

Llibre Verd València
Guia per a un creixement urbà sostenible

Libro Verde València
Guía para un crecimiento urbano sostenible

Green Book València
A guide to sustainable urban growth

La sobrecoberta d'este llibre està elaborada a partir de corfes de taronja recuperades, processades i deshidratades, transformant un residu en un material únic, biodegradable i de valor. Encara que no requerix cures especials, el seu comportament a llarg termini és incert, així que no el perdes de vista.

La sobrecubierta de este libro está elaborada a partir de cáscaras de naranja recuperadas, procesadas y deshidratadas, transformando un residuo en un material único, biodegradable y de valor. Aunque no requiere cuidados especiales, su comportamiento a largo plazo es incierto, así que no lo pierdas de vista.

The dust jacket of this book is made from recovered, processed and dehydrated orange peels, transforming waste into a unique, biodegradable and valuable material. Although it does not require special care, its long-term performance is uncertain, so keep an eye on it.

Llibre Verd València. Guia per a un creixement urbà sostenible. Està rigorosament prohibit, sota les sancions establides per la llei, reproduir, registrar o transmetre esta publicació, íntegra o parcialment, per qualsevol sistema de recuperació i per qualsevol mitjà, siga mecànic, electrònic, magnètic, electroòptic, per fotocòpia o qualsevol altre tipus de suport, sense la autorització expressa de l'Ajuntament de València i/o la Fundació València Clima i Energia i dels titulars del copyright.

Producció Ajuntament de València	Coberta Sirope Lab	Il·lustracions Paco Roca	Impressió Gráficas Royanes
Coordinació Tècnica Fundació València Clima i Energia	Fotografies Ajuntament de València Visit València	Traducció a l'anglès KPMG	ISBN: 978-84-9089-542-9 DL: V-4687-2024
Disseny i maquetació Fase Studio	Fotografia coberta David Zarzoso	Traducció al valencià Gabinet de Normalització Lingüística de València	

Libro Verde València. Guía para un crecimiento urbano sostenible. Está rigurosamente prohibido, bajo las sanciones establecidas por la ley, reproducir, registrar o transmitir esta publicación, íntegra o parcialmente, por cualquier sistema de recuperación y por cualquier medio, ya sea mecánico, electrónico, magnético, electroóptico, por fotocopia o cualquier otro tipo de soporte, sin la autorización expresa del Ayuntamiento de València y/o la Fundació València Clima i Energia y de los titulares del copyright.

Producción Ayuntamiento de València	Cubierta Sirope Lab	Ilustraciones Paco Roca	Impresión Gráficas Royanes
Coordinación Técnica Fundación “València Clima i Energia”	Fotografías Ayuntamiento de València Visit València	Traducción al inglés KPMG	ISBN: 978-84-9089-542-9 DL: V-4687-2024
Diseño y maquetación Fase Studio	Fotografía cubierta David Zarzoso	Traducción al valenciano Gabinete de Normalización Lingüística de València	

Green Book València. A guide to sustainable urban growth. It is strictly forbidden, by virtue of the sanctions established by law, to reproduce, record or transmit this publication, totally or partially, by any recuperation system and by any means, whether mechanical, electronic, magnetic, electro-optical, by photocopy or any other type. of medium, without the express authorization of the València City Council and/or the Fundació València Clima i Energia and the copyright holders.

Production València City Council	Cover Sirope Lab	Illustrations Paco Roca	Printed by Gráficas Royanes
Technical coordination Foundation “València Clima i Energia”	Photos València City Council Visit València	English translation KPMG	ISBN: 978-84-9089-542-9 DL: V-4687-2024
Design and layout Fase Studio	Cover photo David Zarzoso	Valencian translation València Linguistic Normalization Office	

Agraïments
Este Llibre Verd es el resultat de dècades i, fins i tot, anys de treball conjunt de tota la societat valenciana amb un fi comú, avançar i incorporar les oportunitats que el desenrotllament humà i tecnològic ens ofereixen, mantenint el nostre territori, els nostres costums, les nostres arrels i la nostra identitat mediterrània.
Tot açò no hauria sigut possible sense la voluntat política de tots i cada un dels governs que ens han liderat, del seu teixit agrari, empresarial i emprenedor, de les universitats i instituts tecnològics però, sobretot, de la ciutadania que sent, viu, té cura i protegix la seua ciutat i tot el seu patrimoni, amb l'arrelament i tenacitat de qui sap el tresor que posseix.
A tots ells gràcies per fer-nos arribar fins ací i per treballar per tal que el nostre futur siga millor.

Agradecimientos
Este Libro Verde es el resultado de décadas e incluso siglos de trabajo conjunto de toda la sociedad valenciana con un fin común, avanzar e incorporar las oportunidades que el desarrollo humano y tecnológico nos ofrecen, manteniendo nuestro territorio, nuestras costumbres, nuestras raíces e identidad mediterránea.
Esto no hubiese sido posible sin la voluntad política de todos y cada uno de los gobiernos que nos han liderado, del tejido agrario, empresarial y emprendedor, de las universidades e institutos tecnológicos pero sobretodo de la ciudadanía que siente, vive, cuida y protege su ciudad y todo su patrimonio, con el arraigo y tesón de quién sabe el tesoro que posee.
A todos ellos gracias por traernos hasta aquí y por trabajar para que nuestro futuro sea mejor.

Acknowledgements
This Green Book is the culmination of decades, even centuries, of collaborative effort by the entire Valencian society. Our shared goal has been to advance and embrace the opportunities presented by human and technological development, while preserving our territory, customs, roots, and Mediterranean identity.
This achievement would not have been possible without the political will of every government that has led us, the contributions of our agricultural, business, and entrepreneurial sectors, the support of our universities and technological institutes, and most importantly, the dedication of our citizens. These citizens live, care for, and protect their city and its heritage with the determination and tenacity of those who understand the value of their treasure.
To all of them, thank you for bringing us this far and for your continued efforts to create a better future.

Introducció		14
València sostenible	Una mirada consensuada, àmplia i duradora	22
	Fites de la València sostenible	42
10 Elements d'una ciutat verda		50
Projectes emblemàtics	Biodiversitat i adaptació (1)	74
	Mobilitat (2)	95
	Energia (3)	118
	Urbanisme i habitatge (4)	141
	Innovació, economia i turisme (5)	158
	Aigua, alimentació i neteja (6)	180
La ciutat verda i sostenible del 2030		200
València verda en dades		208
Sobre l'edició d'este llibre		214

Introducción		17
València sostenible	Una mirada consensuada, amplia y duradera	24
	Hitos de la València sostenible	42
10 Elementos de una ciudad verde		50
Proyectos emblemáticos	Biodiversidad y adaptación (1)	80
	Movilidad (2)	101
	Energía (3)	124
	Urbanismo y vivienda (4)	146
	Innovación, economía y turismo (5)	164
	Agua, alimentación y limpieza (6)	185
La ciudad verde y sostenible de 2030		200
València verde en datos		208
Sobre la edición de este libro		217

Introduction		19
Sustainable València	A consensual, broad and enduring vision	25
	Milestones of sustainable València	42
10 Elements of a green city		50
Flagship projects	Biodiversity and adaptation (1)	83
	Mobility (2)	105
	Energy (3)	128
	Urbanism and housing (4)	150
	Innovation, economy and tourism (5)	168
	Water, food and cleaning (6)	188
The green & sustainable city of 2030		200
Green València in data		208
About this book edition		219

La història recent de València és el relat d'un èxit col·lectiu construït sobre el caràcter d'una terra que sempre ha sabut alçar-se i eixir més forta de cada envit de la història.

En 1957, una riuada va marcar un abans i un després per a València. Va mostrar com de vulnerables érem i la necessitat de dotar-nos de les infraestructures necessàries per a protegir-nos.

Els valencians vàrem convertir aquella tragèdia en una oportunitat. Vàrem modificar el curs del riu Túria i començàrem a dissenyar una ciutat al voltant d'un eix verd, el Jardí del Túria, amb la mirada posada en la protecció dels nostres grans tresors naturals: l'horta, la mar i l'Albufera.

Eixa decisió va canviar el paradigma de ciutat, ressorgírem més forts i va marcar l'inici d'una profunda transformació urbana. Fruit del compromís amb la sostenibilitat durant dècades, València s'ha convertit en Capital Verda Europea.

La Capitalitat Verda no és la meta, és el següent capítol en la història de València.

Ara, la terrible riuada provocada per la DANA que va assotar la nostra terra el 29 d'octubre de 2024 i les seues tràgiques conseqüències, ens obliga a redoblar esforços per a fer de la nostra ciutat un lloc més segur i resiliència, a partir d'una estratègia de ciutat que prenga el pols a les seues necessitats i redefinisca les seues prioritats.

Perquè reconstruir no sols significa reparar, significa preparar-nos per a un futur més segur, protegir les persones i les nostres ciutats i pobles davant les crisis climàtiques que, sabem, seran més freqüents i intenses.

Com a Capital Verda, la primera del Mediterrani, i també com a Ciutat Missió, la nostra experiència després de la DANA ha de servir també d'espill per a altres ciutats i regions sobre com protegir-se, preparar-se i adaptar-se a les conseqüències del canvi climàtic, especialment a la conca mediterrània, per a garantir alhora seguretat, desenvolupament i sostenibilitat.

La Capitalitat Verda Europea deixarà a València una empremta duradora que és el punt i seguit d'un llibre que estem decidits a continuar escrivint. Estes pàgines en seran testimoni. Amb este llibre volem compartir la nostra experiència, no només per a posar en valor allò que hem aconseguit, sinó també per a animar altres ciutats a unir-se a este moviment global per un futur més sostenible.

El nostre compromís amb les generacions futures està basat en la sostenibilitat, la protecció ambiental i social, la fortalesa econòmica i la seguretat.

Un projecte de ciutat sostenible basat en una mobilitat neta, infraestructures verdes, energies renovables, reducció de la petjada de carboni, i infraestructures eficaces per a previndre i protegir-nos de futurs episodis extrems, que aposta sempre per tecnologies verdes i models que reforcen la nostra resiliència climàtica.

María José Catalá Verdet,
Alcaldeessa de València

La historia reciente de València es el relato de un éxito colectivo construido sobre el carácter de una tierra que siempre ha sabido levantarse y salir más fuerte de cada envite de la historia.

En 1957, una riada marcó un antes y un después para València. Mostró lo vulnerables que éramos y la necesidad de dotarnos de las infraestructuras necesarias para protegernos.

Los valencianos convertimos aquella tragedia en una oportunidad. Modificamos el curso del río Turia, y comenzamos a diseñar una ciudad en torno a un eje verde, el Jardín del Turia, con la mirada puesta en la protección de nuestros grandes tesoros naturales: la Huerta, el Mar y l'Albufera.

Esa decisión cambió el paradigma de ciudad, resurgimos más fuertes y marcó el inicio de una profunda transformación urbana. Fruto del compromiso con la sostenibilidad durante décadas, València se ha convertido en Capital Verde Europea.

La Capitalidad Verde no es la meta, es el siguiente capítulo en la historia de València.

Ahora, la terrible riada provocada por la DANA que azotó nuestra tierra el 29 de octubre de 2024, y sus trágicas consecuencias, nos obliga a redoblar esfuerzos por hacer de nuestra ciudad un lugar más seguro y resiliente, a partir de una estrategia de ciudad que tome el pulso a sus necesidades y redefina sus prioridades.

Porque reconstruir no sólo significa reparar; significa prepararnos para un futuro más seguro, proteger a las personas y a nuestras ciudades y pueblos ante las crisis climáticas que, sabemos, serán más frecuentes e intensas.

Como Capital Verde, la primera del Mediterráneo, y también como Ciudad Misión, nuestra experiencia tras la DANA debe servir también de espejo para otras ciudades y regiones acerca de cómo protegerse, prepararse y adaptarse a las consecuencias del cambio climático, especialmente en la cuenca mediterránea, para garantizar a la vez seguridad, desarrollo y sostenibilidad.

La Capitalidad Verde Europea va a dejar en València una huella duradera que es el punto y seguido de un libro que estamos decididos a seguir escribiendo. Estas páginas serán testimonio de ello. Con este libro queremos compartir nuestra experiencia, no sólo para poner en valor todo aquello que hemos conseguido, sino también para animar a otras ciudades a unirse a este movimiento global por un futuro más sostenible.

Nuestro compromiso con las generaciones futuras está basado en la sostenibilidad, la protección ambiental y social, la fortaleza económica y la seguridad.

Un proyecto de ciudad sostenible basado en una movilidad limpia, infraestructuras verdes, energías renovables, reducción de la huella de carbono, e infraestructuras eficaces para prevenir y protegernos de futuros episodios extremos. Apostando siempre por tecnologías verdes y modelos que refuercen nuestra resiliencia climática.

València quiere liderar esta segunda gran transformación continuando el camino iniciado hace 67 años. Una transformación local, metropolitana, pero con la vocación de provocar un impacto global, herencia para las generaciones futuras de nuestra ciudad.

María José Catalá Verdet,
Alcaldesa de València

The recent history of València is the story of a collective success built on the character of a land that has always known how to stand up and emerge stronger from every historical challenge.

In 1957, a flood marked a turning point for València. It showed how vulnerable we were and the need to equip ourselves with the necessary infrastructures to protect us.

We, Valencians turned that tragedy into an opportunity. We modified the course of the river Turia and began to design a city around a green axis, the Turia Garden, with our sights set on protecting our great natural treasures: the Huerta, the Sea and l'Albufera.

That decision changed the paradigm of the city, we re-emerged stronger and marked the beginning of a profound urban transformation. As a result of our decades-long commitment to sustainability, València has become European Green Capital.

Becoming Green Capital is not the goal, it is a next chapter in València's history.

Now, the terrible flooding caused by the DANA that hit our land on the 29th of October 2024, and its tragic consequences, obliges us to redouble our efforts to make our city a safer and more resilient place, based on a city strategy that takes the pulse of its needs and redefines its priorities.

Because rebuilding does not only mean repairing; it means preparing ourselves for a safer future, protecting people and our cities and towns from the climate crises that we know will become more frequent and intense.

As a Green Capital, the first in the Mediterranean, and as a Mission City, our experience following the DANA (severe weather event) must also serve as a mirror for other cities and regions on how to protect, prepare, and adapt to the consequences of climate change, especially in the Mediterranean basin, ensuring at the same time security, development, and sustainability.

The European Green Capital title will leave a lasting mark on València, a point of continuation in a story we are determined to keep writing. These pages will bear witness to it. With this book, we aim to share our experience, not only to highlight all that we have achieved but also to inspire other cities to join this global movement towards a more sustainable future.

Our commitment to future generations is rooted in sustainability, environmental and social protection, economic strength, and security.

It is a project for a sustainable city based on clean mobility, green infrastructure, renewable energy, reducing the carbon footprint, and efficient systems to prevent and protect us from future extreme events. Always prioritizing green technologies and models that strengthen our climate resilience.

València aims to lead this second great transformation by continuing the path started 67 years ago. A transformation that is local and metropolitan but carries the ambition of having a global impact, a legacy for future generations of our city.

María José Catalá Verdet,
Alcaldesa de València

Introducció

Introducción

Introduction

Preàmbul

Les ciutats es troben en un moment clau de transformació cap a un nou model de societat, on les persones ocupen l'espai central, s'assegura la sostenibilitat i la protecció de les persones i el medi ambient, s'aferma la prosperitat i el desenrotllament econòmic, i s'aconsegueix una integració social justa que no deixa ningú arrere.

La distinció de Capital Verda Europea és un reconeixement atorgat a aquelles ciutats pioneres que mostren el camí de com es pot fer esta transició verda cap a la ciutat del futur. Les capitals verdes són ciutats que mostren un compromís clar, però, sobretot, aposten per l'acció i per impulsar projectes reals que milloren la vida dels seus habitants i visitants.

Context europeu

La Unió Europea s'ha compromés a liderar l'acció climàtica i ha establert l'objectiu de reduir les seues emissions almenys en un 55% per a l'any 2030 i assolir la neutralitat climàtica per al 2050. Estos compromisos tenen un impacte clar sobre les ciutats europees, ja que estes generen més del 70% de les emissions de gasos amb efecte hivernacle i consumixen més del 65% de l'energia a nivell global.

El Pacte Verd Europeu (*European Green Deal*) representa el full de ruta per a avançar cap a estos compromisos. Una estratègia ambiciosa i visionària que abasta una àmplia gamma de polítiques i plans que busquen transformar sectors com l'energia, el transport, l'agricultura i la indústria. Al seu nucli, el Pacte Verd busca desvincular el creixement econòmic del consum de recursos i la degradació ambiental, i garantir, així, un futur més resilient i equitatiu per a Europa i tota la seua ciutadania.

Les mirades de València

València es proposa avançar cap a un model de ciutat verda, sostenible i preparada pel futur.

Esta València verda no és únicament una ciutat sostenible i compromesa amb la cura del medi ambient, és també una ciutat que promou un model de vida saludable de manera integral en totes les actuacions i que

proporciona seguretat i protecció als seus habitants; ciutat compartida que busca promoure la justícia, la inclusió i la igualtat i que facilita que tothom puga disfrutar d'una vida digna; és una ciutat pròspera i emprenedora que consolida el desenvolupament econòmic, la innovació, el creixement professional i l'atracció de talent; és una ciutat creativa on l'art, la cultura i la creativitat la fan més habitable, disfruitable i resilient; i, finalment, és una ciutat mediterrània que s'obri al món amb solidaritat, amb una identitat pròpia i que exporta cultura, tradicions i talent.

València Capital Verda Europea 2024

València ha estat escollida Capital Verda Europea el 2024. Este reconeixement de la Comissió Europea posa en valor la mirada sostenible que ha aplicat València a les seues polítiques públiques durant les darreres dècades per deixar una ciutat més amable amb les futures generacions i la situa com a far de les polítiques verdes de la Mediterrània. 2024 ha estat també l'any en què València ha patit un dels successos més tràgics de la seua història recent, causat per un fenomen climàtic extrem al mes d'octubre, la qual cosa destaca encara més la importància de potenciar estes polítiques de protecció del medi ambient i les persones.

El Jardí del Túria, el Parc de Capçalera o el Parc Central, són alguns dels espais verds urbans que té la ciutat. El Parc Natural de l'Albufera, on la flora i fauna autòctones conviuen amb l'agricultura, la pesca i altres actors rellevants del singular aiguamoll. A més, destaquen polítiques de mobilitat i espai públic que posen al centre les persones i faciliten un aire més net i saludable.

València davant dels esdeveniments meteorològics extrems

València i la seua àrea metropolitana es troben en un territori ubicat a l'arc mediterrani i, per esta raó, patixen més els efectes derivats de l'escalfament global des de fa dècades, la qual cosa fa que els episodis meteorològics extrems siguen més freqüents que en altres zones del planeta. Fa temps que la ciutat treballa en l'adaptació a estes circumstàncies

a causa de les lliçons apreses en passats episodis com la riuada de 1957.

El nostre caràcter lluitador com a societat i la nostra capacitat d'aprenentatge va fer que es prengueren mesures com l'execució de grans infraestructures per a previndre, en la mesura del possible, catàstrofes com la viscuda el 1957. La major d'estes accions és el Pla Sud, amb la finalitat de desviar el llit del riu Túria i que ha demostrat, després de les inundacions patides el passat 29 d'octubre, ser una mesura eficaç per mantindre fora de perill gran part de la ciutat.

Malauradament, el Pla Sud no ha estat capaç de protegir la totalitat del terme municipal de València, i és per això que des de la ciutat ja es treballa per a analitzar les causes i aportar des del coneixement solucions per a protegir les zones afectades de la ciutat i les seues pedanies així com d'altres municipis limítrofs amb què compartix conques hidrològiques.

Un camí col·lectiu

El fet d'impulsar la transició verda requerix una visió clara i un compromís polític decidit però, a més, exigix la acció conjunta i col·laborativa de tota la societat. Per això, la ciutadania juga un paper central en este camí, i ha de ser acompanyada des de les administracions públiques, les empreses privades, els centres de recerca i, en definitiva, totes aquelles organitzacions que es troben o tenen impacte a la ciutat.

Al llarg d'es llibre es dona visibilitat a algunes entitats i persones que lideren el camí de la València verda, i que són tan variats com els llauradors que mantenen amb vida l'horta valenciana, les xicotetes empreses i cooperatives energètiques que impulsen el desplegament de renovables a la ciutat, els supermercats que electrifiquen les seues flotes de vehicles per tindre cura de l'aire de tots, administradors de finques que acompanyen els veïns en la rehabilitació dels seus edificis o les associacions veïnals que vetlen per la millora dels seus barris i que, de manera coordinada amb l'Ajuntament, responen davant d'una tragèdia organitzant l'enviament de menjar i materials, i la feina de persones voluntàries.

El Llibre Verd València

El Llibre Verd València recull el llegat de la ciutat i les seues mirades al futur, i les aterra en projectes i polítiques concretes que transformen el dia a dia de les persones que hi viuen. A més, es nodrix d'aportacions de moltes altres ciutats europees, de manera que s'oferix una mirada àmplia, diferent, cosmopolita i integradora de la ciutat verda del futur.

Els objectius d'este llibre verd són:

- Oferir una guia que inspire polítiques verdes i sostenibles a ciutats i municipis de tot el món.
- Visibilitzar i posar en valor les polítiques que han permés que València siga Capital Verda Europea 2024.
- Establir el full de ruta que permeta continuar avançant cap a este nou model de ciutat amable, verda i preparada per al futur.

El Libro Verde de València no és un punt final; és el fil conductor que permet una reflexió que connecta les dècades prèvies d'avanços i transformacions urbanes que han permés que València siga Capital Verda Europea 2024 i les projeccions i l'ambició futura de continuar avançant cap a este model de ciutat sostenible, segura, verda, innovadora i respectuosa amb el medi natural.

Preàmbulo

Las ciudades se encuentran en un momento clave de transformación hacia un nuevo modelo de sociedad, en el que las personas ocupan el espacio central, se asegura la sostenibilidad y la protección de las personas y el medio ambiente, se afianza la prosperidad y el desarrollo económico, y se consigue una integración social justa que no deja a nadie atrás.

La distinción de Capital Verde Europea es un reconocimiento otorgado a aquellas ciudades pioneras que muestran el camino de cómo se puede realizar esa transición verde hacia la ciudad del futuro. Las capitales verdes son ciudades que muestran un compromiso claro pero, por encima de todo, apuestan por la acción y por impulsar proyectos reales que mejoren la vida de sus habitantes y visitantes.

Contexto europeo

La Unión Europea se ha comprometido a liderar la acción climática y ha establecido el objetivo de reducir sus emisiones en, al menos, un 55% para el año 2030 y alcanzar la neutralidad climática para 2050. Estos compromisos tienen un claro impacto sobre las ciudades europeas, ya que estas generan más del 70% de las emisiones de gases de efecto invernadero y consumen más del 65% de la energía en el ámbito global.

El Pacto Verde Europeo (*European Green Deal*) representa la hoja de ruta para avanzar hacia esos compromisos. Una estrategia ambiciosa y visionaria que abarca una amplia gama de políticas y planes que buscan transformar sectores como la energía, el transporte, la agricultura y la industria. En su núcleo, el Pacto Verde busca desvincular el crecimiento económico del consumo de recursos y la degradación ambiental, garantizando así un futuro más resiliente y equitativo para Europa y toda su ciudadanía.

Las miradas de València

València se propone avanzar hacia un modelo de ciudad verde, sostenible y preparada para el futuro.

Esta València verde no es únicamente una ciudad sostenible y comprometida con el cuida-

do del medio ambiente, es también una ciudad que promueve un modelo de vida saludable de manera integral en todas sus actuaciones y que proporciona seguridad y protección a sus habitantes; es una ciudad compartida que busca promover la justicia, la inclusión y la igualdad y que facilita que todas las personas puedan disfrutar de una vida digna; es una ciudad próspera y emprendedora que afianza el desarrollo económico, la innovación, el crecimiento profesional y la atracción de talento; es una ciudad creativa donde el arte, la cultura y la creatividad la hacen más vivible, disfrutable y resiliente; y, por último, es una ciudad mediterránea que se abre al mundo con solidaridad, con una identidad propia y que exporta cultura, tradiciones y talento.

València Capital Verde Europea 2024

València ha sido escogida Capital Verde Europea en 2024. Este reconocimiento de la Comisión Europea pone en valor la mirada sostenible que ha aplicado València a sus políticas públicas durante las últimas décadas para dejar una ciudad más amable con las futuras generaciones y la sitúa como faro de las políticas verdes del Mediterráneo. 2024 ha sido también el año en el que València ha sufrido uno de los más trágicos sucesos de su reciente historia, causado por un fenómeno climático extremo en el mes de octubre, lo cual destaca aún más la importancia de potenciar estas políticas de protección del medioambiente y las personas.

El Jardín del Turia, el Parc de Capçalera o el Parc Central, son algunos de los muchos espacios verdes urbanos que tiene la ciudad. A estos se suman ecosistemas singulares como el Parque Natural de l'Albufera, donde la flora y fauna autóctonas conviven con la agricultura, la pesca y otros actores relevantes del singular humedal. Además, destacan políticas de movilidad y espacio público que ponen en el centro a las personas y facilitan un aire más limpio y saludable.

València ante los eventos meteorológicos extremos

València y su área metropolitana se encuentra en un territorio ubicado en el arco Mediterráneo, y por esta razón, sufre en mayor

medida los efectos derivados del calentamiento global desde hace décadas haciendo que, los episodios meteorológicos extremos, sean más frecuentes que en otras zonas del planeta. La ciudad lleva tiempo trabajando en la adaptación a estas circunstancias debido a las lecciones aprendidas en pasados episodios como la riada de 1957.

Nuestro carácter luchador como sociedad, y esa capacidad de aprendizaje hizo que se tomaran medidas tales como la ejecución de grandes infraestructuras para prevenir, en la medida de lo posible, catástrofes como la vivida en 1957. La mayor de estas acciones es el Plan Sur, cuya finalidad fué el desvío del cauce del río Turia y que ha demostrado, tras las inundaciones sufridas el pasado 29 de octubre, ser una medida eficaz para mantener a salvo gran parte de la ciudad.

Desgraciadamente, el Plan Sur no ha sido capaz de proteger la totalidad del término municipal de València, y es por ello que, desde la ciudad se trabaja ya para analizar las causas y aportar desde el conocimiento, soluciones para proteger las zonas afectadas de la ciudad y sus pedanías así como de otros municipios limítrofes con los que comparte cuencas hidrológicas.

Un camino colectivo

Impulsar la transición verde requiere una visión clara y un compromiso político decidido pero, además, requiere la acción conjunta y colaborativa de toda la sociedad. Por ello, la ciudadanía juega un papel central en este camino, y debe ser acompañada desde las administraciones públicas, las empresas privadas, los centros de investigación y, en definitiva, todas aquellas organizaciones que se encuentran o tienen impacto en la ciudad.

A lo largo de este libro se visibilizan algunas de estas entidades y personas que lideran la senda de la València verde, y que son tan variados como los agricultores que mantienen con vida la huerta valenciana, las pequeñas empresas y cooperativas energéticas que impulsan el despliegue de renovables en la ciudad, los supermercados que electrifican sus flotas de vehículos para cuidar del aire de todos, los administradores de fincas que acompañan a los vecinos en la rehabilitación de sus edificios, o las asociaciones vecinales que velan por la mejora de sus barrios y que responden,

de forma coordinada con el ayuntamiento, ante una tragedia coordinando el envío de comida, materiales y el trabajo de personas voluntarias.

El Libro Verde València

El *Libro Verde València* recoge el legado de la ciudad y sus miradas a futuro, y las aterriza en proyectos y políticas concretas que transforman el día a día de las personas que viven en ella. Además, se nutre de aportaciones de otras muchas ciudades europeas, de manera que se ofrece una mirada amplia, diversa, cosmopolita e integradora de la ciudad verde del futuro.

Los objetivos de este Libro Verde son:

- Ofrecer una guía que inspire políticas verdes y sostenibles en ciudades y municipios de todo el mundo.
- Visibilizar y poner en valor las políticas que han permitido a València ser Capital Verde Europea 2024.
- Establecer la hoja de ruta que permita seguir avanzando hacia este nuevo modelo de ciudad amable, verde y preparada para el futuro.

El *Libro Verde València* no es un punto final; es el hilo conductor, que permite una reflexión que conecta las décadas previas de avances y transformaciones urbanas que han permitido a València ser Capital Verde Europea 2024 y las proyecciones y la ambición futura de seguir avanzando hacia ese modelo de ciudad sostenible, segura, verde, innovadora y respetuosa con el medio natural.

Preamble

Cities are at a key moment in transforming towards a new societal model, one where people are central, sustainability and the protection of persons and environment, prosperity and economic development are strengthened, and social integration is achieved to ensure that no one is left behind.

The European Green Capital distinction is a recognition granted to pioneering cities that showcase the way forward in making this green transition towards the city of the future. Green capitals are cities that demonstrate clear commitment, but, above all, they invest in action by implementing real projects that enhance the lives of residents and visitors alike.

European Context

The European Union has committed to leading climate action, aiming to reduce its emissions by at least 55% by 2030 and achieve climate neutrality by 2050. These commitments have a significant impact on European cities, as they produce more than 70% of greenhouse gas emissions and consume over 65% of global energy.

The *European Green Deal* provides the roadmap to meet these commitments. This ambitious and visionary strategy covers a wide array of policies and plans to transform sectors such as energy, transport, agriculture, and industry. At its core, the Green Deal seeks to decouple economic growth from resource consumption and environmental degradation, thereby ensuring a more resilient and equitable future for Europe and all its citizens.

Perspectives on València

València is set to advance towards a model of a green, sustainable, and future-ready city.

This green València is not only a sustainable city committed to caring for the environment, it is also a healthy city that promotes health in an integral way in all its actions and that provides safety

and protection to its inhabitants; it is a shared city that seeks to promote justice, inclusion and equality and that facilitates that all people can enjoy a dignified life; it is a prosperous and entrepreneurial city that strengthens economic development, innovation, professional growth and attracts talent; it is a creative city where art, culture and creativity make it more liveable, enjoyable and resilient; and, finally, it is a Mediterranean city that opens up to the world with solidarity, with its own identity and that exports culture, traditions and talent.

València European Green Capital 2024

València has been selected as the European Green Capital for 2024. This recognition from the European Commission highlights the sustainable perspective València has integrated into its public policies over recent decades to create a city that is more accommodating for future generations and positions it as a beacon for green policies in the Mediterranean. 2024 was also the year in which València suffered one of the most tragic events in its recent history, caused by an extreme weather phenomenon in October, which highlights even more the importance of strengthening these policies for the protection of the environment and people.

Landmarks like the Turia Garden, Parc de Capçalera, and Parc Central are just a few examples of the city's many urban green spaces. These are complemented by unique ecosystems such as the Albufera Natural Park, where native flora and fauna coexist with agriculture, fisheries, and other relevant actors of the unique wetland. In addition, València's public space and mobility policies prioritise people, ensuring cleaner and healthier air for everyone.

València in the face of extreme meteorological events

València and its metropolitan area are situated within the Mediterranean arc, a region that has been disproportionately affected by the impacts of global warming

for decades. As a result, extreme weather events have become more frequent here compared to other parts of the world. The city has been actively working to adapt to these challenges, drawing on lessons painfully learned from past incidents, such as the devastating flood of 1957.

Our resilience as a society and our ability to learn have driven us to implement measures such as the construction of large-scale infrastructure to mitigate, as much as possible, catastrophes like the one experienced in 1957. The most significant of these initiatives was the South Plan, designed to divert the course of the River Turia. This plan proved to be an effective measure in protecting much of the city from major floods, as demonstrated during the floods of October 29.

Unfortunately, the South Plan has not been able to safeguard the entire municipality of València. For this reason, the city is actively working to analyze the causes and provide knowledge-based solutions to protect the affected areas of the city and its districts, as well as other neighboring municipalities with which it shares water basins.

A collective journey

Driving the green transition requires a clear vision and strong political commitment. Yet, it also demands joint, collaborative action from society. Citizens play a central role in this journey and must be supported by public administrations, private companies, research centres, and all organizations that are based in or impact the city.

Throughout this book, some of these entities and individuals are highlighted as leaders in creating a green València. They include farmers preserving the Valencian agricultural landscape, small enterprises and energy cooperatives promoting renewable energy in the city, supermarkets electrifying their fleets for cleaner air, property managers helping residents refurbish buildings, and neighbourhood associations advocating for more green spaces in their areas and who respond, in

coordination with the city council, to a tragedy by coordinating food and materials delivery and the work of volunteers.

The Green Book of València

The *Green Book of València* consolidates the city's legacy and future vision, transforming them into concrete projects and policies that impact the daily lives of its residents. It draws on contributions from many European cities, offering a broad, cosmopolitan and integrative view of the green city of the future.

The objectives of this Green Book are:

- To provide a guide that inspires green and sustainable policies in cities and towns worldwide.
- To highlight and showcase the policies that have made València the European Green Capital for 2024.
- To establish a roadmap to continue advancing towards this kind, green, and future-ready urban model.

The *Green Book of València* is not a conclusion but is the common thread, a reflection that links past decades of progress and urban transformation, enabling València to become the European Green Capital for 2024, with the future projections and ambitions of continuing to move towards this urban model, sustainable, safe, green, innovative, and environmentally friendly.

La ciutat de València compta amb un mandat sòlid i consensuat en matèria de sostenibilitat i cura del medi ambient que ha crescut en abast i ambició al llarg dels anys, i que resulta més necessari que mai després de les tràgiques inundacions causades per la DANA del 29 d'octubre del 2024. Esta visió compartida reflectix un compromís a llarg termini amb la protecció dels recursos naturals i les persones, la reducció de l'impacte ambiental i la promoció d'una ciutat més resilient i preparada per a afrontar els reptes climàtics del futur.

Este enfocament integral i col·laboratiu s'ha consolidat sota la mirada sostenible, una visió ambiciosa que reuneix totes les iniciatives locals i estratègiques que tenen com a objectiu comú millorar la sostenibilitat urbana, protegir el medi ambient i augmentar la seguretat i capacitat d'adaptació de la ciutat davant de les canviants condicions climàtiques. La València sostenible no és tan sols un projecte de present, sinó una estratègia a mitjà i llarg termini que es projecta cap al futur, acompanyat d'iniciatives com la Capital Verda Europea o la Missió Climàtica, que assegura, així, la continuïtat de les accions i les polítiques que afavorixen un desenvolupament urbà equilibrat i respectuós amb l'entorn natural.

Construir esta visió és el resultat de la confluència de diverses iniciatives i marcs estratègics que han anat impulsant la transformació de València en una ciutat més verda, inclusiva i que protegix la ciutadania davant d'esdeveniments meteorològics. Entre estes iniciatives destaquen les Missions d'Innovació, que han permés explorar solucions urbanes disruptives en àrees com l'energia, la mobilitat i el benestar ciutadà, alineades amb els objectius de desenvolupament sostenible (ODS). També, és rellevant esmentar l'Estratègia Urbana de València, que definix un model de ciutat per a les properes dècades, centrat en la sostenibilitat, l'eficiència energètica i la regeneració i rehabilitació dels espais urbans. Una altra fita significativa és el reconeixement de València com a Capital Verda Europea 2024, la qual cosa ha premiat dècades de treball a favor del medi ambient, del creixement urbà sostenible i equilibrat, i

que reforça la posició de la ciutat com a referent internacional en sostenibilitat.

La sostenibilitat a València no és un fenomen recent, sinó que es remunta a fa dècades, quan València va començar a integrar criteris ambientals en la planificació urbana. Al llarg del temps, esta visió s'ha ampliat i enriquit, de manera que s'ha anat adaptant als nous reptes globals i s'ha alineat amb els marcs estratègics i normatius autonòmics, nacionals i europeus. En este sentit, la València sostenible, en l'àmbit local, ha buscat dotar de coherència i continuïtat els grans plans i iniciatives com el Pacte Verd Europeu i els compromisos de la ciutat amb la transició verda, i així intenta crear un model urbà que atenga les necessitats actuals i garantisca un futur millor per a les pròximes generacions.

La ciudad de València cuenta con un mandato sólido y consensuado en materia de sostenibilidad y cuidado del medio ambiente que ha crecido en alcance y ambición a lo largo de los años, y que resulta más necesario que nunca tras las trágicas inundaciones causadas por la DANA del 29 de octubre de 2024. Esta visión compartida refleja un compromiso a largo plazo con la protección de los recursos naturales y las personas, la reducción del impacto ambiental y la promoción de una ciudad más resiliente y preparada para afrontar los retos climáticos del futuro.

Este enfoque integral y colaborativo se ha consolidado bajo la “mirada sostenible”, una visión ambiciosa que reúne todas las iniciativas locales y estratégicas que tienen como objetivo común mejorar la sostenibilidad urbana, proteger el medio ambiente y aumentar la seguridad y capacidad de adaptación de la ciudad ante las cambiantes condiciones climáticas. La València Sostenible no es solo un proyecto de presente, sino una estrategia a medio y largo plazo que se proyecta hacia el futuro, acompañado de iniciativas como la Capital Verde Europea o la Misión Climática, asegurando la continuidad de las acciones y políticas que favorecen un desarrollo urbano equilibrado y respetuoso con el entorno natural.

La construcción de esta visión es el resultado de la confluencia de diversas iniciativas y marcos estratégicos que han ido impulsando la transformación de València en una ciudad más verde, inclusiva y que protege a la ciudadanía frente a eventos meteorológicos. Entre estas iniciativas destacan las Misiones de Innovación, que han permitido explorar soluciones urbanas disruptivas en áreas como la energía, la movilidad y el bienestar ciudadano, alineadas con los Objetivos de Desarrollo Sostenible (ODS). También, es relevante mencionar a la Estrategia Urbana de València, que define un modelo de ciudad para las próximas décadas, centrado en la sostenibilidad, la eficiencia energética y la regeneración y rehabilitación de los espacios urbanos. Otro hito significativo es el reconocimiento de València como Capital Verde Europea 2024, lo cual ha premiado décadas de trabajo en favor del medio ambiente, del crecimiento urbano sostenible y equilibrado y que refuerza la posición de la ciudad como referente internacional en sostenibilidad.

La sostenibilidad en València no es un fenómeno reciente, sino que se remonta a décadas atrás, cuando València comenzó a integrar criterios ambientales en su planificación urbana. A lo largo del tiempo, esta visión se ha ampliado y enriquecido, adaptándose a los nuevos retos globales y alineándose con los marcos estratégicos y normativos autonómicos, nacionales y europeos. En este sentido, la València Sostenible ha buscado dotar de coherencia y continuidad a nivel local los grandes planes e iniciativas como el Pacto Verde Europeo y los compromisos de la ciudad con la transición verde, intentando crear un modelo urbano que atienda las necesidades actuales y garantice un futuro mejor para las próximas generaciones.

The city of València has a strong and agreed mandate for sustainability and environmental care that has grown in scope and ambition over the years, the need for a new, more necessary than ever after the tragic floods caused by the storm surge of 29 October 2024. This shared vision reflects a long-term commitment to protecting natural resources and people, reducing environmental impacts, and promoting a more resilient city prepared to face the climate challenges of the future.

This comprehensive and collaborative approach has been consolidated under the ‘sustainable look’, a vision that brings together all local and strategic initiatives that have the common goal of improving urban sustainability, protecting the environment, and increasing the city’s security and resilience to changing climate conditions. “Sustainable València” is not only a project of the present, but a mid-term and long-term strategy that is projected into the future, accompanied by initiatives such as the European Green Capital or the Climate Mission, ensuring the continuity of actions and policies of a balanced and environmentally friendly urban development.

The creation of this vision is the result of the confluence of various initiatives and strategic frameworks that have been driving the transformation of València into a greener, more inclusive, that protects the public from meteorological events. These initiatives include the Innovation Missions, which have allowed exploring disruptive urban solutions in areas such as energy, mobility, and citizen well-being, aligned with the Sustainable Development Goals (SDGs). It is also relevant to mention the València Urban Strategy, which defines a city model for the coming decades, focused on sustainability, energy efficiency and regeneration and rehabilitation of urban spaces. Another significant milestone is the recognition of València as European Green Capital 2024, which has rewarded decades of work in favour of the environment, sustainable and balanced urban growth and reinforces the city’s

position as an international benchmark in sustainability.

Sustainability in València is not a recent phenomenon, but dates back decades, when València began to integrate environmental criteria into its urban planning. Over time, this vision has been expanded and enriched, adapting to new global challenges, and aligning itself with regional, national and European strategic and regulatory frameworks. In this sense, Sustainable València has sought to provide coherence and continuity at the local level to major plans and initiatives such as the European Green Pact and the city’s commitments to the green transition, seeking to create an urban model that meets current needs and guarantees a better future for future generations.

“València no s'entén sense l'antic llit del riu convertit en un dels parcs més grans d'Europa però, sobretot, en un increïble espai verd per passejar, practicar esport o participar en activitats socials. Per estar. Llocs com el Jardí del Túria fan més fàcil al periodisme ambiental traslladar a la ciutadania la necessitat d'apostar per ciutats on es puga respirar.”

“València no se entiende sin el antiguo cauce del río convertido en uno de los parques más grandes de Europa pero, sobre todo, en un increíble espacio verde para pasear, practicar deporte o participar en actividades sociales. Para estar. Lugares como el Jardín del Turia hacen más fácil al periodismo ambiental trasladar a la ciudadanía la necesidad de apostar por ciudades donde se pueda respirar.”

“València cannot be understood without the old riverbed converted into one of the largest parks in Europe but, above all, into an incredible green space for strolling, playing sports or taking part in social activities. Places to be. Places like the Turia Garden make it easier for environmental journalism to convey to citizens the need to bet on cities where they can breathe.”

“València ha aconseguit un delicat equilibri entre sostenibilitat i creixement, i no ho ha fet per casualitat, sinó com a resultat d’un compromís decidit de tota la ciutadania, de l’administració i del sector empresarial, que hem abraçat este repte com una oportunitat per demostrar que la sostenibilitat és també motor de progrés. Des de la CEV creiem que les empreses som agents de canvi en la transició cap a una economia verda, per això hem liderat iniciatives que vinculen el sector empresarial amb els objectius de sostenibilitat de la ciutat.”

“València ha conseguido un delicado equilibrio entre sostenibilidad y crecimiento, y no lo ha hecho por casualidad, sino fruto de un compromiso decidido de toda la ciudadanía, de la administración y del sector empresarial, que hemos abrazado este reto como una oportunidad para demostrar que la sostenibilidad es también motor de progreso. Desde la CEV creemos que las empresas somos agentes de cambio en la transición hacia una economía verde, por eso hemos liderado iniciativas que vinculan al sector empresarial con los objetivos de sostenibilidad de la ciudad.”

“València has achieved a delicate balance between sustainability and growth, and it has not done so by chance, but as a result of a determined commitment of all citizens, the administration and the business sector, which have embraced this challenge as an opportunity to demonstrate that sustainability is also a driver of progress. At the CEV we believe that businesses are agents of change in the transition towards a green economy, which is why we have led initiatives that link the business sector with the city's sustainability objectives.”

“El Jardí del Túria vertebrava València com una gran banda verda, i la seua connexió a la mar a Natzaret és clau. També destaca la recuperació del Parc Natural del Túria després de les crescudes de 2024. Els enginyers agrònoms som essencials en el disseny de jardins urbans i la gestió de l'horta i l'Albufera, equilibrant sostenibilitat i desenvolupament.”

“El Jardín del Turia vertebra València como una gran banda verde, y su conexión al mar en Nazaret es clave. También destaca la recuperación del Parque Natural del Turia tras las crecidas de 2024. Los ingenieros agrónomos somos esenciales en el diseño de jardines urbanos y la gestión de la huerta y la Albufera, equilibrando sostenibilidad y desarrollo.”

“The Turia Garden vertebrates València as a great green band, and its connection to the sea in Nazaret is key. It also highlights the recovery of the Turia Natural Park after the floods of 2024. Agricultural engineers are essential in the design of urban gardens and the management of the orchard and the Albufera, balancing sustainability and development.”

“Des de la Càtedra de Transició Energètica Urbana, admirem el projecte RIP per la seua innovadora forma de convertir cementeris en plantes solars. Contribuïm a una València verda dissenyant estratègies de descarbonització, simulant projectes energètics, promovent edificis sostenibles i transferint coneixement des de l'Acadèmia a les polítiques municipals.”

“Desde la Cátedra de Transición Energética Urbana, admiramos el proyecto RIP por su innovadora forma de convertir cementerios en plantas solares. Contribuimos a una València verde diseñando estrategias de descarbonización, simulando proyectos energéticos, promoviendo edificios sostenibles y transfiriendo conocimiento desde la Academia a las políticas municipales.”

“From the Chair of Urban Energy Transition, we admire the RIP project for its innovative way of converting cemeteries into solar plants. We contribute to a green València by designing decarbonization strategies, simulating energy projects, promoting sustainable buildings and transferring knowledge from academia to municipal policies.”

“És fonamental proporcionar informació comprensible i formar actors clau de la societat en matèria energètica. La nostra cooperativa porta prop de 10 anys treballant a la ciutat en diferents projectes d’alfabetització i pedagogia energètica per fer de València una ciutat més sostenible, verda i inclusiva. La possibilitat de produir i compartir energia en comú amb el meu veïnat obri una gran oportunitat per cohesionar les comunitats i els barris.”

“Es fundamental proporcionar información comprensible y formar a actores clave de la sociedad en materia energética. Nuestra cooperativa lleva cerca de 10 años trabajando en la ciudad en diferentes proyectos de alfabetización y pedagogía energética para hacer de València una ciudad más sostenible, verde e inclusiva. La posibilidad de producir y compartir energía en común con mi vecindario abre una gran oportunidad para cohesionar las comunidades y los barrios.”

“It is essential to provide understandable information and train key actors in society on energy issues. Our cooperative has been working in the city for nearly 10 years on different energy literacy and education projects to make València a more sustainable, green, and inclusive city. The possibility of producing and sharing energy in common with my neighborhood opens up a great opportunity to bring communities and neighborhoods together.”

“Hem de posar l'èmfasi i sol·licitar el reconeixement d'institucions i ciutadans per la tasca que les sèquies que formen el mil·lenari Tribunal de les Aigües de l'Horta de València han estat fent per mantindre l'horta i produir aliments de veritable proximitat. Com a pla de futur, algunes d'estes comunitats estan participant en Hortigo2, un ambiciós projecte per posar en valor les tones de CO₂ que absorbixen els nostres cultius, oferint productes neutres en empremta de carboni i de màxima proximitat.”

“Debemos poner el énfasis y solicitar el reconocimiento de instituciones y ciudadanos de la labor que las acequias que forman el milenario Tribunal de las Aguas de la Vega de València, han venido haciendo para mantener la huerta y producir alimentos de una verdadera proximidad, y como plan de futuro algunas de estas comunidades están participando en Hortigo2, un ambicioso proyecto de poner en valor las toneladas de CO₂ que absorben nuestros cultivos. Pudiendo ofrecer unos productos neutros en huella de carbono y de la máxima cercanía.”

“We must emphasize and request the recognition of institutions and citizens of the work that the irrigation ditches that form the millenary Tribunal de les Aigües de la Vega de València, have been doing to maintain the orchard and produce food of a true proximity, and as a future plan some of these communities are participating in Hortigo2, an ambitious project to put in value the tons of CO₂ absorbed by our crops. being able to offer products neutral in carbon footprint and of the maximum proximity.”

“València acull una de les agricultures més antigues d’Europa, herència de civilitzacions mil·lenàries que han sabut gestionar fins als nostres dies unes condicions privilegiades de clima, aigua i sòl. AVA-ASAJA defensa un futur digne per als agricultors, perquè ells seran, en el futur, els qui preservaran este paisatge singular i irrenunciable.”

“València alberga una de las agriculturas más antiguas de Europa, herencia de civilizaciones milenarias que han sabido gestionar hasta nuestros días unas privilegiadas condiciones de clima, agua y suelo. AVA-ASAJA defiende un futuro digno para los agricultores, porque seguirán siendo en el futuro quienes preserven este paisaje singular e irrenunciable.”

“València is home to one of the oldest farming systems in Europe, a legacy of millenary civilizations that have managed to manage privileged climate, water, and soil conditions right up to the present day. AVA-ASAJA defends a dignified future for farmers, because in the future they will continue to be the ones who preserve this unique and inalienable landscape.”

“Des del punt de vista urbanístic actual, ens interessa com la Capital Verda permet qüestionar el model de desenvolupament actual i apostar per una visió ecosocial basada en la justícia, la democràcia i la sostenibilitat. Des de Fent Estudi desenvolupem projectes de renaturalització d'espais urbans com a processos que incorporen la sostenibilitat ambiental, social i econòmica dels espais on intervenim.”

“Desde el punto de vista urbanístico actual, nos interesa cómo la Capital Verde permite poner en crisis el modelo de desarrollo actual y apostar por una visión ecosocial basada en la justicia, la democracia y la sostenibilidad. Desde Fent Estudi desarrollamos proyectos de renaturalización de espacios urbanos como procesos que incorporan la sostenibilidad ambiental, social y económica de los espacios en los que intervenimos.”

“From the current urban planning point of view, we are interested in how the Green Capital allows us to put the current development model in crisis and bet on an eco-social vision based on justice, democracy, and sustainability. At Fent Estudi we develop projects for the renaturalization of urban spaces as processes that incorporate the environmental, social, and economic sustainability of the spaces in which we intervene.”

1927
(P) Compra de l’Albufera per part de la ciutat de València ■ Compra de l’Albufera por parte de la ciudad de València ■ Purchase of l’Albufera by the city of València

(PE): Plans i Estratègies / Planes y Estrategias / Plans and Strategies
(C): Compromisos / Compromisos / Commitments
(P): Fites de Projectes / Hitos de Proyectos / Project Milestones
(AR): Esdeveniments Rellevants / Acontecimientos Relevantes / Relevant Developments
(R): Reconeixements i Premis / Reconocimientos y Premios / Recognitions and Awards

1957
(AR) Gran riuada de València ■ Gran Riada de València ■ Major flood in València

1961
(P) Desviació del llit del riu Túria ■ Desviación del cauce del río Turia
■ Diversion of the Turia River course

1974

(P) Paralització del pla urbanitzador del Saler per a protegir la platja del Saler, ubicada a l'Albufera ■ Paralización del plan urbanizador del Saler para proteger la playa de El Saler, ubicada en la Albufera ■ Suspension of the urbanisation plan for El Saler to protect the beach, located in l'Albufera.

1986

(P) Inauguració del Jardí del Túria ■ Inauguración del Jardín del Turia
■ Opening of the Turia Gardens

(R) Declaració de l'Albufera com a parc natural ■ Declaración de L'Albufera como Parque Natural ■ Declaration of l'Albufera as a Natural Park

1987-92

(P) Inauguració dels trams 2, 3, 4, 5, 10, 11 i 12 del Jardí del Túria ■ Inauguración de los tramos 2, 3, 4, 5, 10, 11 y 12 del Jardín del Turia ■ Opening of sections 2, 3, 4, 5, 10, 11 and 12 of the Turia Gardens

1988

(P) Obertura del primer tram subterrani del metro ■ Apertura del primer tramo subterráneo de metro ■ Opening of the first underground metro section

1989

(R) Reconeixement de l'Albufera com a aiguamoll d'importància internacional
■ Reconocimiento de l'Albufera como "Humedal de importancia internacional"
■ Recognition of l'Albufera as a "Wetland of International Importance"

1994

(P) Primera línia de tramvia a la ciutat (línia 4) ■ Primera línea de tranvía en la ciudad (línea 4) ■ Opening of the first tram line in the city (Line 4)

1995-03

(P) Inauguració dels trams 6, 7, 8, 9, 13, 14, 15 i 16 del Jardí del Túria ■ Inauguración de los tramos 6, 7, 8, 9, 13, 14, 15 y 16 del Jardín del Turia ■ Opening of sections 6, 7, 8, 9, 13, 14, 15 and 16 of the Turia Gardens

1997

(P) Primers contenidors de separació de residus a la ciutat ■ Primeros contenedores de separación de residuos en la ciudad ■ Introduction of the first waste separation bins in the city

(PE): Plans i Estratègies / Planes y Estrategias / Plans and Strategies
(C): Compromisos / Compromisos / Commitments
(P): Fites de Projectes / Hitos de Proyectos / Project Milestones
(AR): Esdeveniments Rellevants / Acontecimientos Relevantes / Relevant Developments
(R): Reconeixements i Premis / Reconocimientos y Premios / Recognitions and Awards

2000

(PE) Aprovació del Pla estratègic de València 2000 ■ Aprobación del Plan Estratégico de València 2000 ■ Approval of the Strategic Plan for València 2000

2003

(P) Inauguració de l'Oceanogràfic, el qual connecta amb els diferents hàbitats marins ■ Inauguración del Oceanográfico, que conecta con los diferentes hábitats marinos ■ Opening of the Oceanográfico, which connects with the different marine habitats

2004

(P) Inauguració del Parc de Capçalera, tram 1 del Jardí del Túria ■ Inauguración del Parque de Cabecera, tramo 1 del Jardín del Turia ■ Opening of the Cabecera Park, section 1 of the Turia Gardens

2007

(P) Obertura del Bioparc, un zoològic innovador i de disseny sostenible ■ Apertura del Bioparc, un zoológico innovador y de diseño sostenible ■ Opening of the Bioparc, an innovative and sustainable zoo

2009

(C) Signatura del Pacte de les Alcaldies pel Clima i l'Energia ■ Firma del Pacto de las Alcaldías por el Clima y la Energía ■ Signing of the Covenant of Mayors for Climate and Energy

2010

(PE) Aprovació del Pla d'acció per a l'energia sostenible de la ciutat de València (PAES) ■ Aprobación del Plan de acción para la Energía Sostenible de la ciudad de València (PAES) ■ Approval of the Sustainable Energy Action Plan for the city of València (SEAP)

(P) Sistema de bicicleta pública Valenbisi ■ Sistema de bicicletas públicas Valenbisi ■ Launching of the public bike-sharing system, Valenbisi

2011

(PE) Aprovació de l'Estratègia davant del canvi climàtic València 2020 ■ Aprobación de la Estrategia frente al cambio climático VALÈNCIA 2020 ■ Approval of the València 2020 Climate Change Strategy

2013

(PE) Aprovació del Pla de mobilitat urbana sostenible (PMUS) ■ Aprobación del Plan de Movilidad Urbana Sostenible (PMUS) ■ Approval of the Sustainable Urban Mobility Plan (SUMP)

2014

(C) Signatura del Pacte de les Alcaldies per a l'Adaptació al Canvi Climàtic ■ Firma del Pacto de las Alcaldías para la Adaptación al Cambio Climático ■ Signing of the Covenant of Mayors for Climate Change Adaptation

(P) Inici del projecte del Parc Central de València ■ Inicio del proyecto del Parque Central de València ■ Beginning of the València Central Park project

2015

(C) Signatura del Pacte de les Alcaldies pel Clima i l'Energia ■ Firma del Pacto de las Alcaldías por el Clima y la Energía ■ Signing of the Covenant of Mayors for Climate and Energy

2016

(R) Les 8 platges de València reben el distintiu de Bandera Blava ■ Las 8 playas de València reciben el distintivo de Bandera Azul ■ All 8 beaches in València receive the Blue Flag award

2019

(R) La FAO declara el regadiu històric de l'horta de València sistema important de patrimoni agrícola mundial (SIPAM) ■ La FAO declara el "Regadío Histórico de l'Horta de València" Sistema Importante del Patrimonio Agrícola Mundial (SIPAM) ■ The FAO declares the "Historic Irrigation System of l'Horta de València" an Important Agricultural Heritage System (SIPAM)

(PE): Plans i Estratègies / Planes y Estrategias / Plans and Strategies
(C): Compromisos / Compromisos / Commitments
(P): Fites de Projectes / Hitos de Proyectos / Project Milestones
(AR): Esdeveniments Rellevants / Acontecimientos Relevantes / Relevant Developments
(R): Reconeixements i Premis / Reconocimientos y Premios / Recognitions and Awards

(PE) Aprovació del Pla d'acció per al clima i l'energia sostenible (PACES) ■ Aprobación del Plan de Acción para el Clima y la Energía Sostenible (PACES) ■ Approval of the Sustainable Energy and Climate Action Plan (SECAP)

(C) Aprovació de la Declaració d'Emergència Climàtica ■ Aprobación de la Declaración de Emergencia Climática ■ Declaration of Climate Emergency approved

(P) Obertura de la primera Oficina de l'Energia ■ Apertura de la primera Oficina de l'Energia ■ Opening of the first Energy Office

2020

(P) València reduïx un 30.9% les emissions de gasos d'efecte hivernacle respecte al 2007 ■ València reduce un 30.9% sus emisiones de gases de efecto invernadero respecto a 2007 ■ València reduces its greenhouse gas emissions by 30.9% compared to 2007 levels

2021

(C) Adhesió a la Declaració de París per mantindre l'augment de la temperatura mitjana mundial sense superar els 2 °C ■ Adhesión en la Declaración de París para mantener el aumento de la temperatura media mundial sin superar los 2 °C ■ Adoption of the Paris Declaration to limit the global temperature rise to well below 2 °C

2022

(R) Selecció de València en les dos missions europees sobre sostenibilitat: Missió CITIES i Missió ADAPT ■ Selección de València en las dos misiones europeas sobre sostenibilidad: Misión CITIES y Misión ADAPT ■ Selection of València for two European sustainability missions: Mission CITIES and Mission ADAPT

(PE) Aprovació de l'Estratègia Urbana València 2030 ■ Aprobación de la Estrategia Urbana València 2030 ■ Approval of the Urban Strategy València 2030

(R) Selecció de València com a Capital Verda Europea 2024 ■ Selección de València como Capital Verde Europea 2024 ■ Election of València as European Green Capital 2024

(R) Acreditació de València com a Ciutat d'Aiguamolls de la Convenció Internacional sobre els Aiguamolls ■ Acreditación de València como Ciudad de Humedal de la Convención Internacional sobre los Humedales ■ Accreditation of València as a Wetland City by the Ramsar Convention on Wetlands

2023

(R) Lliurament de l'Etiqueta de la Missió de la Unió Europea com a aprovació de l'Acord climàtic de la ciutat ■ Entrega de la Etiqueta de la Misión de la Unión Europea, como aprobación del Acuerdo Climático de la ciudad ■ Delivery of the EU Mission Label, as approval of the city's Climate Agreement

2024

(R) Celebració de l'any de la Capital Verda Europea València 2024 ■ Celebración del año de la Capital Verde Europea València 2024 ■ Celebration of the European Green Capital Year, València 2024

(P) Aprovació de la zona de baixes emissions (ZBE) ■ Aprobación de la Zona de Bajas Emisiones (ZBE) ■ Approval of the Low Emission Zone (LEZ)

(P) Aprovació del Ple de l'Ajuntament de València del projecte de Reserva de la Biosfera ■ Aprobación del Pleno del Ayuntamiento de València del proyecto de Reserva de la Biosfera ■ Approval by the full City Council of the Biosphere Reserve project

(AR) Inundacions provocades per la DANA del 29 d'octubre ■ Inundaciones provocadas por la DANA del 29 de octubre ■ Floods caused by the DANA of 29 October

2024-26

(R) Declaració de l'Albufera com a Reserva de la Biosfera per la UNESCO ■ Declaración de l'Albufera como Reserva de la Biosfera por la UNESCO ■ Declaration of l'Albufera as a Biosphere Reserve by UNESCO

2027

(P) Inauguració del Parc de Desembocadura, trams 17 i 18 del Jardí del Túria ■ Inauguración del Parque de Desembocadura, tramos 17 y 18 del Jardín del Turia ■ Opening of the Mouth Park, sections 17 and 18 of the Turia Gardens

2030

(P) Ciutat intel·ligent i climàticament neutra per i per a la ciutadania ■ Ciudad inteligente y climáticamente neutra, por y para la ciudadanía ■ Smart and climate-neutral city, for and by the citizens

(P) Ciutat adaptada i resilient davant del canvi climàtic ■ Ciudad adaptada y resiliente frente al cambio climático ■ City adapted and resilient to climate change

(PE): Plans i Estratègies / Planes y Estrategias / Plans and Strategies
(C): Compromisos / Compromisos / Commitments
(P): Fites de Projectes / Hitos de Proyectos / Project Milestones
(AR): Esdeveniments Rellevants / Acontecimientos Relevantes / Relevant Developments
(R): Reconeixements i Premis / Reconocimientos y Premios / Recognitions and Awards

10 Elements d'una ciutat verda

10 Elementos de una ciudad verde

10 Elements of a green city

Avançar cap a una ciutat verda no és un procés lineal de passos que cal seguir. No podem mantindre receptes ja establides, o seguir un procés controlat de: planifiqui, actue i avalue. La realitat d'una ciutat és que moltes coses passen alhora, totes interrelacionades. Hem de tindre una planificació, però també capacitat d'anàlisi i escolta per adaptar-nos ràpidament a la realitat i, sobretot, saber teixir aliances que ens ajuden. Un tràgic exemple és la resposta urgent i col·laborativa que es requereix davant d'un esdeveniment meteorològic extrem com la DANA patida el 29 d'octubre del 2024.

Per això, el fet de gestionar una ciutat i avançar cap a la sostenibilitat pot semblar-se a treballar un hort. Hem de tindre en compte moltes coses alhora i estar preparats per als imprevistos. A més, les diferents hortalisses tenen temps i necessitats diferents, i també ofereixen resultats diferents, igual que a la ciutat cap projecte no és igual a un altre.

Avanzar hacia una ciudad verde no es un proceso lineal de pasos a seguir. No podemos seguir recetas ya establecidas, o seguir un proceso controlado de: planifico, actúo y evalúo. La realidad de una ciudad es que muchas cosas están pasando al mismo tiempo, todas ellas interrelacionadas. Debemos tener una planificación, pero también capacidad de análisis y escucha para adaptarnos rápidamente a la realidad y, sobre todo, saber tejer alianzas que nos ayuden. Un trágico ejemplo es la respuesta urgente y colaborativa que se requiere ante un evento meteorológico extremo como la DANA sufrida el 29 de octubre de 2024.

Por eso, gestionar una ciudad y avanzar hacia la sostenibilidad puede ser parecido a trabajar una huerta. Debemos tener en cuenta muchas cosas al mismo tiempo y estar preparados para los imprevistos. Además, las diferentes hortalizas tienen tiempos y necesidades diferentes, y también ofrecen resultados diferentes, igual que en la ciudad ningún proyecto es igual a otro.

Advancing towards a green city is not a linear process with fixed steps to follow. We cannot rely on established recipes, or follow a controlled process of planning, acting, and assessment. The reality of a city is that many things are happening simultaneously, all of them interconnected. We must have a plan, but also the ability to analyse and listen to quickly adapt to reality and, most importantly, know how to weave alliances that could help us. A tragic example is the urgent and collaborative response required in the face of a extreme meteorological event as the DANA experienced on 29 October 2024.

Therefore, managing a city and advancing towards sustainability can be akin to working on a vegetable garden. We must consider many things at once and be prepared for the unexpected. Additionally, different vegetables have different times and needs, and they also yield different results, just as in a city, no project is the same as another.

Lideratge polític. Un element clau per a impulsar la transformació d'una ciutat cap a la sostenibilitat és el compromís i el consens polític. Sense un lideratge clar i continuat al llarg de dècades resulta impossible impulsar projectes que requereixen una visió a llarg termini, impliquen grans inversions i comporten canvis en la forma de viure de la ciutadania.

El context polític és el sol, els núvols, la pluja... Sense les condicions climàtiques necessàries, els agricultors no poden treballar o el seu treball serà en va.

A València, este lideratge polític es reflectix en el cronograma anterior, que mostra com diferents iniciatives i compromisos climàtics s'han succeït durant dècades, amb diferents governs municipals. Alguns dels més recents consensos polítics són la candidatura a la Capital Verda Europea, l'aprovació de la Missió Climàtica, l'aprovació del marc estratègic de l'Estratègia Urbana València 2030 o la presentació de l'Albufera per a ser declarada Reserva de la Biosfera per la UNESCO.

Consell pràctic: a l'hora d'aprovar compromisos o estratègies climàtiques, cal fer particip tots els representants polítics, incorporar-hi les aportacions, visibilitzar que són iniciatives de tota la ciutat, i així s'aconseguirà un consens ampli.

Liderazgo político. Un elemento clave para impulsar la transformación de una ciudad hacia la sostenibilidad es el compromiso y el consenso político. Sin un liderazgo claro y continuado a lo largo de décadas resulta imposible impulsar proyectos que requieren una visión a largo plazo, que implican grandes inversiones y que conllevan cambios en la forma de vivir de la ciudadanía.

El contexto político es el sol, las nubes, la lluvia... Sin las condiciones climáticas necesarias, los agricultores no pueden trabajar o su trabajo será en vano.

En València, este liderazgo político se refleja en el cronograma anterior, que muestra cómo diferentes iniciativas y compromisos climáticos se han sucedido durante décadas, con diferentes gobiernos municipales. Algunos de los consensos políticos más recientes son la candidatura a la Capital Verde Europea, la aprobación de la Misión Climática, la aprobación del marco estratégico de la Estrategia Urbana València 2030 o la presentación de l'Albufera para ser declarada Reserva de la Biosfera por la UNESCO.

Consejo práctico: a la hora de aprobar compromisos o estrategias climáticas, se debe hacer partícipe a todos los representantes políticos, incorporando sus aportaciones, visibilizando que son iniciativas de toda la ciudad, y así se logrará un consenso amplio.

Political leadership. A key element in driving a city's transformation towards sustainability is its commitment and political consensus. Without a clear and sustained leadership over decades, it is impossible to drive projects that require a long-term vision, significant investments, and changes in the way people live.

The political context is like the sun, clouds, and rain... Without the necessary meteorological conditions, farmers cannot work, or their work is in vain.

In València, this political leadership is reflected in the previous timeline, which shows how various climate initiatives and commitments have unfolded over decades, with different municipal governments. Some of the most recent political consensuses include the bid for the European Green Capital, the approval of the Climate Mission, the adoption of the strategic framework for the Urban Strategy València 2030, and the proposal of Albufera for UNESCO's Biosphere Reserve status.

Practical advice: When approving climate commitments or strategies, involve all political representatives, incorporate their contributions, and make it clear that these initiatives belong to the whole city, thus achieving broad consensus.

Governança interna. Una vegada tenim un mandat polític ambiciós, ens hem de dotar de les persones, eines i estructures que ens permeten desplegar este mandat d'una manera reeixida i eficient. La sostenibilitat i les polítiques mediambientals són transversals a molts àmbits i, per tant, cal formació, coordinació i treball en equip.

La governança interna són les ferramentes que fem servir per a treballar. Sense elles, no som eficients i ens cansem ràpid.

A València, diferents espais de treball en l'àmbit climàtic s'han anat adaptant a l'avançament de les polítiques verdes, com ara el Grup Intern de Coordinació del PACES, la Comunitat de la Missió Climàtica, o el Comitè Tècnic de la Capital Verda Europea 2024. A més, la fundació municipal València Clima i Energia ha permès consolidar un equip de treballadors tècnics en diferents àrees, impulsar projectes innovadors i atraure finançament i aprenentatges europeus.

Consell pràctic: per aconseguir incorporar la sostenibilitat a la feina diària de tots els departaments dels Ajuntaments, han d'incorporar la sostenibilitat en el seu treball directe, sota el lideratge de l'Alcaldia, a més de dotar tots els departaments de formació i recursos humans suficients en la temàtica.

Gobernanza interna. Una vez tenemos un mandato político ambicioso, tenemos que dotarnos de las personas, herramientas y estructuras que nos permitan desarrollar ese mandato de una manera exitosa y eficiente. La sostenibilidad y las políticas medioambientales son transversales a muchos ámbitos y, por tanto, se necesita formación, coordinación y trabajo en equipo.

La gobernanza interna son las herramientas que usamos para trabajar. Sin ellas, no somos eficientes y nos cansamos rápido.

En València, diferentes espacios de trabajo en el ámbito climático se han ido adaptando al avance de las políticas verdes, como el Grupo Interno de Coordinación del PACES, la Comunidad de la Misión Climática, o el Comité Técnico de la Capital Verde Europea 2024. Además, la fundación municipal *València Clima i Energia* ha permitido afianzar un equipo de trabajadores técnicos en diferentes áreas, impulsar proyectos innovadores y atraer financiación y aprendizajes europeos.

Consejo práctico: para conseguir incorporar la sostenibilidad en el trabajo diario de todos los departamentos de los Ayuntamientos, deben incorporar la sostenibilidad en su trabajo directo, bajo el liderazgo de la Alcaldía, además de dotar a todos los departamentos de formación y recursos humanos suficientes en la temática.

Internal governance. Once we have an ambitious political mandate, we must provide the people, tools, and structures needed to carry out that mandate successfully and efficiently. Sustainability and environmental policies are transversal across many areas, so they require training, coordination, and teamwork.

Internal governance refers to the tools we use to work. Without them, we are inefficient and burn out quickly.

In València, various working spaces in the climate field have adapted to the progress of green policies, such as the Internal Coordination Group of SECAP, the Climate Mission Community, and the Technical Committee for the European Green Capital 2024. Moreover, the municipal foundation "València Clima i Energia" has helped build a technical team across various areas, launched innovative projects, and attracted European funding and knowledge.

Practical advice: To integrate sustainability into the daily work of all municipal departments, they must incorporate sustainability in their direct work, under the leadership of the Mayor's Office, and for each department to be equipped with sufficient training and human resources on the subject.

Collaboració amb l'ecosistema. Una vegada s'ha organitzat la administració, toca mirar cap a fora. Aconseguir ser una ciutat verda i preparada per al futur no està en mans únicament de l'Ajuntament, sinó que cal l'acció conjunta de tot l'ecosistema d'entitats públiques, privades, socials i acadèmiques.

L'ecosistema és com la família i els amics que ens acompanyen. Quan es tenen objectius comuns, el treball és productiu i satisfactori per a tot el món.

A València, diferents iniciatives busquen establir xarxes de col·laboració amb entitats de la ciutat en àmbits relacionats amb la sostenibilitat, com ara la Taula de Transició Energètica, el programa d'Entitats Embaixadores de Missions València 2030, el patrocini i col·laboració de diferents organitzacions amb la Capital Verda Europea València 2024 o la col·laboració de la societat davant les inundacions patides per la DANA.

Consell pràctic: a l'hora de sumar altres entitats, cal cedir poder i responsabilitat. Col·laborar i crear no és simplement comunicar resultats, implica permetre que altres organitzacions definisquen la visió, els objectius i els projectes de la ciutat de manera col·laborativa.

Colaboración con el ecosistema. Una vez se ha organizado la administración, toca mirar hacia fuera. Conseguir ser una ciudad verde y preparada para el futuro no está en manos únicamente del Ayuntamiento, sino que se requiere de la acción conjunta de todo el ecosistema de entidades públicas, privadas, sociales y académicas.

El ecosistema es como la familia y los amigos que nos acompañan. Cuando se tienen objetivos comunes, el trabajo es productivo y satisfactorio para todos.

En València, diferentes iniciativas buscan establecer redes de colaboración con entidades de la ciudad en ámbitos relacionados con la sostenibilidad, como la Mesa de Transición Energética, el programa de Entidades Embajadoras de Missions València 2030, el patrocinio y colaboración de diferentes organizaciones con la Capital Verde Europea València 2024, o la colaboración de la sociedad ante las inundaciones sufridas por la DANA.

Consejo práctico: a la hora de sumar a otras entidades, es necesario ceder poder y responsabilidad. Colaborar y co crear no es simplemente comunicar resultados, implica permitir que otras organizaciones definan la visión, objetivos y proyectos de la ciudad de manera colaborativa.

Collaboration with the ecosystem. Once the administration is organised, it's time to look outward. Becoming a green city and preparing for the future is not solely the responsibility of the City Council; it requires collective action from the entire ecosystem of public, private, social, and academic entities.

The ecosystem is like the family and friends who accompany us. When we have common goals, the work is productive and satisfying for everyone.

In València, various initiatives aim to establish collaboration networks with entities in the city related to sustainability, such as the Energy Transition Table, the Missions València 2030 Ambassador Entities programme, and the sponsorship and collaboration of different organisations with the European Green Capital València 2024, or the cooperation of society in the face of the floods caused by the DANA.

Practical advice: When engaging other entities, it's necessary to share power and responsibility. Collaborating and co-creating isn't just about communicating results, it involves allowing other organisations to define the vision, objectives, and projects of the city in a collaborative manner.

Implicació ciutadana Per descomptat, la transformació de la ciutat s'ha de fer per i per a la ciutadania. És a dir, la ciutat verda que busquem ha de ser una ciutat millor per a viure, a més d'una ciutat segura, preparada per a afrontar, gestionar i respondre davant d'esdeveniments extrems.

La ciutadania s'exemplifica amb la gent que treballa i participa a l'horta, i disfruta de dels seus productes. La seua implicació és crucial perquè la ciutat tinga present i futur.

A València, la participació ciutadana ha sigut i és un eix central de les polítiques de sostenibilitat, amb iniciatives molt variades com els horts urbans de Sociópolis o la promoció de comunitats energètiques locals. A més, destaquen moviments socials històrics de reivindicació de la sostenibilitat a la ciutat, com "El llit del Túria és nostre i el volem verd" o "El Saler per al poble".

Consell pràctic: aconseguir una ciutadania activa i formada medioambientalment requereix temps, planificació i coherència. Les iniciatives participatives han de tindre un resultat real, de manera que evitem la frustració del públic que hi participa.

Implicación ciudadana. Por supuesto, la transformación de la ciudad se debe hacer por y para la ciudadanía. Es decir, la ciudad verde que buscamos tiene que ser una mejor ciudad para vivir, además de una ciudad segura, preparada para afrontar, gestionar y responder ante eventos extremos.

La ciudadanía se ejemplifica con la gente que trabaja, participa y disfruta de la huerta y sus productos. Su implicación es crucial para que la ciudad tenga presente y futuro.

En València, la participación ciudadana ha sido y es un eje central de las políticas de sostenibilidad, con iniciativas muy variadas como los huertos urbanos de Sociópolis o la promoción de Comunidades Energéticas Locales. Además, destacan movimientos sociales históricos de reivindicación de la sostenibilidad en la ciudad, como "El llit del Túria és nostre i el volem verd" o "El Saler per al poble".

Consejo práctico: conseguir una ciudadanía activa y formada medioambientalmente requiere tiempo, planificación y coherencia. Las iniciativas participativas tienen que tener un resultado real, de manera que evitemos la frustración del público que participa.

Citizen involvement. Of course, the city's transformation must be done by and for the citizens. The green city we seek must be a better place to live, and a safe city, prepared to cope with, manage and respond to extreme events.

The citizens are exemplified by the people who work, participate, and enjoy the garden and its products. Their involvement is crucial for ensuring the city's present and future.

In València, citizen participation has been and is a central axis of sustainability policies, with very varied initiatives such as the urban gardens of Sociópolis or the promotion of Local Energy Communities. In addition, there are historical social movements demanding sustainability in the city, such as "El llit del Túria és nostre i el volem verd" or "El Saler per al poble".

Practical advice: Achieving an active and environmentally aware citizenry requires time, planning, and consistency. Participatory initiatives must have real outcomes to avoid frustrating participants.

Transició social justa. El procés de transformació de la ciutat ha de tindre en compte les persones més vulnerables, de manera que els canvis no tinguin impactes negatius sobre ells, sinó que, al contrari, produïsquen una millora en la qualitat de vida. Promoure una transició social justa es resumeix en la idea de no deixar ningú arrere, protegir i millorar la vida de totes les persones.

La transició social justa es visibilitza de moltes maneres: ocupació local, promoció de l'estalvi, foment del teixit social o millorar la salut mental i física.

A València, mantenim una visió de transició justa en tots els projectes i plans relacionats amb la sostenibilitat i la inclusió. Alguns exemples de l'àmbit energètic són el projecte WELLBASED on es treballa amb famílies en pobresa energètica per a millorar la seua salut física i mental, o el projecte POWERUP on es facilita que persones vulnerables participen en autoconsums col·lectius de la ciutat.

Consell pràctic: a l'hora de definir projectes que cobrisquen les necessitats de col·lectius vulnerables, cal col·laborar amb les entitats que estan a peu de carrer. Centres de servicis socials o ONG de barri treballen en el dia a dia amb estes persones, poden traslladar les seues necessitats i tenen confiança per a facilitar la seua participació.

Transición social justa. El proceso de transformación de la ciudad tiene que tener en cuenta a las personas más vulnerables, de manera que los cambios no tengan impactos negativos sobre ellos, sino que, al contrario, produzcan una mejora en su calidad de vida. Promover una transición social justa se resume en la idea de no dejar a nadie atrás, proteger y mejorar la vida de todas las personas.

La transición social justa se visibiliza de muchas maneras: empleo local, promoviendo el ahorro, fomentando el tejido social, o mejor salud mental y física.

En València, mantenemos una visión de transición justa en todos los proyectos y planes relacionados con la sostenibilidad y la inclusión. Algunos ejemplos del ámbito energético son el proyecto WELLBASED donde se trabaja con familias en pobreza energética para mejorar su salud física y mental, o el proyecto POWERUP donde se facilita que personas vulnerables participen en autoconsumos colectivos de la ciudad.

Consejo práctico: a la hora de definir proyectos que cubran las necesidades de colectivos vulnerables, hay que colaborar con las entidades que están a pie de calle. Centros de Servicios Sociales u ONGs de barrio trabajan en el día a día con estas personas, pueden trasladar sus necesidades y tienen su confianza para facilitar su participación.

Just social transition. The process of transforming the city must consider the most vulnerable people, so that the changes do not negatively impact them. On the contrary, these changes should improve their quality of life. Promoting a just social transition can be summed up in the idea of leaving no one behind, protect and improve the lives of all people.

The just social transition is visible in various ways: local employment, promoting savings, social cohesion, and improved mental and physical health.

In València, we maintain a vision of a just transition in all sustainability and inclusion-related projects and plans. Examples from the energy sector include the WELLBASED project, which works with families in energy poverty to improve their physical and mental health, and the POWERUP project, which facilitates the participation of vulnerable individuals in collective self-consumption initiatives in the city.

Practical advice: When defining projects that address the needs of vulnerable groups, it's important to collaborate with entities that are on the ground. Social Service Centres or local NGOs work daily with these people, can relay their needs, and have their trust to facilitate participation.

Planificació estratègica.

Per a aconseguir una acció climàtica reeixida cal una estratègia que ens permeta entendre on estem, on volem estar i com podem arribar-hi. La definició d'esta estratègia comporta recopilar dades, donar-los sentit, consensuar una visió de futur i prioritzar línies d'acció. Tot això, és clar, de manera col·laborativa amb l'estructura interna de l'Ajuntament, les entitats de l'ecosistema i la ciutadania.

La planificació estratègica és la terra de la qual després eixiran les nostres fruites i hortalisses. Preparar un bon terreny ens permetrà treballar millor.

A València, diferents planificacions guien l'acció en sostenibilitat a llarg termini, entre les quals destaquen el marc estratègic de l'Estratègia Urbana València 2030 i els compromisos de l'Acord Climàtic. Estes estratègies es recolzen en dades de Smart City VLCi, inventaris d'emissions i projeccions d'escenaris a futur.

Consell pràctic: el moment de fixar la visió en un futur de la ciutat és un moment molt oportú per a buscar consensos amplis, ja que permet que tots els representants polítics, organitzacions de la ciutat i la ciutadania se senten part del procés i s'il·lusionen imaginant la ciutat del futur.

Planificación estratégica.

Para conseguir una acción climática exitosa es necesaria una estrategia que nos permita entender dónde estamos, dónde queremos estar y cómo podemos llegar hasta allí. La definición de esta estrategia conlleva recopilar datos, darles sentido, consensuar una visión de futuro y priorizar líneas de acción. Todo ello, por supuesto, de manera colaborativa con la estructura interna del Ayuntamiento, las entidades del ecosistema y la ciudadanía.

La planificación estratégica es la tierra de la que luego brotarán nuestras frutas y hortalizas. Preparar un buen terreno nos permitirá trabajar mejor.

En València, diferentes planificaciones guían la acción en sostenibilidad a largo plazo, destacando el marco estratégico de la Estrategia Urbana València 2030 y los compromisos del Acuerdo Climático. Estas estrategias se apoyan en datos de Smart City VLCi, inventarios de emisiones y proyecciones de escenarios a futuro.

Consejo práctico: el momento de fijar la visión a futuro de la ciudad es un momento muy oportuno para buscar consensos amplios, ya que permite que todos los representantes políticos, organizaciones de la ciudad y la ciudadanía se sientan parte del proceso y se ilusionen imaginando la ciudad del futuro.

Strategic planning. To achieve successful climate action, a strategy is necessary to understand where we are, where we want to be, and how to get there. Defining this strategy involves gathering data, making sense of it, agreeing on a vision for the future, and prioritising action areas. All of this should be done collaboratively with the internal structure of the City Council, ecosystem entities, and citizens.

Strategic planning is the soil from which our vegetables and fruits will grow. Preparing good ground will help us work better.

In València, various plans guide long-term sustainability action, such as the strategic framework for Urban Strategy València 2030 and the commitments made in the Climate Agreement. These strategies are supported by data from Smart City VLCi, emission inventories, and future scenario projections.

Practical advice: The moment of setting the city's future vision is a very opportune time to seek broad consensus, as it allows all political representatives, city organisations, and citizens to feel part of the process and become excited about imagining the future city.

Pla d'acció. Una vegada comptem amb una estratègia ambiciosa i realista, és el moment de definir detalladament els projectes i accions que ens permetran assolir estos objectius. Una volta més, l'exercici ha de ser col·laboratiu, ja que la majoria de projectes requereixen l'acció directa d'altres entitats o persones.

El nostre pla d'acció són les fruites i les hortalisses que recollim. Cada projecte necessita temps, recursos i cures diferents.

A València, el pla d'acció de l'Estratègia Urbana València 2030, desplegat també en l'Acord Climàtic, ofereix un conjunt de projectes i polítiques que permeten a la ciutat avançar cap a la sostenibilitat.

Consell pràctic: a l'hora de definir el pla d'acció de la ciutat, és important incorporar-hi projectes que puguen implementar o liderar altres organitzacions, no només projectes de l'Ajuntament. A més, tractar el pla com un dossier dinàmic de projectes i mapificar les interrelacions entre diferents accions pot ajudar a aprofitar sinèrgies i evitar ineficiències o incoherències.

Plan de acción. Una vez contamos con una estrategia ambiciosa y realista, es el momento de definir en detalle los proyectos y acciones que nos permitirán alcanzar esos objetivos. De nuevo, el ejercicio debe ser colaborativo, ya que la mayoría de proyectos requieren la acción directa de otras entidades o personas.

Nuestro plan de acción son las frutas y hortalizas que recogemos. Cada proyecto necesita tiempos, recursos y cuidados diferentes.

En València, el plan de acción de la Estrategia Urbana València 2030, desarrollado también en el Acuerdo Climático, ofrece un conjunto de proyectos y políticas que permiten a la ciudad avanzar hacia la sostenibilidad.

Consejo práctico: a la hora de definir el plan de acción de la ciudad, es importante incorporar proyectos que puedan implementar o liderar otras organizaciones, no solo proyectos del Ayuntamiento. Además, tratar el plan como un portafolio dinámico de proyectos y mapear las interrelaciones entre diferentes acciones puede ayudar a aprovechar sinergias y evitar ineficiencias o incoherencias.

Action plan. Once we have an ambitious and realistic strategy, it is time to define in detail the projects and actions that will help us achieve those objectives. Again, the exercise must be collaborative, as most projects require the direct involvement of other entities or people.

Our action plan is the vegetables and fruits we harvest. Each project needs different times, resources, and care.

In València, the action plan for the Urban Strategy València 2030, also developed in the Climate Agreement, offers a set of projects and policies that allow the city to advance towards sustainability.

Practical advice: When defining the city's action plan, it is important to incorporate projects that other organisations can implement or lead, not just those of the City Council. Also, treating the plan as a dynamic portfolio of projects and mapping the interconnections between different actions can help leverage synergies and avoid inefficiencies or inconsistencies.

Finançament i inversió.

Una bona estratègia i un pla d'acció no són res sense la inversió necessària per a dur-los a terme. Un pas crucial en la transformació verda d'una ciutat és que els compromisos i els plans es traslladen directament als pressupostos municipals. No obstant això, els diners procedents de l'Administració pública no són suficients per a tot allò que cal fer. Per això, mecanismes de finançament innovadors poden permetre que empreses, entitats o ciutadania passen a l'acció directa i invertisquen en la sostenibilitat de cases, vehicles o barris.

La inversió és l'aigua que rega la nostra horta i permet que tot allò que hem estat preparant tinga un resultat.

A València, el Pla d'inversió climàtica desplegat en l'Acord Climàtic estima que els estalvis i els beneficis econòmics de la neutralitat climàtica són un 89% superiors que les inversions necessàries.

Consell pràctic: fer una bona anàlisi de costos i beneficis ens pot permetre visualitzar la rendibilitat oculta de certes accions. En este sentit, és especialment important estimar els beneficis indirectes. Per exemple, la millora de la qualitat de l'aire reduïx els costos del sistema públic de salut o el foment de l'ocupació verda local té un retorn econòmic clar.

Financiación e inversión. Una buena estrategia y un buen plan de acción no son nada sin la inversión necesaria para llevarlos a cabo. Un paso crucial en la transformación verde de una ciudad es que los compromisos y los planes se trasladan de manera directa a los presupuestos municipales. Sin embargo, el dinero procedente de la administración pública no es suficiente para todo lo que es necesario hacer. Por ello, mecanismos de financiación innovadores pueden permitir que empresas, entidades o ciudadanía pasen a la acción directa e inviertan en la sostenibilidad de sus casas, sus vehículos o sus barrios.

La inversión es el agua que riega nuestra huerta y permite que todo lo que hemos estado preparando tenga un resultado.

En València, el Plan de Inversión Climático desarrollado en el Acuerdo Climático estima que los ahorros y beneficios económicos de la neutralidad climática son un 89% superiores que las inversiones necesarias.

Consejo práctico: realizar un buen análisis de costes y beneficios puede permitirnó visualizar la rentabilidad oculta de ciertas acciones. En este sentido, es especialmente importante estimar los beneficios indirectos. Por ejemplo, la mejora de la calidad del aire reduce los costes del sistema público de salud, o el fomento del empleo verde local tiene un retorno económico claro.

Financing and investment.

A good strategy and action plan are useless without the necessary investment to carry them out. A crucial step in the city's green transformation is ensuring that commitments and plans are directly translated into municipal budgets. However, the money from public administration is not enough to accomplish everything that needs to be done. Therefore, innovative financing mechanisms can allow companies, entities, or citizens to take direct action and invest in the sustainability of their homes, vehicles, or neighbourhoods.

Investment is the water that nourishes our garden and allows everything we have been preparing to bear fruit.

In València, the Climate Investment Plan developed in the Climate Agreement estimates that the savings and economic benefits of climate neutrality are 89% greater than the necessary investments.

Practical advice: Conducting a good cost-benefit analysis can allow us to visualise the hidden profitability of certain actions. In this regard, estimating indirect benefits is especially important. For example, improving air quality reduces public health system costs, or promoting local green jobs provides a clear economic return.

Avaluació i millora contínua És important destacar que res d'este procés no és lineal ni estàtic, sinó que normalment tot passa alhora i està en constant evolució: pressupostos nous cada any, processos participatius que s'activen o desactiven, eleccions que poden canviar l'àmbit polític... Per això, és crucial avaluar en tot moment què està passant i anar adaptant-nos a les necessitats i possibilitats.

L'avaluació es representa mitjançant la paella que preparam amb productes de la nostra horta. Ens permet tastar-ne els resultats i corregir-los de cara al futur.

A València, els plans i les estratègies compten amb bateries d'indicadors de seguiment que permeten avaluar si es van aconseguint els objectius marcats. En el cas de l'Acord Climàtic, per exemple, es realitzen iteracions cada dos anys per a avaluar l'aconseguit i reformular els anys següents.

Consell pràctic: més enllà d'avaluar indicadors, és important mantindre una cultura de reflexió i autoavaluació. Per exemple, convé fer entrevistes o sessions periòdiques de reflexió en les quals els departaments o les entitats puguin expressar la seua opinió sobre si es complixen les expectatives i què esperen del futur.

Evaluación y mejora continua. Es importante destacar que nada de este proceso es lineal ni estático, sino que, normalmente, todo pasa al mismo tiempo y está en constante evolución: presupuestos nuevos cada año, procesos participativos que se activan o desactivan, elecciones que pueden cambiar el ámbito político... Por ello, es crucial evaluar en todo momento lo que está pasando e irnos adaptando a las necesidades y posibilidades.

La evaluación se representa mediante la paella que preparamos con productos de nuestra huerta. Nos permite probar los resultados y corregir de cara al futuro.

En València, los planes y estrategias cuentan con baterías de indicadores de seguimiento que permiten evaluar si se van consiguiendo los objetivos marcados. En el caso del Acuerdo Climático, por ejemplo, se realizan iteraciones cada dos años para evaluar lo conseguido y reformular los años siguientes.

Consejo práctico: más allá de evaluar indicadores, es importante mantener una cultura de reflexión y autoevaluación. Por ejemplo, conviene realizar entrevistas o sesiones periódicas de reflexión, donde departamentos o entidades puedan expresar su opinión sobre si se están cumpliendo sus expectativas y qué esperan del futuro.

Evaluation and continuous improvement. It is important to emphasise that this process is neither linear nor static; in fact, everything usually happens at once and is constantly evolving: new budgets every year, participatory processes that are activated or deactivated, elections that may change the political landscape... Therefore, it is crucial to evaluate what is happening at all times and adapt to the needs and possibilities.

Evaluation is represented by the paella we prepare with products from our garden. It allows us to taste the results and adjust for the future.

In València, plans and strategies have indicator sets for tracking progress towards the objectives. In the case of the Climate Agreement, for example, iterations are carried out every two years to assess progress and reformulate future actions.

Practical advice: Beyond evaluating indicators, it is important to maintain a culture of reflection and self-assessment. For example, it is useful to conduct interviews or periodic reflection sessions, where departments or entities can express their opinions on whether their expectations are being met and what they expect for the future.

Comunicació. La comunicació és un element clau, ja que cal que tota la societat participe del canvi i el lidera. En concret, es poden definir tres objectius principals:

1. Sensibilitzar i conscienciar sobre la importància i els beneficis de ser més sostenibles.
2. Posar en valor i visibilitzar la feina ben feta i les experiències d'èxit.
3. Donar informació i eines suficients per a motivar l'acció.

La comunicació ens permet donar-nos a conèixer i tindre un impacte al nostre voltant..

A València, algunes de les campanyes comunicatives que han tingut més repercussió en l'àmbit de la sostenibilitat han inclòs l'experiència de persones concretes, informació sobre estalvis econòmics i ajudes, o informació de projectes concrets relacionades amb els barris.

Consell pràctic: la comunicació no és una cosa que passa al final del procés, sinó que s'ha de plantejar de manera continuada des del principi. A més, ens hem de centrar en comunicar totes les accions, projectes i iniciatives que incidixen en el creixement sostenible, la transició energètica i la millora de la qualitat de vida a les ciutats.

Comunicación. La comunicación es un elemento clave ya que se necesita que toda la sociedad participe y lidere el cambio. En concreto, se pueden definir 3 objetivos principales:

1. Sensibilizar y concienciar sobre la importancia y beneficios de ser más sostenibles.
2. Poner en valor y visibilizar el trabajo bien hecho y las experiencias de éxito.
3. Dar información y herramientas suficientes para motivar a la acción.

La comunicación nos permite darnos a conocer y tener un impacto en nuestro alrededor.

En València, algunas de las campañas comunicativas que han tenido más repercusión en el ámbito de la sostenibilidad han incluido la experiencia de personas concretas, información sobre ahorros económicos y ayudas, o información de proyectos concretos a nivel de barrio.

Consejo práctico: la comunicación no es algo que sucede al final del proceso, sino que debe plantearse de manera continuada desde el principio. Además, debemos centrarnos en comunicar todas las acciones, proyectos e iniciativas que inciden en el crecimiento sostenible, la transición energética y la mejora de la calidad de vida en las ciudades.

Communication. Communication is a key element because it is essential for society to participate and lead the change. Specifically, three main objectives can be defined:

1. Raise awareness and educate about the importance and benefits of being more sustainable.
2. Highlight and make visible the well-done work and successful experiences.
3. Provide sufficient information and tools to motivate action.

Communication allows us to make ourselves known and have an impact on our surroundings.

In València, some of the most impactful communication campaigns in the field of sustainability have included personal stories, information on economic savings and grants, or details about specific neighbourhood projects.

Practical advice: Communication is not something that happens at the end of the process; it should be planned continuously from the start. Moreover, we should focus on communicating all actions, projects and initiatives that have an impact on sustainable growth, energy transition and the improvement of the quality of life in cities.

Projectes emblemàtics

Proyectos emblemáticos

Flagship projects

Biodiversitat i adaptació

(1)

Biodiversidad y adaptación

(1)

Biodiversity and adaptation

(1)

L'Albufera de València, Reserva de la Biosfera

L'Albufera de València és una llacuna costanera d'aigua dolça, separada del mar per una franja estreta de dunes arenoses. Esta àrea ha sigut de vital importància ecològica, econòmica i cultural per a la regió durant segles. La llacuna i els aiguamolls circumdants abasten al voltant de 21.120 hectàrees i formen part d'un parc natural protegit des de 1986.

L'Albufera és un exemple de sostenibilitat a la ciutat de València per diverses raons:

1. Equilibri entre naturalesa i desenvolupament. València ha sigut capaç d'integrar un dels aiguamolls més importants del Mediterrani dins de la seua estructura urbana, permetent el desenvolupament econòmic local mentre manté un alt nivell de protecció ambiental.
2. Gestió sostenible de l'aigua. La interacció entre els ecosistemes naturals i els sistemes de reg dels arrossars requereix un ús eficient i intel·ligent de l'aigua, aspecte clau en una regió que afronta notables desafiaments hídrics.
3. Promoció del turisme sostenible. València ha impulsat un turisme més respectuós amb el medi ambient promovent activitats com l'observació d'aus i les rutes ecològiques.

A finals del 2024, l'Albufera de València s'ha vist greument pertorbada per la riuada ocasionada per les intenses pluges associades a la DANA del 29 d'octubre. En només unes quantes hores, el llac va rebre al voltant de 120 hm³ d'aigua, un volum equivalent a un any i mig d'aportacions normals. El nivell de l'aigua, que el 29 d'octubre de vesprada estava en 10 centímetres, va pujar-ne fins als 110, un increment d'un metre.

Este esdeveniment ha tingut un impacte significatiu en l'ecosistema de l'Albufera, n'ha afectat el funcionament habitual i ha generant grans desafiaments en la recuperació de l'àrea. Per això, l'Ajuntament ha aprovat un pla integral de recuperació de l'Albufera, que cobrirà una superfície de 170.000 m² i la retirada

d'aproximadament 85.000 m³ de residus, amb una grossària estimada de 50 cm.

El termini estimat per a finalitzar els treballs de recuperació de l'Albufera és l'1 de març de 2025, amb l'objectiu de restablir les condicions necessàries per a la sembra de l'arròs a la zona, fonamental per a l'activitat agrícola de la regió.

L'actual projecte de declaració de l'Albufera com a Reserva de la Biosfera busca reforçar el seu estatus com a element de sostenibilitat i, així, fomentar l'equilibri entre la conservació del patrimoni natural i el desenvolupament socioeconòmic sostenible.

Per tant, es vol reconèixer i preservar un dels espais naturals més emblemàtics d'Espanya a través de la designació d'esta àrea sota la figura de Reserva de la Biosfera, establida per la Llei 33/2015. Este reconeixement internacional promogut per la UNESCO implica la gestió integrada i sostenible dels recursos naturals, culturals i socials de la regió, i oferir oportunitats per a la promoció del desenvolupament econòmic local.

El projecte té com a pilars:

1. Preservació de la biodiversitat i ecosistemes: garantir que les espècies i els hàbitats de l'Albufera es mantinguen protegits.
2. Desenvolupament socioeconòmic sostenible: a través del suport a activitats tradicionals com l'agricultura, la pesca i el turisme, es vol equilibrar el creixement econòmic amb la protecció de l'entorn.
3. Foment de la investigació i l'educació: convertir l'àrea en un model de gestió sostenible en l'àmbit mundial i donar suport a la investigació científica i l'educació ambiental.

En definitiva, la recuperació de l'Albufera després de les conseqüències de la DANA i la seua designació com a Reserva de la Biosfera de la UNESCO permetran aprofundir en el desenvolupament sostenible i la creació d'ocupació verda a les poblacions i municipis de la regió.

PER QUÈ ÉS UN PROJECTE EMBLEMÀTIC?		LLIÇONS APRESES I RECOMANACIONS	
L'Albufera és un símbol de l'equilibri entre el desenvolupament urbà i la conservació ambiental. Este ecosistema únic, que inclou una llacuna costanera, aiguamolls, arrossars i biodiversitat excepcional, es troba a només uns quilòmetres del centre de València. La ciutat ha crescut al seu voltant, però s'ha esforçat per protegir-ne la integritat. La declaració de l'Albufera com a Reserva de la Biosfera reforçaria el compromís de València amb la sostenibilitat i convertiria este espai en un model global de com integrar la natura en un entorn metropolità. A més, l'impacte socioeconòmic de la declaració seria significatiu. L'Albufera és el suport de comunitats agrícoles i pesqueres locals que depenen dels seus recursos naturals. La declaració permetria enfortir estes activitats tradicionals de manera sostenible i aportar valor afegit a través de la certificació		(1) L'experiència de l'Albufera demostra que un projecte reeixit de sostenibilitat ambiental requerix la participació activa de múltiples actors, com ara les administracions locals, associacions agràries i pesqueres, ONG, universitats i el sector privat. El fet de fomentar la participació i el consens de la comunitat local genera un sentit de pertinença i garantix el suport local a llarg termini. (2) També paga la pena ressaltar la importància de valorar les activitats tradicionals (agricultura, pesca) com un eix de la sostenibilitat. La integració dels costums locals en un marc de conservació permet no sols preservar el patrimoni cultural, sinó també generar oportunitats econòmiques vinculades al territori. (3) En este sentit, l'Albufera exemplifica com connectar la conservació mediambiental amb el desenvolupament econòmic pot generar nous models econòmics verds, amb ocupació associada. (4) La promoció del turisme sostenible com a via de desenvolupament passa també per educar les persones visitants sobre la importància de la conservació i es pot materialitzar en activitats d'educació ambiental, rutes educatives o materials explicatius. (5) Finalment, les conseqüències de la DANA del 2024 mostren el valor i la delicadesa d'ecosistemes com l'Albufera, i posen de manifest la importància de la seua recuperació perquè puguen tornar a oferir els seus servicis mediambientals, econòmics i culturals com més prompte millor	
ÀREES I ALTRES AGENTS IMPLICATS	PRESSUPOST	INDICADORS D'IMPACTE	CRONOLOGIA
→ Ajuntament de València, amb diferents àrees i servicis com Devesa-Albufera, Agricultura, Turisme, Urbanisme i Millora Climàtica → Ajuntaments d'Alfàfar, Sedaví, Massanassa, Catarroja, Albal, Beniparrell, Silla, Sollana, Sueca, Cullera, Albalat de la Ribera i Algemesí → Comunitats de regants i llauradors → Confraries de pescadors → Fundacions i ONG ambientals → Universitats i centres de recerca → Empreses turístiques → Generalitat Valenciana → València Clima i Energia	→ 18.000 € dinamització procés Reserva de la Biosfera → Vídeo de 4.000 € per a la sol·licitud → 500.000 € campanya de comunicació i organització de viatges de premsa i visites	La Xarxa Espanyola de Reserves de la Biosfera definix un sistema de seguiment per indicadors, classificats en: (1) Zonificació (2) Òrgan de gestió (3) Participació en la gestió (4) Pla de gestió (5) Funció de conservació (6) Funció de desenvolupament (7) Funció de suport logístic (8) Participació en xarxes	1927 Compra de l'Albufera per part de la ciutat de València 1986 Declaració de l'Albufera com a parc natural 1989 Inclusió en la llista del Conveni Ramsar com a aiguamoll d'importància internacional 1990 Declaració com a zona d'especial protecció de les aus (ZEPA) 2006 Declaració com a lloc d'importància comunitària (LIC) 2022 Acreditació de València com a Ciutat d'Aiguamolls de la Convenció Internacional sobre els Aiguamolls 2024 Aprovació del Ple de l'Ajuntament de València del projecte de Reserva de la Biosfera 2025 Declaració de l'Albufera com a Reserva de la Biosfera

L'Albufera de València, Reserva de la Biosfera

L'Albufera de València es una laguna costera de agua dulce, separada del mar por una estrecha franja de dunas arenosas. Esta área ha sido de vital importancia ecológica, económica y cultural para la región durante siglos. La laguna y los humedales circundantes abarcan alrededor de 21,120 hectáreas y forman parte de un parque natural protegido desde 1986.

L'Albufera es un ejemplo de sostenibilidad en la ciudad de València por varias razones:

1. Equilibrio entre naturaleza y desarrollo: València ha sido capaz de integrar uno de los humedales más importantes del Mediterráneo dentro de su estructura urbana, permitiendo el desarrollo económico local mientras mantiene un alto nivel de protección ambiental.
2. Gestión sostenible del agua: La interacción entre los ecosistemas naturales y los sistemas de riego de los arrozales requiere un uso eficiente e inteligente del agua, aspecto clave en una región que enfrenta notables desafíos hídricos.
3. Promoción del turismo sostenible: València ha impulsado un turismo más respetuoso con el medio ambiente, promoviendo actividades como el avistamiento de aves y las rutas ecológicas.

A finales de 2024, l'Albufera de València se ha visto gravemente perturbada por la riada ocasionada por las intensas lluvias asociadas a la DANA del 29 de octubre. En solo unas horas, el lago recibió alrededor de 120 hm³ de agua, un volumen equivalente a un año y medio de aportes normales. El nivel del agua, que en la tarde del 29 de octubre se encontraba en 10 centímetros, ascendió hasta los 110, un incremento de un metro.

Este evento ha tenido un impacto significativo en el ecosistema de l'Albufera, afectando a su funcionamiento habitual y generando grandes desafíos en la recuperación del área. Para ello, el Ayuntamiento ha aprobado un plan integral de recuperación de l'Albufera, que cubrirá una superficie de 170.000 m² y la retirada

de aproximadamente 85.000 m³ de residuos, con un espesor estimado de 50 cm.

El plazo estimado para la finalización de los trabajos de recuperación de l'Albufera es el 1 de marzo de 2025, con el objetivo de restablecer las condiciones necesarias para la siembra del arroz en la zona, fundamental para la actividad agrícola de la región.

El actual proyecto de declaración de l'Albufera como Reserva de la Biosfera busca reforzar su estatus como elemento de sostenibilidad, fomentando el equilibrio entre la conservación del patrimonio natural y el desarrollo socioeconómico sostenible.

Por tanto, se busca reconocer y preservar uno de los espacios naturales más emblemáticos de España, a través de la designación de esta área bajo la figura de Reserva de la Biosfera, establecida por la Ley 33/2015. Este reconocimiento internacional promovido por la UNESCO implica la gestión integrada y sostenible de los recursos naturales, culturales y sociales de la región, ofreciendo oportunidades para la promoción del desarrollo económico local.

- El proyecto tiene como pilares:
1. Preservación de la biodiversidad y ecosistemas: Garantizar que las especies y hábitats de l'Albufera se mantengan protegidos.
 2. Desarrollo socioeconómico sostenible: A través del apoyo a actividades tradicionales como la agricultura, la pesca y el turismo, se busca equilibrar el crecimiento económico con la protección del entorno.
 3. Fomento de la investigación y educación: Convertir el área en un modelo de gestión sostenible a nivel mundial, apoyando la investigación científica y la educación ambiental.

En definitiva, la recuperación de l'Albufera tras las consecuencias de la DANA y su designación como Reserva de la Biosfera de la UNESCO permitirán ahondar en el desarrollo sostenible y la creación de empleo verde en las poblaciones y municipios de la región.

¿POR QUÉ ES UN PROYECTO EMBLEMÁTICO?

L'Albufera es un símbolo del equilibrio entre desarrollo urbano y conservación ambiental. Este ecosistema único, que incluye una laguna costera, humedales, arrozales y biodiversidad excepcional, se encuentra a solo unos kilómetros del centro de València. La ciudad ha crecido a su alrededor, pero se ha esforzado por proteger su integridad. La declaración de l'Albufera como Reserva de la Biosfera reforzaría el compromiso de València con la sostenibilidad, convirtiendo este espacio en un modelo global de cómo integrar la naturaleza en un entorno metropolitano.

Además, el impacto socioeconómico de la declaración sería significativo. L'Albufera es el sustento de comunidades agrícolas y pesqueras locales que dependen de sus recursos naturales. La declaración permitiría fortalecer estas actividades tradicionales de manera sostenible, aportando valor añadido a través de la certificación de calidad ambiental. Además,

el impulso del turismo ecológico y la creación de nuevas oportunidades económicas basadas en productos artesanales y servicios asociados al ecosistema harían de este un proyecto que beneficiaría a la población local.

Por último, este proyecto destaca el liderazgo de València en la acción climática y la protección de la biodiversidad. La ciudad ha demostrado un fuerte compromiso con los objetivos globales de sostenibilidad, y la declaración de l'Albufera como Reserva de la Biosfera serviría como un ejemplo de cómo gestionar territorios de alto valor ecológico dentro de una dinámica de desarrollo urbano. En este sentido, la conservación de l'Albufera no solo protege un valioso patrimonio natural, sino que sitúa a València en la vanguardia de las ciudades europeas que apuestan por un futuro más verde y resiliente.

ÁREAS Y OTROS AGENTES IMPLICADOS	PRESUPUESTO
→ Ayuntamiento de València, con diferentes áreas y servicios como Devesa-Albufera, Agricultura, Turismo, Urbanismo, y Mejora Climática	→ 18.000 € dinamización proceso Reserva de la Biosfera
→ Ayuntamientos de Alfafar, Sedaví, Massanassa, Catarroja, Albal, Beniparrell, Silla, Sollana, Sueca, Cullera, Albalat de la Ribera y Algemesí	→ 4.000 € vídeo para candidatura
→ Comunidades de regantes y agricultores	→ 500.000 € campaña de comunicación y organización de viajes de prensa y visitas
→ Cofradías de pescadores	
→ Fundaciones y ONGs ambientales	
→ Universidades y centros de investigación	
→ Empresas turísticas	
→ Generalitat Valenciana	
→ València Clima i Energia	

- (1) La experiencia de l'Albufera demuestra que un proyecto exitoso de sostenibilidad ambiental requiere la participación activa de múltiples actores, como las administraciones locales, asociaciones agrarias y pesqueras, ONGs, universidades, y el sector privado. Fomentar la participación y el consenso de la comunidad local genera un sentido de pertenencia y garantiza el apoyo local a largo plazo.

(2) También merece la pena resaltar la importancia de valorar las actividades tradicionales (agricultura, pesca) como un eje de la sostenibilidad. Integrar las costumbres locales en un marco de conservación permite no sólo preservar el patrimonio cultural, sino también generar oportunidades económicas vinculadas al territorio.
- (3) En ese sentido, l'Albufera ejemplifica cómo conectar la conservación medioambiental con el desarrollo económico puede generar nuevos modelos económicos verdes, con empleo asociado.

(4) Promover el turismo sostenible como vía de desarrollo pasa también por educar a las personas visitantes sobre la importancia de la conservación, y puede materializarse en actividades de educación ambiental, rutas educativas, o materiales explicativos.

(5) Por último, las consecuencias de la DANA de 2024 muestran lo valioso y delicado de ecosistemas como l'Albufera, y ponen de manifiesto la importancia de su recuperación para que puedan volver a ofrecer sus servicios medioambientales, económicos y culturales lo antes posible.

INDICADORES DE IMPACTO	CRONOGRAMA
La Red Española de Reservas de la Biosfera define un sistema de seguimiento por indicadores, clasificados en:	
(1) Zonificación	
(2) Órgano de gestión	
(3) Participación en la gestión	
(4) Plan de gestión	
(5) Función de conservación	
(6) Función de desarrollo	
(7) Función de apoyo logístico	
(8) Participación en redes	
	1927 Compra de l'Albufera por parte de la ciudad de València
	1986 Declaración de l'Albufera como Parque Natural
	1989 Inclusión en la lista del Convenio Ramsar como humedal de importancia internacional
	1990 Declaración como Zona de especial protección de las Aves (ZEPA)
	2006 Declaración como Lugar de Importancia Comunitaria (LIC)
	2022 Acreditación de València como Ciudad de Humedal de la Convención Internacional sobre los Humedales
	2024 Aprobación del Pleno del Ayuntamiento de València del proyecto de Reserva de la Biosfera
	2025 Declaración de la Albufera como Reserva de la Biosfera

L'Albufera de València, Biosphere Reserve

The Albufera of València is a coastal fresh-water lagoon, separated from the sea by a narrow strip of sandy dunes. This area has been of vital ecological, economic, and cultural importance to the region for centuries. The lagoon and the surrounding wetlands cover around 21,120 hectares and have been part of a protected natural park since 1986.

The Albufera is an example of sustainability in the city of València for several reasons:

1. Balance between nature and development: València has successfully integrated one of the most important wetlands in the Mediterranean into its urban structure, creating a space that allows local economic development while maintaining a high level of environmental protection.
2. Sustainable water management: The interaction between natural ecosystems and irrigation systems for rice fields requires efficient and intelligent use of water, a crucial aspect in a region facing significant water challenges.
3. Promotion of sustainable tourism: València has promoted environmentally respectful tourism, encouraging activities such as birdwatching and ecological routes.

At the end of 2024, l'Albufera de València was severely disturbed by the flooding caused by the heavy rains associated with the DANA of 29 October. In just a few hours, the lake received around 120 hm³ of water, a volume equivalent to a year and a half of normal inflows. The water level, which on the afternoon of 29 October was at 10 centimetres, rose to 110, an increase of one metre.

This event has had a significant impact on the ecosystem of l'Albufera, affecting its normal functioning and generating great challenges in the recovery of the area. To this end, the City Council has approved a comprehensive plan for the recovery of l'Albufera, which will cover

an area of 170,000 m² and the removal of approximately 85,000 m³ of waste, with an estimated thickness of 50 cm.

The estimated deadline for completion of the reclamation work at l'Albufera is 1 March 2025, with the aim of re-establishing the necessary conditions for planting rice in the area, which is essential for the region's agricultural activity.

The current project to declare the Albufera as a Biosphere Reserve seeks to reinforce its status as a model of sustainability, promoting the balance between the conservation of natural heritage and sustainable socioeconomic development.

Therefore, the aim is to recognise and preserve one of Spain's most representative natural spaces through its designation under the Biosphere Reserve framework, established by Law 33/2015. This international recognition, promoted by UNESCO, involves the integrated and sustainable management of the region's natural, cultural, and social resources, offering opportunities for the promotion of local economic development.

The project is based on two key pillars:

1. Preservation of biodiversity and ecosystems: Ensuring that the species and habitats of the Albufera are protected.
2. Sustainable socioeconomic development: By supporting traditional activities such as agriculture, fishing, and tourism, the aim is to balance economic growth with environmental protection.
3. Promotion of research and education: Transforming the area into a global model of sustainable management, supporting scientific research and environmental education.

In conclusion, the recovery of the Albufera after the consequences of the DANA and the designation as a UNESCO Biosphere Reserve will help to further sustainable development and the creation of green jobs in the region's towns and municipalities.

The Albufera is a symbol of the balance between urban development and environmental conservation. This unique ecosystem, which includes a coastal lagoon, wetlands, rice fields, and exceptional biodiversity, is located just a few kilometres from the centre of València. The city has grown around it while making considerable efforts to protect its integrity. The declaration of the Albufera as a Biosphere Reserve would strengthen València's commitment to sustainability, turning this space into a global model of how to integrate nature into an urban environment.

Moreover, the socio-economic impact of this designation would be significant. The Albufera sustains local agricultural and fishing communities that depend on its natural resources. The designation would allow these traditional activities to be strengthened in a sustainable manner,

adding value through environmental quality certification. Additionally, the promotion of ecological tourism and the creation of new economic opportunities based on artisanal products and services related to the ecosystem would make this a project that benefits the local population.

Finally, this project highlights València's leadership in climate action and biodiversity protection. The city has demonstrated a strong commitment to global sustainability goals, and the declaration of the Albufera as a Biosphere Reserve would serve as an example of how to manage territories of high ecological value within the context of urban development. In this sense, the conservation of the Albufera not only protects a valuable natural heritage but also places València at the forefront of European cities that are working towards a greener, more resilient future.

AREAS AND OTHER STAKEHOLDERS INVOLVED

- City of València, with various departments and services such as Devesa-Albufera, Agriculture, Tourism, Urban Planning, and Climate Improvement
- Municipalities of Alfafar, Sedaví, Massanassa, Catarroja, Albal, Beniparrell, Silla, Sollana, Sueca, Cullera, Albalat de la Ribera, and Algemesí
- Irrigation communities and farmers
- Fishermen's guilds
- Environmental foundations and NGOs
- Universities and research centres
- Tourism companies
- Regional Government of València
- València Climate and Energy

BUDGET

- €18,000 Process facilitation for the Biosphere Reserve application Reserva de la Biosfera
- €4,000 Video for the candidacy
- €500,000 Communication campaign and organisation of press trips and visits

- (1) The experience of the Albufera demonstrates that a successful environmental sustainability project requires the active involvement of multiple stakeholders, such as local authorities, agricultural and fishing associations, NGOs, universities, and the private sector. Encouraging participation and consensus among the local community fosters a sense of ownership and ensures long-term local support.
- (2) It is also worth highlighting the importance of valuing traditional activities (agriculture, fishing) as a pillar of sustainability. Integrating local customs into a conservation framework not only helps preserve cultural heritage but also creates economic opportunities linked to the territory.
- (3) In this regard, the Albufera exemplifies how connecting environmental conservation with economic development can generate new green economic models with associated employment.
- (4) Promoting sustainable tourism as a path for development also involves educating visitors about the importance of conservation, which can be achieved through environmental education activities, educational trails, or informative materials.
- (5) Finally, the consequences of the 2024 DANA show how valuable and delicate ecosystems such as l'Albufera are and highlight the importance of their recovery so that they can once again provide their environmental, economic and cultural services as soon as possible.

IMPACT KPI'S

The Spanish Network of Biosphere Reserves defines a monitoring system based on indicators, classified into the following categories:

- (1) Zoning
- (2) Management body
- (3) Participation in management
- (4) Management plan
- (5) Conservation function
- (6) Development function
- (7) Logistical support function
- (8) Participation in networks

TIMELINE

- 1927 Purchase of the Albufera by the city of València
- 1986 Declaration of the Albufera as a Natural Park
- 1989 Inclusion in the Ramsar Convention list as a wetland of international importance
- 1990 Designation as a Special Protection Area for Birds (SPA)
- 2006 Declaration as a Site of Community Importance (SCI)
- 2022 Accreditation of València as a Wetland City under the International Convention on Wetlands
- 2024 Approval by the València City Council of the Biosphere Reserve project
- 2025 Declaration of the Albufera as a Biosphere Reserve

L'Ajuntament de Ljubljana ha estat conscienciant sobre la importància de les abelles per al medi urbà i els seus residents des del 2015 centrant-se en la biodiversitat i l'autosuficiència alimentària. Per a promoure l'apicultura urbana, Ljubljana ofereix suport financer i educatiu als apicultors que treballen exclusivament amb fins econòmics a les zones rurals fora de la circumvallació de la ciutat. Aproximadament 350 apicultors gestionen més de 4.500 bucs.

Inicialment establida com una Bee Path física, la iniciativa s'ha convertit en una xarxa de 46 membres, que inclouen institucions culturals, empreses, organitzacions educatives, apicultors i particulars. S'han desenvolupat diversos programes educatius, com ara el parvulari API, juntament amb centres de coneixement relacionats amb les abelles.

Maig està dedicat a les abelles, amb el Dia Mundial de les Abelles que se celebra el 20 de maig, data proclamada per l'ONU per iniciativa d'Eslovènia. A més, cada segon dissabte

d'octubre, la ciutat acull el Dia de la Mel, que mostra els membres de Bee Path.

Un enfocament clau és la salut de les abelles, amb una línia directa SOS especial i un programa de rescat d'eixams d'abelles desenvolupat en col·laboració amb experts veterinaris, Bombers de Ljubljana i apicultors locals.

Per a donar suport a la biodiversitat, Ljubljana sembla plantes mel·líferes en espais públics i practica la sega tardana sota el lema "Segarem després que les abelles s'alimenten".

La ciutat ha estat reconeguda com el municipi més amigable amb les abelles el 2017, el 2019 i el 2022. El Bee Path de Ljubljana ha obtingut un reconeixement internacional i s'ha guanyat el títol de URBACT Good Practice. Mitjançant el projecte BeePathNet, Ljubljana va compartir esta pràctica amb nou ciutats europees de països com Portugal, Polònia, Itàlia, Hongria, Croàcia, Grècia i Bulgària. L'èxit del projecte va portar a la iniciativa BeePathNet Reloaded i, així, va transferir coneixement a quatre ciutats europees addicionals.

LLIÇONS APRESSES I RECOMANACIONS

Les autoritats urbanes han de crear un entorn favorable per a l'acció local que beneficie les abelles i altres pol·linitzadors. Això comença per fomentar una mentalitat intersectorial i implicar diversos departaments de l'autoritat urbana i transferir els seus coneixements i experiència en accions.

Recomanacions:

- (1) Cafés regulars matinals en línia per compartir informació, idees i pràctiques.
- (2) Reunions anuals per a revisar els èxits dels socis, discutir reptes, intercanviar coneixements i bones pràctiques i planificar activitats conjuntes.

- (3) Conferència temàtica bianual per a debatre aspectes concrets de l'apicultura urbana i connectar nous enfocaments i bones pràctiques.
- (4) Formació de nous socis. Formació bàsica bianual per a noves ciutats sobre mòduls clau d'apicultura urbana sostenible.
- (5) Esdeveniments Bee Path Cities, un conjunt d'actes amb l'objectiu d'arribar a la ciutadania, ONG, empreses i institucions per a implicar-los, especialment el 20 de maig, Dia Mundial de l'Abella.
- (6) Promoció dels principis de la xarxa i dels enfocaments innovadors de les ciutats en diferents esdeveniments i a les xarxes socials.

PRESSUPOST

- 628.000 EUR (per als sis socis)
- Cofinançament de la UE: 474.500 (per als sis socis)

“El prestigiós títol de Capital Verda Europea 2016 va situar Ljubljana al mapa mundial de ciutats compromeses amb el desenvolupament sostenible, respectuoses tant amb el medi ambient com amb la seua gent. Estic orgullós que Ljubljana haja estat reconeguda internacionalment com una ciutat sostenible líder durant més d’una dècada i que servim com a model per a altres ciutats. La nostra inclusió en la Missió de les cent ciutats climàtiques i intel·ligents 2030 sens dubte ens ha donat un impuls addicional, ja que obrim el camí cap a la neutralitat climàtica, que hauria de ser l’objectiu de totes les ciutats del món.”

Alcalde Zoran Janković

“El prestigioso título de Capital Verde Europea 2016 situó a Liubliana en el mapa mundial de las ciudades comprometidas con un desarrollo sostenible, respetuoso tanto con el medio ambiente como con sus habitantes. Estoy orgulloso de que Liubliana haya sido reconocida internacionalmente como ciudad sostenible líder durante más de una década y de que sirvamos de modelo para otras ciudades. Nuestra inclusión en la Misión de las 100 Ciudades Climáticamente Neutras e Inteligentes 2030 nos ha dado sin duda un impulso adicional, a medida que allanamos el camino hacia la neutralidad climática, que debería ser el objetivo de todas las ciudades del mundo.”

Alcalde Zoran Janković

“The prestigious title of European Green Capital 2016 placed Ljubljana on the world map of cities committed to sustainable development, friendly to both the environment and its people. I am proud that Ljubljana has been recognised internationally as a leading sustainable city for over a decade and that we serve as a model for other cities. Our inclusion in the Mission of 100 Climate-Neutral and Smart Cities 2030 has certainly given us additional momentum, as we pave the way toward climate neutrality, which should be the goal of every city in the world.”

Mayor Mr. Zoran Janković

BeePathNet

URBACT III - PROGRAMA DE REDES DE TRANSFERENCIA

La ciudad de Liubliana ha estado concienciando sobre la importancia de las abejas para el entorno urbano y sus habitantes desde 2015, centrándose en la biodiversidad y la autosuficiencia alimentaria. Para promover la apicultura urbana, Liubliana proporciona apoyo financiero y educativo a los apicultores que trabajan exclusivamente con fines económicos en áreas rurales fuera del anillo de circunvalación de la ciudad. Aproximadamente 350 apicultores gestionan más de 4,500 colmenas.

Inicialmente establecido como un Camino de las Abejas físico, esta iniciativa ha crecido hasta convertirse en una red de 46 miembros, que incluye instituciones culturales, empresas, organizaciones educativas, apicultores e individuos. Se han desarrollado varios programas educativos, como el API jardín de infancia, junto con centros de conocimiento sobre las abejas.

El mes de mayo está dedicado a las abejas, celebrándose el Día Mundial de las Abejas el 20 de mayo, una fecha proclamada por la ONU a iniciativa de Eslovenia. Además, cada segundo sábado de octubre, la ciudad organiza el Día de

la Miel, en el que se presentan los miembros del Camino de las Abejas.

Uno de los focos clave es la salud de las abejas, con una línea de emergencia SOS y un programa de rescate de enjambres desarrollado en colaboración con expertos veterinarios, el Cuerpo de Bomberos de Liubliana y apicultores locales.

Para apoyar la biodiversidad, Liubliana planta plantas melíferas en espacios públicos y practica el corte de césped tardío bajo el lema “Cortaremos después de que las abejas se alimenten”.

La ciudad ha sido reconocida como el municipio más amigable para las abejas en 2017, 2019 y 2022. El Camino de las Abejas de Liubliana ha ganado reconocimiento internacional, obteniendo el título de Buena Práctica de URBACT. A través del proyecto BeePathNet, Liubliana compartió esta práctica con nueve ciudades europeas en países como Portugal, Polonia, Italia, Hungría, Croacia, Grecia y Bulgaria. El éxito del proyecto llevó a la iniciativa BeePathNet Reloaded, que transfirió el conocimiento a cuatro ciudades europeas adicionales.

LECCIONES APRENDIDAS Y RECOMENDACIONES

Las autoridades urbanas tienen que crear un entorno propicio para la acción local en beneficio de las abejas y otros polinizadores. Para ello, hay que fomentar y alimentar una mentalidad intersectorial, implicar a los distintos departamentos de la autoridad urbana y traducir sus conocimientos y experiencia en acciones. Recommendations:

- (1) Cafés en línea periódicos: para compartir información, ideas y prácticas.
- (2) Reuniones anuales: para revisar los logros de los socios, debatir los retos, intercambiar conocimientos y buenas prácticas, y planificar actividades conjuntas.

- (3) Conferencia temática bianual: para debatir aspectos específicos de la apicultura urbana y conocer nuevos enfoques y buenas prácticas.
- (4) Formación de nuevos socios: formación básica bianual para nuevas ciudades sobre módulos clave de apicultura urbana sostenible.
- (5) Actos de Ciudades del Camino de las Abejas: diversos actos con el objetivo de llegar a ciudadanos, ONG, empresas e instituciones para implicarlos, especialmente el 20 de mayo, Día Mundial de la Abeja.
- (6) Promoción de los principios de la red y de los enfoques innovadores de las ciudades en diferentes actos y en las redes sociales.

PRESUPUESTO

- 628.000 EUR (para los 6 socios)
- Cofinanciación de la UE: 474.500 (para los 6 socios)

BeePathNet

URBACT III - TRANSFER NETWORK PROGRAMME

The City of Ljubljana has been raising awareness about the importance of bees for the urban environment and its residents since 2015, focusing on biodiversity and food self-sufficiency. To promote urban bee-keeping, Ljubljana provides financial and educational support to beekeepers working exclusively for economic benefit in rural areas outside the city's ring road. Approximately 350 beekeepers manage over 4,500 hives.

Initially established as a physical Bee Path, the initiative has grown into a network of 46 members, including cultural institutions, businesses, educational organisations, beekeepers, and individuals. Various educational programmes have been developed, such as API kindergarten, along with bee-related knowledge hubs.

May is dedicated to bees, with the World Bee Day celebrated on May 20, a date proclaimed by the UN at Slovenia's initiative. Additionally, every second

Saturday in October, the city hosts Honey Day, showcasing Bee Path members.

A key focus is bee health, with a special SOS hotline and a bee swarm rescue programme developed in collaboration with veterinary experts, the Ljubljana Fire Brigade, and local beekeepers.

To support biodiversity, Ljubljana plants melliferous plants in public spaces and practices late mowing under the slogan, "We will mow after the bees fed themselves."

The city has been recognised as the most bee-friendly municipality in 2017, 2019, and 2022. Ljubljana's Bee Path has gained international recognition, earning the title of URBACT Good Practice. Through the BeePathNet project, Ljubljana shared this practice with nine European cities in countries like Portugal, Poland, Italy, Hungary, Croatia, Greece, and Bulgaria. The project's success led to the BeePathNet Reloaded initiative, transferring knowledge to four additional European cities.

LESSONS LEARNED AND RECOMMENDATIONS

Urban authorities need to create a supportive environment for local action benefiting bees and other pollinators. This starts with encouraging and nurturing a cross-sectoral mind-set and involving various departments across the urban authority and transferring their knowledge and expertise into actions.

Recommendations:

- (1) Regular online coffee mornings: to share information, ideas, and practices.
- (2) Annual meetings: to review the partners' accomplishments, discuss challenges, exchange knowledge and good practices, and plan joint activities.

- (3) Biannual thematic conference: to discuss specifics of urban beekeeping and learn about new approaches and good practices.
- (4) Training new partners: biannual basic training for new cities on key modules of sustainable urban beekeeping.
- (5) Bee Path Cities events: a range of events with the aim of reaching out to citizens, NGOs, companies, and institutions to involve them, especially the May 20th World Bee Day.
- (6) Promotion of network principles and cities' innovative approaches at different events and on social media.

BUDGET

- 628.000 EUR (for all 6 partners)
- EU co-financing: 474.500 (for all 6 partners)

(1.3)
COM HO AFRONTEN
ALTRES CIUTATS?

(1.3)
¿CÓMO LO AFRONTAN
OTRAS CIUDADES?

(1.3)
HOW DO OTHER CITIES
ADDRESS THIS?

LAPPEENRANTA (FIN)

★

Programa de biodiversitat que consta de: 1) connectivitat ecològica, 2) biodiversitat als boscos, 3) biodiversitat a riberes i llacs, 4) espais naturals afectats per activitats històriques i culturals.

Programa de biodiversidad que consta de: 1) conectividad ecológica, 2) biodiversidad en bosques, 3) biodiversidad en riberas y lagos, 4) espacios naturales afectados por actividades históricas y culturales.

Biodiversity programme that consists of: 1) ecological connectivity, 2) biodiversity in forests, 3) biodiversity at shores and lakes, 4) nature areas affected by historical and cultural activities.

WINTERSWIJK (NLD)

★

Sostre verd a l'oficina municipal: Hem creat un sostre que contribuïx a una riquesa de biodiversitat. Hem plantat vegetació a la façana i hem plantat una corona de flors al voltant de l'edifici.

Cubierta verde en la oficina de la ciudad: Creamos un tejado que contribuye a la riqueza de la biodiversidad. Plantamos vegetación en la fachada y una corona de flores alrededor del edificio.

Green roof in the city office: We created a roof that contributes to a wealth of biodiversity. We planted façade greenery, and we planted a wreath of flowers around the building.

ELSINORE (DNK)

★

Balanced Landscapes és un projecte de natura que ofereix espai per a paisatges de prats variats que incorporen matolls, aiguamolls i llacs. L'objectiu del projecte és aconseguir la major biodiversitat possible en una superfície de 80 ha mitjançant pràctiques de paisatgisme d'intensificació preagrícola.

Paisajes equilibrados es un proyecto natural que ofrece espacio para variados paisajes de pradera que incorporan matorrales, turberas y lagos. El objetivo del proyecto es lograr la mayor biodiversidad posible en una superficie de 80 HA utilizando prácticas paisajísticas de intensificación preagrícola.

Balanced Landscapes is a nature project that offers space for varied meadow landscapes that incorporate scrub, bogs, and lakes. The purpose of the project is to achieve the greatest possible biodiversity in an area of 80 ha using pre-agricultural intensification landscaping practices.

TREVISÓ (ITA)

★

Des del 2020, el Green New Deal Treviso, creació d'àrees verdes urbanes, parcs i boscos urbans, desenvolupa 30 ha de parcs urbans en múltiples fases, amb l'enfocament de plantar arbres que siguin eficaços per a capturar partícules fines.

Desde 2020, el "Green New Deal Treviso, creación de zonas verdes urbanas, parques y bosques urbanos, está desarrollando 30 HA de parques urbanos en múltiples fases, centrándose en la plantación de árboles eficaces para capturar partículas finas.

Since 2020, the "Green New Deal Treviso, creation of urban green areas, parks, and urban forests, is developing 30 HA of urban parks in multiple phases, with a focus on planting trees that are effective in capturing fine particulate matter.

★ Projectes de ciutats Green Leaf / Proyectos de ciudades Green Leaf / Green Leaf City Projects

Projecte estratègic Cornellà Natura (2026-2030): Inclou actuacions destinades a implantar una nova articulació urbana basada en diversos eixos verds, el foment de la biodiversitat i la connectivitat ecològica i l'augment i millora del verd urbà.

Proyecto estratégico Cornellà Natura (2026-2030): Incluye actuaciones dirigidas a implantar una nueva articulación urbana basada en varios ejes verdes, el fomento de la biodiversidad y la conectividad ecológica y el incremento y mejora del verde urbano.

Cornellà Natura strategic project (2026-2030): Includes actions aimed to implement a new urban articulation based on several green axes, the promotion of biodiversity and ecological connectivity and the increase and improvement of urban green.

Les cabres substituïxen les màquines: Com a part del nostre programa de cura forestal ecològica, sis cabres de muntanya ajuden a netejar zones forestals cobertes de vegetació per a ofegar la vegetació natural del sòl forestal. Ha donat lloc a boscos oberts i condicions de vida òptimes per als animals i les plantes.

Las cabras sustituyen a las máquinas: Como parte de nuestro programa de cuidado de los bosques respetuosos con el medio ambiente, 6 cabras montesas ayudan a despejar las zonas forestales cubiertas de maleza que asfixian la vegetación natural del suelo forestal. El resultado son bosques abiertos y condiciones de vida óptimas para animales y plantas.

Goats replace machines: As part of our bio-friendly forest care programme, 6 mountain goats help clearing overgrown forest areas to smother the natural vegetation of the forest floor. It has resulted in open woodlands and optimal living conditions for animals and plants.

Bee Happy & Casa de les Abelles: Projecte per a promoure la importància de les abelles i els insectes pol·linitzadors i mesurar la qualitat del medi ambient. Inclou activitats d'exposició interactiva, ludificades i vivencials on la recerca científica, la divulgació i l'art conflueixen.

Bee Happy & Casa de les Abeles: Proyecto para promover la importancia de las abejas y los insectos polinizadores y medir la calidad del medio ambiente. Incluye exposición interactiva, actividades gamificadas y experiencias donde confluyen la investigación científica, la divulgación y el arte.

Bee Happy & Casa de les Abelles: Project to promote the importance of bees and pollinating insects and to measure environment quality. Includes interactive exhibition, gamified and experiential activities where scientific research, dissemination and art come together.

BiodiverCities: Per a promoure la biodiversitat urbana, en col·laboració amb la Universitat d'Aveiro, amb la implicació de la ciutadania en sessions participatives, construcció d'un hort urbà col·laboratiu i un recorregut a peu.

BiodiverCities: Promover la biodiversidad urbana, en colaboración con la Universidad de Aveiro, mediante la implicación de los ciudadanos: sesiones participativas, construcción de un Huerto Urbano Colaborativo y un recorrido a pie.

BiodiverCities: To promote urban biodiversity, in a collaboration with Aveiro University, involving citizen engagement: participatory sessions, construction of a Collaborative Urban Garden and a walking tour.

Projecte Rambla Pompeu Fabra: Selecció d'espècies vegetals, parterres i jardines amb l'objectiu d'atraure enemics naturals de les plagues més comunes així com la distribució massiva de flors o grups que afavorisquen el refugi hivernal.

El proyecto de la Rambla Pompeu Fabra: Selección de especies vegetales, parterres y jardineras con el objetivo de atraer enemigos naturales de las plagas más comunes así como la distribución masiva de flores o grupos que favorezcan el refugio invernal.

The Rambla Pompeu Fabra project: Selection of vegetal species, flowerbeds and planters with the aim to attract natural enemies of the more common plagues as well as the mass distribution of flowers or groups that favour the winter refuge.

Construcció d'una escullera al mar Bàltic: Liepāja està construint una escullera de 225 metres de llarg al mar Bàltic per a evitar l'erosió costanera i protegir la planta de tractament d'aigües residuals de la ciutat.

Construcción de un espigón en el mar Báltico: Liepāja está construyendo un espigón de 225 metros de largo en el mar Báltico para evitar la erosión costera y proteger la depuradora de aguas residuales de la ciudad.

Construction of a Groin in the Baltic Sea: Liepāja is building a 225 meter long groin in the Baltic Sea to prevent coastal erosion and protect the city's wastewater treatment plant.

Zona de vianants amb pistes per a ciclistes i carretera de connexió per al transport de cotxes entre els carrers I.Gagarin i Bessarabia a la ciutat de Ialoveni.

Zona peatonal con carriles para ciclistas y vía de conexión para el transporte en automóvil entre las calles I.Gagarin y Bessarabia en la ciudad de Ialoveni.

Pedestrian area with tracks for cyclists and connection road for car transport between I.Gagarin and Bessarabia streets in Ialoveni city.

ProGIreg: L'Ajuntament va poder regenerar des del punt de vista naturalista, agronòmic i social una zona del sud al costat del riu Sangone, al barri postindustrial de Mirafiori Sud, caracteritzada per una mala qualitat ambiental i problemes de desigualtat social i l'ha convertida en un pulmó verd.

ProGIreg: La Ciudad consiguió regenerar desde un punto de vista naturalista, agronómico y social una zona del sur a lo largo del río Sangone, el distrito postindustrial de Mirafiori Sud, caracterizada por una mala calidad ambiental y problemas de desigualdad social, convirtiéndola en un pulmón verde.

ProGIreg: The City was able to regenerate from a naturalistic, agronomic and social point of view an area in the south along the Sangone river, the postindustrial district of Mirafiori Sud, characterized by poor environmental quality and social inequality problems, turning it into a green lung.

Brigades Verdes: Estos grupos de voluntaris es van crear l'any 2015 per a fomentar una One Planet City i un ecosistema de naturalesa positiva, que cobrix el 79% del territori, i empodera la ciutadania en la preservació del medi ambient.

Brigadas Verdes: Estos grupos de voluntarios se crearon en 2015 para fomentar una Ciudad de Un Planeta y un Ecosistema Positivo para la Naturaleza, cubriendo el 79% del territorio, y empoderando a los ciudadanos en la preservación del medio ambiente.

Green Brigades: These volunteer groups were created in 2015 to foster a One Planet City and Nature-Positive Ecosystem, covering 79% of the territory, and empowering citizens in environmental preservation.

Promoció de mobilitat sostenible, justa i accessible

Des de fa dècades, València treballa en la promoció d'un model de mobilitat sostenible, accessible i justa. Per això, s'actua en la mobilitat d'una manera global i sistèmica, tenint en compte la situació actual, les necessitats i els eixos de millora que poden tindre més impacte positiu, sense provocar conseqüències negatives no desitjades. En este sentit, destaquen principalment tres línies d'actuació: la mobilitat de vianants, la mobilitat amb bicicleta i la mobilitat mitjançant transport públic.

1. Mobilitat de vianants

- a. Accessibilitat de parades d'autobús i creació de nous passos de vianants: Millora de l'accessibilitat a 740 parades d'autobús (s'instal·larà paviment botonat i s'ampliaran les plataformes en parades d'autobusos articulats per a una millor aproximació a la parada) i creació de diversos nous passos de vianants amb semàfor per a millorar la permeabilitat transversal en vies amb elevada intensitat de trànsit. A finals del 2024, prop del 90% de les parades són accessibles.
- b. Camins escolars: Treball amb els centres escolars per a definir rutes i entorns escolars segurs al voltant d'estos. Actualment hi ha més de cent rutes escolars finalitzades.
- c. Establiment de carrers residencials: Senyalització de carrers com a residencials per a establir una velocitat màxima de circulació de 20 km/h, així com la preferència de vianants per davant de vehicles. Actualment, hi ha més de 25 km d'este tipus de vies.
- d. Instal·lació d'encreuaments amb semàfors: Instal·lació de passos amb descomptador semafòric per a promoure el trànsit segur de les persones amb discapacitat visual. Entre el 2023 i el 2024 s'ha passat d'un 9% a 16% i es preveu arribar a un 47% de passos amb descomptador semafòric en 2028.

2. Mobilitat ciclista

- a. Carrils bici: La ciutat ha augmentat el nombre de carrils bici notablement fins a assolir els 220 km de carril bici i 38 km de ciclocarrers actuals, que augmentaran un 7% (15 km) el pròxim any. Entre juliol de 2023 i juliol de 2024 el nombre de passos per les espires distribuïdes per tota la ciutat ha passat de 224.266 a 232.226, fet que suposa 7.960 passos més i un creixement del 3,5%.
- b. Ciclobarri: S'ha executat el primer ciclobarri de la ciutat al barri de Russafa al setembre del 2024. La limitació de velocitat serà de 20 km/h i es reforçarà mitjançant senyalització específica.

3. Mobilitat mitjançant transport públic

- a. Sostenibilitat i descarbonització del transport públic, amb l'aprovació d'una inversió de 172 milions d'euros en quatre anys, que permetran que el 93% de la flota d'autobusos siga elèctrica o híbrida en 2028.
- b. BRT (Bus ràpid trànsit): Establiment d'un carril de prioritització o exclusivitat per

al transport col·lectiu que recorrerà els 2.900 metres de l'avinguda Blasco Ibáñez i que s'acompanyarà també d'altres mesures com la baixada del carril bici a calçada en algun tram i l'ampliació de les voreres com a millora per als vianants.

Segregació de carrils bus: segregació de carrils bus a la ciutat per tal d'independitzar els recorreguts del transport públic dels del trànsit privat i així minimitzar la influència de la congestió de les vies i aconseguir un augment de la velocitat comercial. Este augment de velocitat comercial redundarà en una millora substancial del servei ja que permetrà optimitzar les freqüències de pas i reduir els temps d'espera a les parades, aspecte d'especial rellevància en la percepció del servei a la població. Actualment es compta amb 66 km de carril bus, els quals han experimentat un augment d'un 8% en l'últim any.

4. Autres mesures

- a. Resposta davant la DANA 2024. Després de les tràgiques inundacions patides per la DANA del 29 d'octubre, la infraestructura de transport va sofrir grans danys en carreteres, carrers, línies de metro i d'autobusos. Davant d'això, es va respondre, de manera coordinada amb diferents administracions, per a implementar certes mesures que permeteren recuperar al màxim la mobilitat i el transport a les zones afectades, amb solucions flexibles i d'emergència.

- b. Sensorització de places de càrrega i descàrrega i PMR. Desplegament d'un sistema de sensors per les places de PMR i càrrega i descàrrega. D'esta manera, la ciutadania disposarà, a través d'App València i del Sistema d'Informació Geogràfica Municipal (Geoportal) de la informació, en temps real, de l'estat d'estes noves places d'estacionament sensoritzades i, així, disminuirà el trànsit addicional que suposa la busca d'una plaça lliure, es reduirà la contaminació i el soroll, i així millorarà la sostenibilitat. Durant 2024 es passarà de tindre un 22% de places de C/D i PMR sensoritzades a un total del 57%.
- c. Estalvi energètic. En relació als semàfors, s'estan substituint el 15,5% dels focus halògens (9.330) que queden per focus LED (reduïxen el consum un 80%). També s'estan renovant 32.045 focus LED anteriors al 2017 (51,1% del total) per altres de més eficients. Estes mesures suposen un estalvi d'energia i de 500.000 € a l'any.
- d. Establiment de zona de baixes emissions. A la ciutat es posaran en marxa dos zones de baixes emissions que per tal de restringir l'accés, la circulació i l'estacionament dels vehicles més contaminants, i complir així amb la normativa estatal i millorar la qualitat de l'aire.

Les diferents línies d'actuació descrites pretenen abastar i millorar la convivència de totes les formes de mobilitat existents a la ciutat i promouen un ús racional del vehicle privat.

El potencial transformador és molt elevat, ja que no només busquen reduir l'impacte ambiental del transport, sinó millorar la qualitat de vida urbana, solucionar les necessitats d'accessibilitat i seguretat de la ciutadania, i promoure canvis significatius en l'ús d'espais i recursos públics.

Per exemple, els projectes de promoció de la mobilitat de vianants no només tenen el potencial de reduir l'ús del vehicle privat, sinó que garanteixen que persones de totes les edats i capacitats puguin desplaçar-se amb seguretat, reduïx el risc d'accidents i promou comunitats més amigables per a caminar.

El projecte de promoció de la mobilitat ciclista, igual que la de vianants, també tenen un impacte clar en la millora de la salut pública, ja que promouen maneres de desplaçament més actives, alhora que s'ofereix seguretat a tot tipus d'usuaris i es vetlla per la convivència entre els diferents vehicles presents a la ciutat.

D'altra banda, els projectes de sensorització, eficiència energètica o delimitació de zones de baixes emissions no sols tenen un impacte clar en la reducció de consum energètic i de combustibles fòssils, sinó que augmenten la intel·ligència de la ciutat i permeten una gestió més eficient i connectada.

CONTRACTES, PLECS I ORDENANCES

- Ordenança ZBE: en fase d'aprovació
- Contracte accessibilitat parades
- Exemple contracte obres carril bici
- ZBE

ÀREES I ALTRES AGENTS IMPLICATS

- EMT València
- Ajuntament, Mobilitat i Seguretat Ciutadana
- Smart City València
- Empreses adjudicatàries de contractes

PRESSUPOST

- Contracte accessibilitat
parades: 1,9 € (NGEN)
- Carrils bici: 600.000 €/km aprox. (NGEN)
- BRT: 2,6 M€ (\$1)
- ZBE: 8,9 M€ (NO)
- La resta d'actuacions s'assumixen
dins dels contractes de manteniment
del Servei de Mobilitat

LLIÇONS APRESES I RECOMANACIONS	
(1) Visió global de la mobilitat. L'espai públic és compartit i limitat, i la mobilitat resulta un sistema complex. Si es plantegen solucions aïllades per a millorar la mobilitat de determinats usuaris sense pensar en el conjunt, es perd efectivitat en les mesures o es poden generar disfuncions. És per això que cal adoptar una visió global de la mobilitat en la qual integrar tant el transport públic, el transport privat i la logística urbana així com la mobilitat ciclista i de vianants. En este sentit, l'Ajuntament de València en treballa tots els aspectes, amb especial atenció als usuaris vulnerables. (2) Seguretat viària. Per a promoure un canvi d'hàbits cap a formes més sostenibles i un ús racional del vehicle privat, el paper que juga la infraestructura viària és essencial, tenint en compte la irrupció de noves formes de mobilitat (per exemple, VMP). Cal assegurar-se que tant la nova infraestructura generada com l'existent presenta condicions segures en la circulació perquè tots els usuaris s'hi senten còmodes, sobretot els més vulnerables. Cal realitzar de manera sistemàtica auditories de seguretat viària en aquells punts més conflictius de la ciutat per tal d'analitzar els comportaments de les persones usuàries així com les característiques de la infraestructura i plantejar-hi millores.	(3) La tecnologia és una aliada. Gràcies a les aplicacions mòbils, ciutadans i empreses poden tindre a l'abast més informació sobre la mobilitat, cosa que pot redundar en una disminució del trànsit d'aparcament o una major utilització de maneres sostenibles com la bicicleta pública o el transport públic. A l'Ajuntament de València s'ha fet un esforç per sensoritzar gran part de les places de taxi, PMR i C/D per tal d'acostar la informació sobre l'ocupació a les persones usuàries. (4) L'educació viària i la sensibilització són imprescindibles. L'educació viària i la promoció d'una cultura de la mobilitat sostenible són elements clau per a assolir este objectiu. Des de l'Ajuntament de València es realitzen constants campanyes d'educació viària en coordinació amb la Policia Local tant a centres educatius com a peu de carrer. També aprofita el marc de la Setmana Europea de Mobilitat per a reforçar el missatge de la promoció d'hàbits de mobilitat sostenibles. (5) Recuperació de la mobilitat després de la DANA. Els greus danys causats per les inundacions de 2024 han impulsat mesures d'urgència, coordinades entre diferents administracions, per a permetre recuperar com més prompte millor la connexió i la mobilitat entre les zones afectades i altres municipis, i barris de València i la seua àrea metropolitana.

INDICADORS D'IMPACTE	CRONOGRAMA
→ Parades d'autobús accessibles	2024 Primer ciclobarri a Russafa
→ camins escolars segurs	2024 Millora accessibilitat 740 parades d'autobús
→ M ² d'entorns escolars segurs	2024 66 km de carril bus segregat
→ Km de carrers residencials	2024 2.000 sensors addicionals places PMR i C/D
→ Km de ciclocarrers	2025 Bus ràpid trànsit a Blasco Ibáñez
→ Km de carrils bus	2025 15 nous km de carril bici
→ % places sensoritzades PMR, taxi, C/D	2028 47% de passos amb descomptador semafòric
→ % encreuaments amb descomptador semafòric	

(2.1) Promoción de una movilidad sostenible, justa y accesible (2.1)	
València trabaja desde hace décadas en la promoción de un modelo de movilidad sostenible, accesible y justa. Para ello, se actúa en la movilidad de una manera global y sistémica, teniendo en cuentas la situación actual, las necesidades y los ejes de mejora que pueden tener mayor impacto positivo, sin provocar consecuencias negativas no deseadas. En este sentido, destacan principalmente 3 líneas de actuación: la movilidad peatonal, la movilidad en bicicleta y la movilidad mediante transporte público. 1. Movilidad peatonal a. Accesibilidad de paradas de autobús y creación de nuevos pasos de peatones: mejora de la accesibilidad en 740 paradas de bus (se instalará pavimento abotonado y ampliación de plataformas en paradas de buses articulados para la mejor aproximación a parada) y creación de diversos nuevos pasos de peatones semaforizados para mejorar la permeabilidad transversal en vías con elevada intensidad de tráfico. A finales de 2024, cerca del 90% de las paradas son accesibles. b. Caminos escolares: trabajo con los centros escolares para definir rutas y entornos escolares seguros alrededor de los mismos. Actualmente hay más de 100 rutas escolares finalizadas. c. Establecimiento de calles residenciales: señalización de calles como residenciales para establecer una velocidad máxima de circulación de 20 km/h, así como la preferencia de los peatones por delante de la de los vehículos. Actualmente hay más de 25 km de este tipo de vías.	d. Instalación de pasos con descontador semafórico: instalación de pasos con descontador semafórico para promover el tránsito seguro de las personas con discapacidad visual. Entre 2023 y 2024 se ha pasado de un 9% a 16% y se prevé llegar a un 47% de pasos con descontador semafórico en 2028. 2. Movilidad ciclista a. Carriles bici: la ciudad ha aumentado su número de carriles bici notablemente hasta alcanzar los 220 km de carril bici y 38 km de ciclocalles actuales, los cuales aumentarán un 7% (15 km) en el próximo año. Entre julio de 2023 y julio de 2024 el número de pasos por las espiras distribuidas por toda la ciudad ha pasado de 224.266 a 232.226, lo que supone 7.960 pasos más y un crecimiento del 3,5%. b. Ciclobarrio: Se ha ejecutado el primer ciclobarrio de la ciudad en el barrio de Ruzafa en septiembre de 2024. La limitación de velocidad será a 20 km/h y se reforzará mediante señalética específica. 3. Movilidad mediante transporte público a. Sostenibilidad y descarbonización del transporte público, con la aprobación de una inversión de 172 millones de euros en cuatro años, que permitirán que el 93% de la flota de autobuses sea eléctrica o híbrida en 2028. b. BRT (Bus rapid transit): establecimiento de un carril de priorización o exclusividad para el transporte colectivo que recorrerá los

2.900 metros de la avenida Blasco Ibáñez y que se acompañará, también, de otras medidas como la bajada del carril bici a calzada en algún tramo y la ampliación de las aceras como mejora peatonal. Segregación carriles bus: segregación de carriles bus en la ciudad buscando independizar los recorridos del transporte público de los del tráfico privado para minimizar la influencia de la congestión de las vías y conseguir un aumento de su velocidad comercial. Este aumento de velocidad comercial redundará en una mejora sustancial del servicio puesto que permite optimizar las frecuencias de paso y reducir de los tiempos de espera en las paradas, aspecto de especial relevancia en la percepción del servicio en la población. En la actualidad se cuenta con 66 km de carril bus, los cuales han experimentado un aumento de un 8% en el último año.

4. Otras medidas

- a. Respuesta ante la DANA 2024: tras las trágicas inundaciones sufridas por la DANA del 29 de octubre, la infraestructura de transporte sufrió grandes daños, tanto carreteras, calles, líneas de metro y autobuses. Ante esto, se respondió, de manera coordinada con diferentes administraciones, para implementar ciertas medidas que permitieran recuperar lo máximo posible la movilidad y el transporte en las zonas afectadas, con soluciones flexibles y de emergencia.
- b. Sensorización de plazas de carga y des-

carga y PMR: despliegue de un sistema de sensores por las plazas de PMR y carga y descarga. De este modo, la ciudadanía dispondrá, a través de App València y del Sistema de Información Geográfica Municipal (Geoportal) de la información, en tiempo real, del estado de estas nuevas plazas de estacionamiento sensorizadas disminuyendo de esta forma el tráfico adicional que supone la búsqueda de una plaza libre y reduciendo la contaminación y el ruido, mejorando así la sostenibilidad. Durante 2024, se pasará de tener un 22% de plazas de C/D y PMR sensorizadas a un total de un 57%.

- c. Ahorro energético: en relación con los semáforos, se están sustituyendo el 15,5% de los focos halógenos (9.330) que quedan por focos LED (reducen el consumo el 80%). También se están renovando 32.045 focos LED anteriores a 2017 (51,1% del total) por otros más eficientes. Estas medidas suponen un ahorro de energía y de 500.000 € al año.
- d. Establecimiento de Zona de Bajas Emisiones: en la ciudad se pondrá en marcha dos zonas de bajas emisiones que con el fin de restringir el acceso, circulación y estacionamiento de los vehículos más contaminantes cumpliendo así con la normativa estatal y mejorando la calidad del aire.

¿POR QUÉ ES UN PROYECTO EMBLEMÁTICO?

Las diferentes líneas de actuación descritas pretenden abarcar y mejorar la convivencia de todas las formas de movilidad existentes en la ciudad y promueven un uso racional del vehículo privado.

Su potencial transformador es muy elevado ya que no solo buscan reducir el impacto ambiental del transporte, sino mejorar la calidad de vida urbana y solucionar las necesidades de accesibilidad y seguridad de la ciudadanía, promoviendo cambios significativos en el uso de espacios y recursos públicos.

Por ejemplo, los proyectos de promoción de la movilidad peatonal no solo tienen el potencial de reducir el uso del vehículo privado, sino que garantizan que personas de todas las edades y capacidades puedan desplazarse con seguridad, reduce el riesgo de accidentes y promueve comunidades más amigables para caminar.

Los proyectos de promoción de la movilidad ciclista, al igual que la peatonal, también tienen un impacto claro en la mejora de la salud pública, promoviendo modos de desplazamientos más activos, al mismo tiempo que se ofrece seguridad a todo tipo de usuarios y se vela por la convivencia entre los diferentes vehículos presentes en la ciudad.

Por otro lado, los proyectos de sensorización, eficiencia energética o delimitación de zonas de bajas emisiones no solo tienen un impacto claro en la reducción de consumo energético y de combustibles fósiles, sino que aumentan la inteligencia de la ciudad y permiten una gestión más eficiente y conectada.

CONTRATOS, PLIEGOS Y ORDENANZAS

- Ordenanza ZBE: en fase aprobación
- Contrato accesibilidad paradas
- Ejemplo contrato obras carril bici
- ZBE

ÁREAS Y OTROS AGENTES IMPLICADOS

- EMT València
- Ayuntamiento, Movilidad y Seguridad Ciudadana
- Smart City València
- Empresas adjudicatarias de contratos

PRESUPUESTO

- Contrato accesibilidad paradas: 1,9 € (NGEN)
- Carriles bici: 600.000 €/km aprox (NGEN)
- BRT: 2,6 M€ (NGEN)
- ZBE: 8,9 M€ (NGEN)
- El resto de actuaciones se asumen dentro de los contratos de mantenimiento del servicio de movilidad

- (1) Visión global de la movilidad. El espacio público es compartido y limitado y la movilidad resulta un sistema complejo. Si se plantean soluciones aisladas para mejorar la movilidad de determinados usuarios sin pensar en el conjunto se pierde efectividad en las medidas o se pueden generar disfunciones. Es por ello que resulta necesario adoptar una visión global de la movilidad en la que integrar tanto el transporte público, el transporte privado, la logística urbana así como la movilidad ciclista y peatonal. En este sentido, por parte del Ayuntamiento de València se trabajan todos los aspectos de la misma, prestando especial atención a los usuarios vulnerables.
- (2) Seguridad vial. Para promover un cambio de hábitos hacia modos más sostenibles y un uso racional del vehículo privado, el papel que juega la infraestructura vial es esencial. Además de ello, teniendo en cuenta la irrupción de nuevas formas de movilidad (por ejemplo, VMP) es necesario asegurarse de que tanto la nueva infraestructura generada como la existente presenta condiciones seguras en la circulación para que todos los usuarios se sientan cómodos en ella, sobre todo los más vulnerables. El Ayuntamiento de València está realizando de manera sistemática auditorías de seguridad vial en aquellos puntos más conflictivos de la ciudad con el fin de analizar los comportamientos de las personas usuarias así como las características de la infraestructura y plantear mejoras.
- (3) La tecnología es una aliada: Gracias a las aplicaciones móviles, los ciudadanos y empresas pueden tener al alcance una mayor información sobre la movilidad lo que puede redundar en una disminución del tráfico de agitación o una mayor utilización de modos sostenibles como la bicicleta pública o el transporte público. En el Ayuntamiento de València se ha hecho un esfuerzo por sensorizar una gran parte de las plazas de taxi, PMR y C/D con el fin de acercar la información sobre la ocupación de las personas usuarias.
- (5) La educación vial y la sensibilización son imprescindibles: La educación vial y la promoción de una cultura de la movilidad sostenible son elementos clave para lograr este objetivo. Desde el Ayuntamiento de València se realizan constantes campañas de educación vial en coordinación con la policía local tanto en centros educativos como campañas a nivel de calle. También se aprovecha el marco de la Semana Europea de Movilidad para reforzar el mensaje de la promoción de hábitos de movilidad sostenibles.
- (5) Recuperación de la movilidad tras la DANA: los graves daños causados por las inundaciones de 2024 han impulsado medidas de urgencia, coordinadas entre diferentes administraciones, para permitir recuperar lo antes posible la conexión y movilidad entre las zonas afectadas y otros municipios y barrios de València y su área metropolitana.

INDICADORES DE IMPACTO

- Paradas de autobús accesibles
- Caminos escolares seguros
- M² de entornos escolares seguros
- Km de calles residenciales
- Km de carriles bici
- Km de ciclocalles
- Km de carriles bus
- % plazas sensorizadas PMR, taxi, C/D
- % cruces con descontador semafórico

CRONOGRAMA

- 2024 Primer ciclobarrio en Russafa
- 2024 Mejora accesibilidad 740 paradas de autobús
- 2024 66 km de carril bus segregado
- 2024 2.000 sensores adicionales plazas PMR y C/D
- 2025 Bus Rapid Transit en Blasco Ibáñez
- 2025 15 nuevos km de carril bici
- 2028 47% de pasos con descontador semafórico

Promoting sustainable fair, and accessible mobility

València has been working for decades on promoting a model of sustainable, accessible, and fair mobility. To achieve this, mobility is addressed in a global and systemic manner, considering the current situation, needs, and the areas for improvement that can have the most positive impact, without causing unwanted negative consequences. In this regard, three main lines of action stand out: pedestrian mobility, cycling mobility, and public transport mobility.

1. Pedestrian mobility

- a. Accessibility of bus stops and creation of new pedestrian crossings: Improvement of accessibility at 740 bus stops (including the installation of tactile paving and the extension of platforms at articulated bus stops to improve access) and the creation of various new signalised pedestrian crossings to improve cross-traffic permeability on roads with high traffic volumes. By the end of 2024, about 90% of bus stops are accessible.
- b. School routes: Collaboration with schools to define safe routes and school environments around them. Currently, more than 100 school routes have been completed.
- c. Residential streets: Signposting streets as residential areas to establish a maximum speed limit of 20 km/h, with pedestrian priority over vehicles. Currently, more than 25 km of such roads exist.

- d. Installation of crossings with traffic light countdowns: Installation of crossings with traffic light countdowns to promote safe passage for people with visual impairments. Between 2023 and 2024, the percentage of crossings with countdowns increased from 9% to 16%, and it is expected to reach 47% by 2028.

2. Cycling mobility

- a. Bike lanes: The city has significantly increased its network of bike lanes, now reaching 220 km of bike lanes and 38 km of cycle streets, which will increase by 7% (15 km) in the coming year. Between July 2023 and July 2024, the number of bicycle passages across loops throughout the city has increased from 224,266 to 232,226, an increase of 7,960 passages, representing a 3.5% growth.
- b. Cycling neighbourhoods: The first cycling neighbourhood (Ciclobarrio) was implemented in the Ruzafa district in September 2024. The speed limit will be set at 20 km/h, reinforced by specific signage.

3. Public transport mobility

- a. Sustainability and decarbonisation of public transport, with the approval of a 172 million euros investment over four years, which will allow 93% of the bus fleet to be electric or hybrid by 2028.
- b. BRT (Bus Rapid Transit): Establishment of a prioritised or exclusive lane for public transport along the 2,900

meters of Blasco Ibáñez Avenue, alongside other measures such as lowering the bike lane to the road in certain sections and widening sidewalks for pedestrian improvements. Segregation of bus lanes: Segregating bus lanes in the city to separate public transport routes from private vehicle traffic, minimising the impact of congestion on the routes and increasing the commercial speed of buses. This increase in speed will lead to substantial improvements in the service, optimising frequencies and reducing waiting times at bus stops, which is of particular importance in public perception of the service. Currently, there are 66 km of bus lanes, which have increased by 8% in the past year.

4. Other measures

- a. Response to the DANA 2024: following the tragic flooding caused by the DANA of 29 October, the transport infrastructure suffered extensive damage, including roads, streets, metro lines and buses. In response to this, we responded, in coordination with different administrations, to implement certain measures to recover mobility and transport in the affected areas as much as possible, with flexible and emergency solutions.
- b. Sensors for loading and unloading bays and accessible parking spaces (PMR): Deployment of a sensor system for accessible parking spaces (PMR) and

loading/unloading bays. This will allow citizens to access real-time information about the availability of these new sensor-equipped parking spaces through the “App València” and the Municipal Geographic Information System (Geoportal), reducing additional traffic caused by the search for a free space, and thereby lowering traffic-related pollution and noise, improving overall sustainability. By 2024, the percentage of sensor-equipped C/D and PMR spaces will increase from 22% to 57%.

- c. Energy savings: In relation to traffic lights, 15.5% of halogen bulbs (9,330) are being replaced with LED lights, reducing consumption by 80%. Additionally, 32,045 LED bulbs from before 2017 (51.1% of the total) are being replaced with more efficient ones. These measures will result in energy savings of €500,000 per year.
- d. Establishment of Low Emission Zones: Two low emission zones will be implemented in the city to restrict access, circulation, and parking of the most polluting vehicles, in compliance with national regulations, and to improve air quality.

¿WHY IS IT AN EMBLEMATIC PROJECT?

The different lines of action described aim to encompass and improve the coexistence of all forms of mobility in the city while promoting the rational use of private vehicles.

Their transformative potential is very high, as they not only seek to reduce the environmental impact of transport but also improve urban quality of life and address the accessibility and safety needs of citizens, promoting significant changes in the use of public spaces and resources.

For example, pedestrian mobility promotion projects not only have the potential to reduce the use of private vehicles but also ensure that people of all ages and abilities can move safely. These projects reduce the risk of accidents and foster more walkable, community-friendly environments.

Cycling mobility promotion projects, like those for pedestrians, also have a clear impact on improving public health by encouraging more active modes of transport. At the same time, they provide safety for all types of users and ensure harmonious coexistence between the various vehicles in the city.

On the other hand, projects focused on sensor technology, energy efficiency, or the creation of low emission zones not only have a clear impact on reducing energy consumption and fossil fuel use, but they also increase the city's intelligence and enable more efficient, connected management.

CONTRACTS, TENDER DOCUMENTS, BY-LAWS

- Low Emission Zone (ZBE) Ordinance: In the approval phase.
- Bus Stop Accessibility Contract
- Example of a Bike Lane Construction Contract
- ZBE

AREAS AND OTHER STAKEHOLDER INVOLVED

- EMT València
- City Council, Mobility and Public Safety
- Smart City València
- Contracted Companies

BUDGET

- Contract for bus stop accessibility: €1.9 million (NGEN)
- Bike lanes: €600,000 km approx. (NGEN)
- BRT (Bus Rapid Transit): €2.6 million (NGEN)
- Low Emission Zones (LEZ): €8.9 million (NGEN)
- The rest of the actions are included within the mobility service maintenance contracts

- (1) A global vision of mobility: Public space is shared and limited, and mobility is a complex system. If isolated solutions are proposed to improve mobility for specific users without considering the system as a whole, the effectiveness of the measures may be lost, or dysfunctions can arise. Therefore, it is necessary to adopt a global vision of mobility that integrates public transport, private transport, urban logistics, as well as cycling and pedestrian mobility. In this regard, the City Council of València works on all aspects of mobility, paying particular attention to vulnerable users.
- (2) Road safety: To promote a shift towards more sustainable modes and the rational use of private vehicles, the role of road infrastructure is essential. Furthermore, with the emergence of new forms of mobility (e.g., Personal Mobility Vehicles or PMVs), it is crucial to ensure that both new and existing infrastructure provides safe conditions for all users, especially the most vulnerable. The City Council of València systematically conducts road safety audits at the city's most conflict-prone points to analyse user behaviour and the characteristics of the infrastructure, with the aim of proposing improvements.
- (3) Technology as an ally: Thanks to mobile applications, citizens and businesses can access more information about mobility, which can lead to reduced traffic congestion or greater use of sustainable modes such as public bicycles or public transport. The City Council of València has made a significant effort to equip a large portion of taxi, PMR (accessible), and loading/unloading spaces with sensors, providing users with real-time occupancy information.
- (4) Road safety education and awareness are essential: Road safety education and the promotion of a culture of sustainable mobility are key elements in achieving this goal. The City Council of València runs ongoing road safety campaigns in coordination with the local police, both in schools and through street-level awareness campaigns. The European Mobility Week framework is also leveraged to reinforce the message of promoting sustainable mobility habits.
- (5) Recovery of mobility after the DANA: the serious damage caused by the floods of 2024 has prompted emergency measures, coordinated between different administrations, to allow the connection and mobility between the affected areas and other municipalities and neighbourhoods of València and its metropolitan area to be recovered as soon as possible.

IMPACT KPI'S

- Accessible bus stops
- Safe school routes
- Square meters of safe school environments
- Kilometres of residential streets
- Kilometres of bike lanes
- Kilometres of cycle streets
- Kilometres of bus lanes
- % of sensor equipped PMR, taxi, loading/unloading spaces
- % of crossings with traffic light countdowns

TIMELINE

- 2024 First cycling neighbourhood in Russafa
- 2024 Accessibility improvements at 740 bus stops
- 2024 66 km of segregated bus lanes
- 2024 2,000 additional sensors for PMR and loading/unloading spaces
- 2025 Bus Rapid Transit (BRT) on Blasco Ibáñez Avenue
- 2025 15 new km of bike lanes
- 2028 47% of crossings with traffic light countdowns

LATHI (FIN)

“El premi Capital Verda Europea va portar Lahti a una nova lliga d’agents ambientals. Un reconeixement internacional com este ha dut moltes activitats i inversions mediambientals a la ciutat, així com orgull per als nostres ciutadans. Estem molt compromesos amb avançar com a ciutat mediambiental líder.”

Alcalde Niko Kyynäräinen

“El premio Capital Verde Europea ha llevado a Lahti a una nueva liga de agentes medioambientales. Un reconocimiento internacional como éste ha traído muchas actividades e inversiones medioambientales a la ciudad, así como orgullo para nuestros ciudadanos. Estamos muy comprometidos a seguir avanzando como ciudad líder en medio ambiente.”

Alcalde Niko Kyynäräinen

“The European Green Capital Award took Lahti to a whole new league of environmental players. An international recognition like this has brought a lot of environmental activities and investments to the city as well as pride to our citizens. We are very committed to going forward as a leading environmental city.”

Mayor Mr. Niko Kyynäräinen

Lathi GEM

Lahti GEM (*Green Electrification of Mobility Cluster*) és una plataforma per a empreses, organitzacions de recerca i educació, així com per a ciutats. La plataforma s’establix per a generar i mantindre la cooperació per a desenvolupar i comercialitzar tecnologies i solucions per a un futur més net de la mobilitat. La Capital Verda Europea 2021 a Lahti va mobilitzar el desenvolupament del clúster.

Les principals prioritats d’este clúster són la creació de solucions per a electrificat el transport pesant i les màquines, el desenvolupament i l’establiment d’infraestructures de

càrrega i recàrrega de combustibles alternatius, i la millora de les activitats de desenvolupament de sistemes energètics neutres en carboni. L’automatització i la digitalització així com l’anàlisi de dades tenen un paper crucial com a prioritats transversals. Tots els modes de transport estan coberts.

Les activitats de Lahti GEM estan obertes a tots els actors implicats en l’electrificació del transport o que estiguen interessats a construir el futur d’un transport lliure d’emissions. Ja hi ha més de quaranta empreses implicades en el clúster.

LLIÇONS APRESES I RECOMANACIONS

S’està produint un ràpid avançament tecnològic en el trànsit electrificat. L’enduriment de la regulació i la preocupació dels consumidors pel canvi climàtic estan generant un canvi ràpid en el trànsit. La popularitat dels cotxes elèctrics està creixent, però molta gent no sap que el transport elèctric no és només cotxes

elèctrics i bateries. També és un canvi en tota la producció d’energia i la infraestructura.

La lliçó que cal aprendre és també com la ciutat pot funcionar com a plataforma de desenvolupament. Portar les empreses i la investigació al mateix àmbit és la clau.

PRESSUPOST

Alguns projectes vinculats amb el tema i coordinador del projecte. Les empreses han recollit finançament per al desenvolupament dels seus productes i idees.

Lathi GEM

Lahti GEM (*Green Electrification of Mobility Cluster*) es una plataforma para empresas, organizaciones de investigación y educación, así como ciudades, creada para generar y mantener la cooperación en el desarrollo y la comercialización de tecnologías y soluciones para un futuro más limpio de la movilidad. El año 2021 de la Capital Verde Europea en Lahti movilizó el desarrollo del clúster.

Las principales prioridades del clúster son la creación de soluciones para la electrificación del transporte pesado y las máquinas, el desarrollo y establecimiento de infraestructuras de

carga y repostaje para combustibles alternativos, y la mejora de las actividades de desarrollo de sistemas energéticos neutros en carbono. La automatización y la digitalización, así como el análisis de datos, desempeñan un papel crucial como prioridades transversales. Se cubren todos los modos de transporte.

Las actividades de Lahti GEM están abiertas a todos los agentes implicados en la electrificación del transporte o que estén interesados en construir el futuro del transporte sin emisiones. Ya hay más de 40 empresas implicadas en el clúster.

LECCIONES APRENDIDAS Y RECOMENDACIONES

Se está produciendo un rápido avance tecnológico en el tráfico electrificado. El endurecimiento de la normativa y la preocupación de los consumidores por el cambio climático están generando un rápido cambio en el tráfico. La popularidad de los coches eléctricos va en aumento, pero mucha gente no sabe que el

transporte eléctrico no es sólo coches eléctricos y baterías. Es también un cambio en toda la producción e infraestructura energética.

También hay que aprender cómo funcionan las furgonetas urbanas como plataforma de desarrollo. La clave está en reunir a las empresas y a la investigación en un mismo escenario.

PRESUPUESTO

Algunos proyectos relacionados con el tema y el coordinador del proyecto. Las empresas han obtenido financiación para el desarrollo de sus productos e ideas.

Lathi GEM

Lahti GEM –Green Electrification of Mobility Cluster– is a platform for companies, research, and education organisations as well as cities. The platform is established to generate and maintain cooperation for developing and commercialising technologies and solutions for the cleaner future of mobility. The European Green Capital year 2021 in Lahti mobilised the cluster development.

Top priorities of the cluster are the creation of solutions for electrification of heavy-duty transport and machines, developing and establishing charging

and refuelling infrastructure for alternative fuels, and enhancing activities in carbon-neutral energy system development. Automation and digitalisation as well as data analytics play crucial roles as cross-cutting priorities. All transport modes are covered.

Lahti GEM's activities are open to all actors involved in the electrification of transport or who are interested in building the future of emission-free transport. There are more than 40 companies involved in the cluster already.

LESSONS LEARNED AND RECOMMENDATIONS

A rapid technological breakthrough is underway in electrified traffic. Tightening regulation and consumers' concern about climate change are generating a rapid change in traffic. The popularity of electric cars is growing, but many people do not know that electric transport is not

only electric cars and batteries. It is also a change in the entire energy production and infrastructure.

Lesson to learn is also how city can work as a platform for development. Bringing companies and research to the same arena is the key.

BUDGET

Some projects linked with the theme and project coordinator. Companies have gathered development funding for their products and ideas.

(2.3) COM HO AFRONTEN ALTRES CIUTATS?	(2.3) ¿CÓMO LO AFRONTAN OTRAS CIUDADES?	(2.3) HOW DO OTHER CITIES ADDRESS THIS?
LAPPEENRANTA (FIN)		★
Infraestructures ciclistes i desenvolupament del transport públic.	Infraestructura ciclista y desarrollo del transporte público.	Cycling infrastructure and development of the public transport development.
WINTERSWIJK (NLD)		★
S'ha millorat la mobilitat sostenible dels municipis rurals gràcies al treball i la col·laboració amb altres municipis.	Se ha mejorado la movilidad sostenible de los municipios rurales, gracias al trabajo y la colaboración con otros municipios.	Sustainable mobility for rural municipalities has been improved, thanks to the work and collaboration with other municipalities.
ELSINORE (DNK)		★
L'objectiu de l'Estratègia d'Infraestructures de Recàrrega és coordinar el treball de tots els actors rellevants per desenvolupar una xarxa adequada d'estacions de recàrrega públiques a tot el municipi.	El objetivo de la Estrategia de Infraestructuras de Recarga es coordinar el trabajo de todos los actores relevantes en el desarrollo de una red adecuada de estaciones públicas de recarga en todo el municipio.	The Charging Infrastructure Strategy's goal is to coordinate the work of all relevant actors in developing an appropriate network of public charging stations throughout the municipality.
TREVISIO (ITA)		★
Bike to Work. Mitjançant una aplicació per a fer el seguiment dels desplaçaments de la llar a la faena fets amb mitjans de mobilitat lenta pels veïns de díhuit municipis, ha promogut, per mitjà de l'assignació de més de 100.000 euros en vals de compra, la reducció de la contaminació, la qual cosa suposa un estalvi de 80.907 kg de CO ₂ , equivalent a 4.045 arbres.	En Bici al Trabajo, utiliza una aplicación para hacer un seguimiento de los desplazamientos de casa al trabajo realizados por residentes de 18 municipios, ha promovido, mediante la asignación de más de 100.000 euros en vales de compra, una reducción de la contaminación, lo que ha supuesto un ahorro de 80.907 kg de CO ₂ , equivalentes a 4.045 árboles.	Bike to Work, using an app to track home-to-work commutes made with slow mobility means by residents of 18 municipalities, has promoted, through the allocation of over €100k in shopping vouchers, a reduction in pollution, leading to a savings of 80,907 kg of CO ₂ , equivalent to 4,045 trees.

★ Projectes de ciutats Green Leaf / Proyectos de ciudades Green Leaf / Green Leaf City Projects

(2.3) COM HO AFRONTEN ALTRES CIUTATS?	(2.3) ¿CÓMO LO AFRONTAN OTRAS CIUDADES?	(2.3) HOW DO OTHER CITIES ADDRESS THIS?
CORNELLÀ DE LLOBREGAT (ESP)		★
Transformació de l'avinguda dels Alps en un corredor verd i tranquil de més d'1 km, amb reducció de dos carrils de circulació, un carril bici i noves zones amb arbres i arbustos. S'han ampliat les voreres i nous passos de vianants elevats.	Transformación de la Avinguda dels Alps en un corredor verde y tranquilo de más de 1 km, con reducción de 2 carriles de tráfico, un carril bici y nuevas zonas con árboles y arbustos. Se han ampliado las aceras y se han instalado nuevos pasos de peatones elevados.	Transformation of Avinguda dels Alps into a green and peaceful corridor of more than 1 km, with reduction of 2 traffic lanes, a cycle lane and new areas with trees and shrubs. The sidewalks have been widened and new raised pedestrian crossings.
NYBORG (DNK)		★
Més carrils bici: Com a part del Pla d'acció climàtic de Nyborg, volem promoure la mobilitat neutra en CO ₂ . Per això, Nyborg ha ampliat la infraestructura del municipi amb 14 km de carrils bici i ha llançat una campanya de préstec d'una bicicleta elèctrica gratuïta.	Más carriles bici: Como parte del plan de acción climática de Nyborg, queremos fomentar la movilidad neutra en CO ₂ . Por ello, Nyborg ha ampliado la infraestructura municipal con 14 km de carriles bici y ha puesto en marcha una campaña de préstamo gratuito de bicicletas eléctricas.	More bike lanes: As part of Nyborg's climate action plan, we want to promote CO ₂ -neutral mobility. Therefore, Nyborg has expanded the municipality's infrastructure with 14 km of bike lanes and launched a "borrow a free e-bike" campaign.
VILADECANS (ESP)		★
Cap i peus: A la Setmana de la Mobilitat Sostenible'24 es posarà en marxa el projecte pilot de ciència ciutadana: una aplicació desenvolupada per l'Acadèmia (UPC) i el voluntariat ciutadà. Objectius: recollir dades per a millorar els algorismes de l'aplicació i conèixer els hàbits de mobilitat dels ciutadans per a prendre millors decisions.	Cap i peus: En la Semana de la Movilidad Sostenible'24, se pondrá en marcha un proyecto piloto de ciencia ciudadana: una aplicación desarrollada por el mundo académico (UPC) y ciudadanos voluntarios. Objetivos: recoger datos para mejorar los algoritmos de la aplicación y conocer los hábitos de movilidad de los ciudadanos para tomar mejores decisiones.	Cap i peus: At Sustainable Mobility Week'24, citizen science pilot project will be launched: An App developed by Academia (UPC) & citizen volunteers. Goals: to collect data to improve the app algorithms & find out citizens mobility habits to make better decisions.

★ Projectes de ciutats Green Leaf / Proyectos de ciudades Green Leaf / Green Leaf City Projects

Recentment s'ha aprovat el nou Pla de mobilitat urbana i sostenible. El pla actualitza l'anterior Pla de mobilitat urbana i establix mesures (com ara noves zones de vianants, millores del transport públic o un estudi del parc de vehicles) per als pròxims 6 anys.

Recientemente se ha aprobado el nuevo Plan de Movilidad Urbana y Sostenible. El plan actualiza el anterior Plan de Movilidad Urbana y establece medidas (como nuevas zonas peatonales, mejoras del transporte público o un estudio del parque de vehículos) para los próximos 6 años.

The new Urban and Sustainable Mobility Plan has recently been approved. The plan updates the previous Urban Mobility Plan and sets out measures (such as new pedestrian zones, improvements to public transport or a vehicle fleet study) for the next 6 years.

Liepāja ha desenvolupat una extensa xarxa de més de 63 km de carrils bici que s'amplia contínuament amb cada projecte de reconstrucció de carrers.

Liepāja ha desarrollado una extensa red de más de 63 km de carriles bici, que se amplía continuamente con cada proyecto de reconstrucción de calles.

Liepāja has developed an extensive network of over 63 km of bicycle paths, continuously expanding with each street reconstruction project.

Projecte SPOTLOG d'innovacions logístiques de la ciutat verda i socialment responsable.

Proyecto SPOTLOG de innovaciones logísticas de la ciudad verde y socialmente responsable.

Green and socially responsible city logistics innovations SPOTLOG project.

ToMove és un laboratori viu repartit per tota la ciutat i centrat en el desenvolupament de nous escenaris de mobilitat urbana intel·ligents i sostenibles, que utilitzen solucions innovadores de mobilitat cooperativa, connectada i autònoma, i les integra en el paradigma “mobility as a service”.

ToMove es un Laboratorio vivo repartido por toda la ciudad centrado en el desarrollo de nuevos escenarios de movilidad urbana inteligente y sostenible, que utilizan soluciones innovadoras de movilidad cooperativa, conectada y autónoma, integrándolas en el paradigma de la “Movilidad como Servicio”.

ToMove is a Living Lab spread throughout the city and focused on the development of new smart and sustainable urban mobility scenarios, which use innovative cooperative, connected and autonomous mobility solutions, integrating them into the “Mobility as a Service” paradigm.

El projecte “Mobilitat sense Empremta”, educa les escoles locals en mobilitat sostenible. Cobrix el transport públic, la bicicleta i l'accessibilitat, i dona lloc a plans d'accessibilitat i mobilitat escolar cocreats per a una mobilitat més segura entre casa i escola.

El proyecto “Movilidad sin Huella” educa a las escuelas locales en movilidad sostenible. Abarca el transporte público, el uso de la bicicleta y la accesibilidad, dando lugar a la creación conjunta de planes de movilidad y accesibilidad Escolar para un trayecto hogar-escuela más seguro.

“Mobility without Footprint” project educates local schools on sustainable mobility. It covers public transport, cycling, and accessibility, leading to co-created school mobility and accessibility plans for a safer home-school journey.

Energía

(3)

Energía

(3)

Energy

(3)

València solar. Desplegament massiu d'energia solar compartida

El projecte busca avançar en un desplegament a gran escala d'instal·lacions d'energia solar fotovoltaica que permeten a la ciutat reduir els consums energètics, les emissions de gasos d'efecte hivernacle, les factures elèctriques i la dependència de recursos energètics externs. A més, este desplegament massiu d'energia solar es realitza segons criteris socials i de transició justa, i prioritza la participació de persones en situació de vulnerabilitat, de manera que els beneficis de les instal·lacions renovables tinguen un impacte directe en la reducció de la pobresa energètica de la ciutat i la defensa del dret a l'energia de tota la població. Esta transició justa a l'energia és encara més rellevant després de les inundacions patides per la DANA el 2024, que van deixar poblacions senceres sense accés a l'electricitat, i que han impactat greument l'economia de famílies i xicotets comerços, que s'hauran de tindre molt en compte en l'aplicació de futures mesures de transició energètica justa per a implementar en el futur.

El projecte consta de diferents línies de treball, com són:

1. Rèquiem in power. Desplegament d'instal·lacions col·lectives i solidàries als grans cementeris de la ciutat. El projecte suposa la instal·lació pública urbana més gran d'Espanya, amb més de 2.3 MWp de potència solar instal·lada a cinc cobertes de

cementeris municipals. D'acord amb criteris de transició justa, el 25% de l'energia produïda s'assigna, de manera gratuïta, a llars vulnerables identificades pels centres municipals de Servicis Socials, mentre que el 75% de l'energia és d'autoconsum per a edificis municipals en un radi de dos quilòmetres. A mitjà termini, es podrà destinar també un percentatge de l'energia a ciutadania no vulnerable i xicotet comerç, a través d'un sistema de preus públics.

2. Oficines de l'Energia. Finestreta única d'acompanyament i assessorament a la ciutadania en la transició energètica de la ciutat. Actualment, la ciutat compta amb tres oficines fixes i una itinerant que ofereixen, de forma gratuïta, informació i ferramentes a aquelles persones i comunitats de propietaris que volen instal·lar energia solar al seu edifici. Es proporcionen servicis com informació sobre les instal·lacions col·lectives, assessorament sobre normatives i tràmits que s'han de seguir, informació sobre subvencions i bonificacions fiscals, informe de dimensionament a la coberta desitjada, ajuda a la recerca d'empreses o visibilitat dels casos d'èxit. A més, les oficines de l'energia també ofereixen servicis relacionats amb la lluita contra la pobresa energètica, l'optimització de factures energètiques,

la rehabilitació energètica o hàbits per a consumir menys energia i millorar el confort, a més de programes per a centres educatius en transició i activitats de foment de la cultura energètica.

3. Comunitats energètiques locals. Promoció de comunitats energètiques al llarg dels diferents barris de la ciutat, incloent-hi l'acompanyament a través de les oficines de l'Energia i les oficines de Transformació Comunitària, i la cessió de cobertes públiques per a facilitar les primeres instal·lacions col·lectives. Des de 2022, la primera comunitat energètica a Castellar-l'Oliveral compta amb 62 socis que compartixen una instal·lació de 48 kWp situada en una coberta municipal. A més, tres llars vulnerables participen en l'autoconsum col·lectiu de manera gratuïta. En l'actual fase d'escalat, la ciutat ofereix acompanyament tècnic, legal i social a altres comunitats energètiques de la ciutat, a més de preparar la cessió de cobertes públiques a diferents barris per a ser utilitzades per estes comunitats ciutadanes i altres destinades a xicotets comerços. Actualment, la ciutat compta amb altres set comunitats energètiques constituïdes legalment en diferents barris.
4. Autoconsum model preu públic. Promoció de l'autoconsum col·lectiu mitjançant

un preu públic que permet a la ciutadania pagar, de manera flexible, per l'ús de les instal·lacions públiques. Este model busca socialitzar instal·lacions solars públiques mitjançant el pagament d'un preu públic anual que permet a llars o comerços situats a dos quilòmetres formar part de l'autoconsum col·lectiu amb un coeficient de repartiment d'acord amb la participació pagada. Així, l'Ajuntament manté la titularitat de les instal·lacions, permet una gestió més flexible de les participacions i reduïx la barrera de la inversió inicial per a facilitar la participació de persones vulnerables, persones de lloguer, etc.

5. Autoconsum municipal massiu. Desplegament a gran escala d'instal·lacions d'autoconsum col·lectiu en cobertes públiques. La primera fase d'este projecte contempla el desplegament d'entre seixanta i setanta instal·lacions d'autoconsum col·lectiu en cobertes públiques, de manera que es cobrisca el 30% del consum elèctric de tots els edificis municipals de la ciutat. Estes instal·lacions suposen aproximadament 12 MWp de potència instal·lada que subministrarien més de 16,500 MWh d'electricitat renovable a més de 460 edificis municipals, amb un estalvi estimat de més de 2.5 M € en la factura energètica municipal.

PER QUÈ ÉS UN PROJECTE EMBLEMÀTIC?	
Els inventaris d'emissions de la ciutat mostren que els edificis causen al voltant del 40% del consum energètic i del 30% de les emissions de CO₂ de la ciutat. D'altra banda, el sector energètic tendix cap a l'electrificació (de la mobilitat i dels edificis) per a eliminar de manera definitiva l'ús de combustibles fòssils. A més, l'aspecte social de l'autoconsum de proximitat i col·lectiu és un element clau en este projecte, que busca acostar l'energia a la ciutadania i donar la informació, acompanyament i ferramentes necessàries perquè els i les habitants de València prenguen un paper actiu i se situen en el centre del sistema.	El projecte desplega l'autoconsum d'energia solar al llarg de tots els barris i districtes de la ciutat i oferix un potencial transformador enorme. A més, el projecte no implica només la part energètica, sinó que el focus en l'apoderament ciutadà, la lluita contra la pobresa energètica i la col·laboració entre veïns, xicotetes empreses i l'Administració pública suposa un canvi cultural i d'organització social que té una capacitat transformadora multiplicadora.
ÀREES I ALTRES AGENTS IMPLICATS	PRESSUPOST
→ Ajuntament, Millora Climàtica i València Clima i Energia → Ajuntament, Servicis Centrals Tècnics → Ajuntament, Patrimoni, Fundació Esportiva Municipal i altres gestors d'equipaments públics → Ajuntament, Benestar Social → Ajuntament, Intervenció → Generalitat Valenciana, Conselleria d'Educació → Generalitat Valenciana, IVACE+I → Enginyeries i empreses instal·adores, AVAESEN i ASELEC → Comunitats energètiques constituïdes a la ciutat → Federació d'Associacions de Veïns i Veïnes → Cambra de Comerç → Banc Europeu d'Inversions i Cities Mission Capital Hub	→ Rèquiem in power: 3,3 M € → Oficines de l'Energia: 600.000 € anuals → Comunitats energètiques locals: >290,000€ (OTCs) → Autoconsum municipal massiu: 12 M €
INDICADORS D'IMPACTE	
	→ Potència instal·lada fins al 2025: 14.5 MWp → Oficines de l'Energia operatives: 4 → Persones assessorades sobre renovables a OOE: 400 a l'any → Energia estalviada: 21.750 MWh a l'any → Emissions estalviades: 3.262 MWh a l'any

LLIÇONS APRESES I RECOMANACIONS	
(1) La falta de concreció reguladora i la innovació dels models generen molta incertesa a l'hora de promoure autoconsums col·lectius o comunitats energètiques a gran escala. (2) Continua existint molt de desconeixement per part de la ciutadania i la demanda és altament dependent de les subvencions públiques i els canvis en el preu de l'electricitat. (3) Cal visibilitzar casos d'èxit, organitzar visites a instal·lacions i facilitar trobades entre persones propietàries atés que són accions d'alt impacte. (4) L'existència d'oficines municipals físiques, on la ciutadania pugui resoldre els dubtes i rebre assessorament tècnic i imparcial, és clau.	(5) És necessari establir una col·laboració fluida amb el sector privat per a trencar la desconfiança existent. Concretament, els administradors de finques són uns aliats clau. (6) La presa de decisions en les comunitats de propietaris continua sent la principal barrera per tirar avant les instal·lacions en edificis privats. (7) La manca de recursos humans, així com la complicació dels tràmits burocràtics són les principals barreres per al desplegament massiu en edificis públics. (8) Els col·lectius vulnerables, com ara les famílies afectades per la DANA de 2024, han de ser tinguts en compte en els projectes energètics.
CRONOLOGIA	CONTRACTES, PLECS I ORDENANCES
2019 Oficina de l'Energia d'Aiora 2021 CEL Castellar-l'Oliveral 2021 CER Aiora i Algirós 2022 COENSOMA 2022 CEL Malilla 2022 CEL Ciutat Vella 2023 Oficina de l'Energia de Torreïel 2023 Oficina de l'Energia de Parc de l'Oest 2023 CEL Russafa 2024 Instal·lacions cementeris municipals 2024 La Saïdia 2026 Autoconsum municipal massiu	→ Plec Oficines de l'Energia → Estatuts model CEL → Plecs de cessió cobertes → Plecs del RIP → Projecte OTCs → Plec gestor de l'autoconsum → Ordenança bonificació IBI → Ordenança bonificació ICIO

València Solar.

Despliegue masivo de energía solar compartida

El proyecto busca avanzar en un despliegue a gran escala de instalaciones de energía solar fotovoltaica que permitan a la ciudad reducir sus consumos energéticos, sus emisiones de gases de efecto invernadero, sus facturas eléctricas y su dependencia de recursos energéticos externos. Además, este despliegue masivo de energía solar se realiza de acuerdo a criterios sociales y de transición justa, priorizando la participación de personas en situación de vulnerabilidad, de manera que los beneficios de las instalaciones renovables tengan un impacto directo en la reducción de la pobreza energética de la ciudad y la defensa del derecho a la energía de toda la población. Esta transición justa en la energía es aún más relevante tras las inundaciones sufridas por la DANA en 2024, que dejaron a poblaciones enteras sin acceso a electricidad, y que han impactado gravemente la economía de familias y pequeños comercios, que se deberán tener muy en cuenta en la aplicación de futuras medidas de transición energética justa a implementar en el futuro.

El proyecto consta de diferentes líneas de trabajo, como son:

1. Requiem in Power: despliegue de instalaciones colectivas y solidarias en los grandes cementerios de la ciudad. El proyecto supone la instalación pública urbana más grande de España, con más de 2.3 MWp de potencia solar instalada en 5 cubiertas

de cementerios municipales. De acuerdo a criterios de transición justa, el 25% de la energía producida se asigna, de manera gratuita, a hogares vulnerables identificados por los Centros Municipales de Servicios Sociales, mientras que el 75% de la energía se autoconsume por parte de edificios municipales en un radio de 2 kilómetros. A medio plazo, se podrá destinar también un porcentaje de la energía a ciudadanía no vulnerable y pequeño comercio, a través de un sistema de precios públicos.

2. Oficinas de la Energía: ventanilla única de acompañamiento y asesoramiento a la ciudadanía en la transición energética de la ciudad. Actualmente, la ciudad cuenta con 3 oficinas fijas y 1 itinerante que ofrecen, de manera gratuita, información y herramientas a aquellas personas y comunidades de propietarios que quieren instalar energía solar en su edificio. Se proporcionan servicios como: información sobre las instalaciones colectivas, asesoramiento sobre normativas y trámites a seguir, información sobre subvenciones y bonificaciones fiscales, informe de dimensionamiento en la cubierta deseada, ayuda en la búsqueda de empresas o visibilidad de los casos de éxito. Además, las oficinas de la energía también ofrecen servicios relacionados con la lucha contra la pobreza energética, la optimización de fac-

turas energéticas, la rehabilitación energética o hábitos para consumir menos energía y mejorar el confort, además de programas para centros educativos en transición y actividades de fomento de la cultura energética.

3. Comunidades Energéticas Locales: promoción de comunidades energéticas a lo largo de los diferentes barrios de la ciudad, incluyendo el acompañamiento a través de las Oficinas de la Energía y las Oficinas de Transformación Comunitaria, y la cesión de cubiertas públicas para facilitar las primeras instalaciones colectivas. Desde 2022, la primera comunidad energética en Castellar-L'Oliveral cuenta con 62 socios que comparten una instalación de 48 kWp situada en una cubierta municipal. Además, 3 hogares vulnerables participan en el autoconsumo colectivo de manera gratuita. En la actual fase de escalado, la ciudad ofrece acompañamiento técnico, legal y social a otras comunidades energéticas de la ciudad, además de estar preparando la cesión de cubiertas públicas en diferentes barrios para ser usadas por dichas comunidades ciudadanas y otras destinadas a pequeños comercios. Actualmente, la ciudad cuenta con otras 7 comunidades energéticas constituidas legalmente en diferentes barrios.
4. Autoconsumo modelo precio público: promoción del autoconsumo colectivo a través

de un precio público que permite a la ciudadanía pagar, de manera flexible, por el uso de las instalaciones públicas. Este modelo busca socializar instalaciones solares públicas, mediante el pago de un precio público anual que permite a hogares o comercios situados a 2 kilómetros formar parte del autoconsumo colectivo con un coeficiente de reparto acorde a la participación pagada. De esta forma, el Ayuntamiento mantiene la titularidad de las instalaciones, permite una gestión más flexible de las participaciones y reduce la barrera de la inversión inicial para facilitar la participación de personas vulnerables, personas en alquiler, etc.

5. Autoconsumo Municipal Masivo: despliegue a gran escala de instalaciones de autoconsumo colectivo en cubiertas públicas. La primera fase de este proyecto contempla el despliegue de entre 60 y 70 instalaciones de autoconsumo colectivo en cubiertas públicas, de manera que se cubra el 30% del consumo eléctrico de todos los edificios municipales de la ciudad. Estas instalaciones suponen aproximadamente 12 MWp de potencia instalada que suministrarían más de 16,500 MWh de electricidad renovable a más de 460 edificios municipales, produciendo un ahorro estimado de más de 2.5 M€ en la factura energética municipal.

Los inventarios de emisiones de la ciudad muestran que los edificios son causantes de alrededor del 40% del consumo energético y del 30% de las emisiones de CO₂ de la ciudad. Por otro lado, el sector energético tiende hacia la electrificación (de la movilidad y de los edificios), para eliminar de manera definitiva el uso de combustibles fósiles.

Además, el aspecto social del autoconsumo de proximidad y colectivo es un elemento clave en este proyecto, el cual busca acercar la energía a la ciudadanía y dar la información, acompañamiento y herramientas necesarias para que

los y las habitantes de València tomen un papel activo y se sitúen en el centro del sistema.

El proyecto despliega el autoconsumo de energía solar a lo largo de todos los barrios y distritos de la ciudad, ofreciendo un enorme potencial transformador. Además, el proyecto no implica solo la parte energética, sino que su foco en el empoderamiento ciudadano, la lucha contra la pobreza energética y la colaboración entre vecinos, pequeñas empresas y la administración pública supone un cambio cultural y de organización social que tiene una capacidad transformadora multiplicadora.

ÁREAS Y OTROS AGENTES IMPLICADOS

- Ayuntamiento, Mejora Climática y València Clima i Energia
- Ayuntamiento, Servicios Centrales Técnicos
- Ayuntamiento, Patrimonio, Fundación Deportiva Municipal y otros gestores de equipamientos públicos
- Ayuntamiento, Bienestar Social
- Ayuntamiento, Intervención
- Generalitat Valenciana, Conselleria d'Educació
- Generalitat Valenciana, IVACE+I
- Ingenierías y empresas instaladoras, AVAESN y ASELEC
- Comunidades Energéticas constituidas en la ciudad
- Federación de Asociaciones de Vecinos y Vecinas
- Cámara de Comercio
- Banco Europeo de Inversiones y Cities Mission Capital Hub

PRESUPUESTO

- Requiem in Power: 3.3 M€
- Oficinas de la Energía: 600,000 € anuales
- Comunidades Energéticas Locales: >290,000€ (OTCs)
- Autoconsumo Municipal Masivo: 12 M€

INDICADORES DE IMPACTO

- Potencia instalada hasta 2025: 14.5 MWp
- Oficinas de la Energía operativas: 4
- Personas asesoradas sobre renovables en OOE: 400 al año
- Energía ahorrada: 21,750 MWh al año
- Emisiones ahorradas: 3,262 MWh al año

- (1) La falta de concreción regulatoria y la innovación de los modelos generan mucha incertidumbre a la hora de promover autoconsumos colectivos o comunidades energéticas a gran escala.
- (2) Continúa existiendo mucho desconocimiento por parte de la ciudadanía y la demanda es altamente dependiente de las subvenciones públicas y los cambios en el precio de la electricidad.
- (3) Visibilizar casos de éxito, organizar visitas a instalaciones y facilitar encuentros entre personas propietarias son acciones de alto impacto.
- (4) La existencia de oficinas municipales físicas, donde la ciudadanía pueda resolver sus dudas y recibir asesoramiento técnico e imparcial, es clave.
- (5) Es necesario establecer una colaboración fluida con el sector privado para romper la desconfianza existente. Concretamente, los administradores de fincas son unos aliados clave.
- (6) La toma de decisiones en las comunidades de propietarios sigue siendo la principal barrera para llevar adelante las instalaciones en edificios privados.
- (7) La falta de recursos humanos, así como lo complicado de los trámites burocráticos son las principales barreras para el despliegue masivo en edificios públicos.
- (8) Los colectivos vulnerables, como por ejemplo las familias afectadas por la DANA de 2024, tienen que ser tenidos en cuenta en los proyectos energéticos.

CRONOGRAMA

- 2019 Oficina de la Energía de Aiora
- 2021 CEL Castellar-L'Oiveral
- 2021 CER Aiora i Algirós
- 2022 COENSOMA
- 2022 CEL Malilla
- 2022 CEL Ciutat Vella
- 2023 Oficina de la Energía de Torrefiel
- 2023 Oficina de la Energía de Parque del Oeste
- 2023 CEL Russafa
- 2024 Instalaciones cementerios municipales
- 2024 CEL Saïdia

CONTRATOS, PLIEGOS Y ORDENANZAS

- Pliego Oficinas de la Energía
- Estatutos modelo CEL
- Pliegos de cesión cubiertas
- Pliegos del RIP
- Proyecto OTCs
- Pliego gestor del autoconsumo
- Ordenanza bonificación IBI
- Ordenanza bonificación ICIO

València Solar.

Mass deployment of shared solar energy

The project aims to advance a large-scale deployment of photovoltaic solar installations that will allow the city to reduce its energy consumption, greenhouse gas emissions, electricity bills, and dependence on external energy resources. Furthermore, this massive solar energy rollout is carried out in accordance with social and just transition criteria, prioritising the participation of vulnerable individuals, so that the benefits of renewable installations have a direct impact on reducing energy poverty in the city and defending the right to energy for all citizens. This just energy transition is even more relevant after the floods suffered by the DANA in 2024, which left entire populations without access to electricity, and which have severely impacted the economy of families and small businesses, which will have to be taken into account in the application of future just energy transition measures to be implemented in the future.

The project consists of different lines of work, such as:

1. **Requiem in Power:** Deployment of collective and solidarity-based installations in the city's large cemeteries. This project represents the largest public urban solar installation in Spain, with more than 2.3 MWp of

installed solar power across 5 cemetery roofs. In line with just transition principles, 25% of the energy produced is allocated free of charge to vulnerable households identified by the Municipal Social Services Centres, while the remaining 75% is self-consumed by municipal buildings within a 2-kilometre radius. In the medium term, a percentage of the energy will also be made available to non-vulnerable citizens and small businesses through a public pricing system.

2. **Energy Offices:** A one-stop service offering support and advice to citizens in the city's energy transition. The city currently has 3 fixed offices and 1 mobile office providing free information and tools to individuals and property communities who wish to install solar energy in their buildings. Services offered include information on collective installations, advice on regulations and procedures, information on subsidies and tax rebates, roof sizing reports, help in finding companies or showcasing successful case studies. In addition, the Energy Offices also provide services related to combating energy poverty, optimising energy bills, energy rehabilitation, en-

ergy-saving habits to improve comfort, as well as educational programmes on energy transition and activities promoting energy culture.

3. **Local Energy Communities:** Promotion of energy communities across the different neighbourhoods of the city, including support through the Energy Offices and the Community Transformation Offices, as well as the provision of public rooftops to facilitate initial collective installations. Since 2022, the first energy community in Castellar-L'Oliveral has 62 members sharing a 48 kWp installation located on a municipal roof. In addition, 3 vulnerable households participate in collective self-consumption free of charge. In the current scaling phase, the city is offering technical, legal, and social support to other energy communities in the city, as well as preparing the allocation of public rooftops in different neighbourhoods for use by these citizen communities and others aimed at small businesses. Currently, the city has 7 other legally established energy communities in different neighbourhoods.
4. **Public Price Self-Consumption Model:** Promotion of collective self-consumption through a public pricing model

that allows citizens to pay flexibly for the use of public installations. This model aims to socialise public solar installations by charging an annual public price that enables households or businesses within a 2-kilometre radius to participate in collective self-consumption, with a share coefficient based on the payment made. In this way, the City Council maintains ownership of the installations, allows for more flexible management of participation, and reduces the initial investment barrier to facilitate the participation of vulnerable people, tenants, etc.

5. **Mass Municipal Self-Consumption:** Large-scale deployment of collective self-consumption installations on public rooftops. The first phase of this project involves the deployment of between 60 and 70 collective self-consumption installations on public rooftops, covering 30% of the electricity consumption of all municipal buildings in the city. These installations will provide around 12 MWp of installed power, supplying more than 16,500 MWh of renewable electricity to over 460 municipal buildings, resulting in an estimated savings of more than €2.5 million in the municipal energy bill.

The city's emission inventories show that buildings account for approximately 40% of the energy consumption and 30% of the city's CO₂ emissions. On the other hand, the energy sector is moving towards electrification (in both mobility and buildings) to definitively eliminate the use of fossil fuels.

Furthermore, the social aspect of proximity and collective self-consumption is a key element in this project. The aim is to bring energy closer to citizens, providing the necessary information, support, and tools for the people of València to take

an active role and place themselves at the centre of the system.

The project deploys solar energy self-consumption throughout all the neighbourhoods and districts of the city, offering enormous transformative potential. Additionally, the project does not only focus on the energy aspect, but its emphasis on citizen empowerment, the fight against energy poverty, and collaboration between residents, small businesses, and the public administration represents a cultural and social organisational shift that has a multiplying transformative capacity.

AREAS AND OTHER STAKEHOLDERS INVOLVED

- City Council, Climate Improvement and València Climate and Energy
- City Council, Technical Central Services
- City Council, Heritage, Municipal Sports Foundation, and other public facility managers
- City Council, Social Welfare
- City Council, Internal Audit
- Valencian Regional Government, Department of Education
- Valencian Regional Government, IVACE+I
- Engineering firms and installation companies, AVAESSEN and ASELEC
- Energy Communities established in the city
- Federation of Neighbourhood Associations
- Chamber of Commerce
- European Investment Bank and Cities Mission Capital Hub

BUDGET

- Requiem in Power: €3.3 million
- Energy Offices: €600,000 annually
- Local Energy Communities: >€290,000 (Community Transformation Offices)
- Mass Municipal Self-Consumption: €12 million

IMPACT KPI'S

- Installed Capacity by 2025: 14.5 MWp
- Operational Energy Offices: 4
- People advised on renewables at Energy Offices: 400 per year
- Energy saved: 21,750 MWh per year
- Emissions saved: 3,262 tones CO₂ per year

- (1) The lack of regulatory clarity and the innovation of new models creates significant uncertainty when promoting collective self-consumption or large-scale energy communities.
- (2) There is still a considerable lack of awareness among the public, and demand is highly dependent on public subsidies and fluctuations in electricity prices.
- (3) Showcasing successful cases, organising visits to installations, and facilitating meetings between property owners are high-impact actions.
- (4) The presence of physical municipal offices where citizens can resolve their doubts and receive technical and impartial advice is crucial.
- (5) It is necessary to establish smooth collaboration with the private sector to overcome the existing distrust. Specifically, property managers are key allies.
- (6) Decision-making in homeowners' communities remains the main barrier to implementing installations in private buildings.
- (7) The lack of human resources, as well as the complexity of bureaucratic procedures, are the primary barriers to large-scale deployment in public buildings.
- (8) Vulnerable groups, such as households affected by the 2024 DANA, need to be taken into account in energy projects.

TIMELINE

- 2019 Energy Office of Aiora
- 2021 Local Energy Community (CEL) Castellar-L'Oliveral
- 2021 Energy Communities (CER) Aiora and Algirós
- 2022 COENSOMA
- 2022 Local Energy Community (CEL) Malilla
- 2022 Local Energy Community (CEL) Ciutat Vella
- 2023 Energy Office of Torreñel
- 2023 Energy Office of Parque del Oeste
- 2023 Local Energy Community (CEL) Russafa
- 2024 Installations at municipal cemeteries
- 2024 Local Energy Community (CEL) Saïdia
- 2026 Mass Municipal Self-Consumption

CONTRACTS, TENDER DOCUMENTS, BY-LAWS

- Pliego Oficinas de la Energía
- Model Statutes for Local Energy Communities
- Tender Documents for Roof Assignments
- Tender Documents for the RIP (Public Roof Installations)
- OTC Project (Community Transformation Offices)
- Self-consumption Management Tender Document
- Ordenanza bonificación IBI

Festival Futur 2

HAUREM CANVIAT EL FUTUR

El Festival Futur 2, un festival de música energèticament autosuficient i d'entrada gratuïta, té lloc a Hamburg des del 2018. Fins a 5.000 visitants han assistit a les darreres edicions, fet que demostra que la sostenibilitat i la diversió poden anar de bracet. El festival és energèticament autosuficient i totalment independent dels combustibles fòssils. Això és possible gràcies a grans cubs solars distribuïts per tot el recinte, que generen la major part de l'electricitat a partir de fonts renovables, i per la força muscular de l'audiència. Els assistents generen electricitat per a una de les etapes pedalant amb bicicletes que tenen generadors en la roda de darrere, cosa que els permet

experimentar de primera mà el valor de l'electricitat. A més, el festival obté l'electricitat a partir de l'hidrogen verd, que és un producte residual de l'energia eòlica, motiu pel qual la fa totalment lliure de combustibles fòssils sense necessitat de connectar-se a la xarxa.

La resta del festival també s'organitza de manera sostenible, incloent evitar residus, el càterring vegetarià/vegà i la vaixella reutilitzable. El festival promou els viatges i la logística sostenibles. Compta amb una programació equitativa de gèneres d'actes en directe i DJ, així com un programa de suport amb tallers, xarrades i expositors centrats en la sostenibilitat i la protecció del clima.

LLIÇONS APRESES I RECOMANACIONS

Els esdeveniments sostenibles són possibles i tots els organitzadors d'esdeveniments poden contribuir-hi i ho han de fer. No sempre es tracta de fer-ho tot perfectament, sinó de fer el primer pas. Ningú ha d'assolir el 100% de sostenibilitat des del principi. El punt important és prendre mesures. Està bé reconèixer allò que encara no pots aconseguir. Com a

organitzadors, tenim un impacte significatiu en el canvi social. En liderar el camí, podem inspirar els nostres visitants, canviar les seues actituds i motivar-los perquè actuen en la seua vida diària. Junts, podem arribar a un gran nombre de persones. Per tant, prenguem una posició, actuem de la manera més sostenible possible i parlem-ne!

PRESSUPOST

El pressupost és d'uns 145.000 euros i està format per finançament de l'autoritat mediambiental d'Hamburg, diners del patrocini, ingressos de càterring i fons propis de l'empresa.

“Com a Capital Verda 2011, Hamburg té la mirada posada fermament en la protecció del medi ambient i el clima durant molts anys. Volem ser climàticament neutres l'any 2045 i per a aconseguir-ho estem convertint el nostre subministrament de calefacció urbana, confiant en les energies renovables i invertint en una xarxa d'hidrogen. Hem creat corredors de biòtops per a protegir la biodiversitat. Subvencionem les cobertes verdes, la construcció de fusta i establim requisits per a les cèl·lules solars a les cobertes. Alhora, estem adaptant la nostra ciutat a les conseqüències del canvi climàtic i preparant-nos per a les pluges intenses, la calor i la sequera. Apostem per la mobilitat sostenible ampliant els carrils bici i fomentant l'electromobilitat. Els nostres ambiciosos objectius afecten tots els àmbits de la vida i estem convençuts que només junts podem assolir este gran repte.”

Senador de Medi Ambient, Clima, Energia i Agricultura
de la ciutat lliure i hanseàtica d'Hamburg, el Sr. Jens Kerstan

“Como Capital Verde 2011, Hamburgo tiene la vista puesta en la protección del medio ambiente y el clima desde hace muchos años. Queremos ser neutros para el clima en 2045 y para lograrlo estamos reconvirtiendo nuestro suministro de calefacción urbana, apostando por las energías renovables e invirtiendo en una red de hidrógeno. Hemos creado corredores de biotopos para salvaguardar la biodiversidad. Subvencionamos los tejados verdes, la construcción en madera y establecemos requisitos para las células solares en los tejados. Al mismo tiempo, estamos adaptando nuestra ciudad a las consecuencias del cambio climático y preparándonos para las lluvias torrenciales, el calor y la sequía. Apostamos por la movilidad sostenible ampliando los carriles bici y fomentando la electromovilidad. Nuestros ambiciosos objetivos afectan a todos los ámbitos de la vida y estamos convencidos de que solo juntos podremos lograr este gran reto.”

Senador de Medio Ambiente, Clima, Energía y Agricultura
de la Ciudad Libre y Hanseática de Hamburgo, Sr. Jens Kerstan

“As Green Capital 2011, Hamburg has its sights firmly set on environmental and climate protection for many years. We want to be climate-neutral by 2045 and to achieve this we are converting our district heating supply, relying on renewable energies, and investing in a hydrogen network. We have created biotope corridors to safe biodiversity. We subsidise green roofs, timber construction and set requirements for solar cells on roofs. At the same time, we are adapting our city to the consequences of climate change and preparing for heavy rainfall, heat, and drought. We are committed to sustainable mobility by expanding cycle paths and promoting electromobility. Our ambitious goals affect all areas of life, and we are convinced that only together can we achieve this great challenge.”

Senator for Environment, Climate, Energy and Agriculture
of the Free and Hanseatic City of Hamburg, Mr. Jens Kerstan

Futur 2 Festival

HABREMOS CAMBIADO EL FUTURO

El Futur 2 Festival, un festival de música energéticamente autosuficiente y de entrada gratuita, se celebra en Hamburgo desde 2018. Hasta 5.000 visitantes han asistido a las últimas ediciones, demostrando que sostenibilidad y diversión pueden ir de la mano. El festival es autosuficiente energéticamente y totalmente independiente de los combustibles fósiles. Esto es posible gracias a grandes cubos solares distribuidos por el recinto, que generan la mayor parte de la electricidad a partir de fuentes renovables, y a la fuerza muscular del público. Los asistentes generan electricidad para uno de los escenarios pedaleando en bicicletas con generadores en la rueda trasera, lo que les

permite experimentar de primera mano el valor de la electricidad. Además, el festival obtiene su electricidad del hidrógeno verde, que es un producto residual de la energía eólica, lo que lo hace totalmente libre de combustibles fósiles sin necesidad de conectarse a la red.

El resto del festival también se organiza de forma sostenible, lo que incluye evitar los residuos, catering vegetariano/vegano y vajilla reutilizable. El festival promueve los viajes y la logística sostenibles. Cuenta con un cartel de actuaciones en directo y DJ con igualdad de género, así como un programa de apoyo con talleres, charlas y expositores centrados en la sostenibilidad y la protección del clima.

LECCIONES APRENDIDAS Y RECOMENDACIONES

Los eventos sostenibles son factibles, y todo organizador de eventos puede y debe contribuir a ello. No siempre se trata de hacerlo todo a la perfección, sino de dar el primer paso. Nadie tiene que conseguir el 100% de sostenibilidad desde el principio. Lo importante es pasar a la acción. Está bien reconocer lo que aún no se puede lograr. Como organizadores, tenemos

un impacto significativo en el cambio social. Si marcamos el camino, podemos inspirar a nuestros visitantes, cambiar sus actitudes y motivarles para que actúen en su vida cotidiana. Juntos, podemos llegar a un gran número de personas. Así que, ¡adoptemos una postura, actuemos de la forma más sostenible posible y hablemos de ello!

PRESUPUESTO

El presupuesto ronda los 145.000 euros y se compone de financiación de la autoridad medioambiental de Hamburgo, dinero de patrocinios, ingresos por catering y fondos propios de la empresa.

Futur 2 Festival

WE WILL HAVE CHANGED THE FUTURE

The Futur 2 Festival, an energy self-sufficient, entry free music festival, has been taking place in Hamburg since 2018. Up to 5,000 visitors have attended the last editions, demonstrating that sustainability and fun can go hand in hand. The festival is energy self-sufficient and entirely independent of fossil fuels. This is made possible by large solar cubes distributed across the site, which generate most of the electricity from renewable sources, and by the audience's muscle power. Attendees generate electricity for one of the stages by pedalling bicycles with generators in the rear wheel, allowing them to experience

the value of electricity firsthand. Additionally, the festival obtains its electricity from green hydrogen, which is a residual product of wind energy, making it completely free of fossil fuels without needing to connect to the grid.

The rest of the festival is also organised sustainably, including waste avoidance, vegetarian/vegan catering, and reusable crockery. The festival promotes sustainable travel and logistics. It features a gender-equitable lineup of live acts and DJs, as well as a supporting programme with workshops, talks and exhibitors focused on sustainability and climate protection.

LESSONS LEARNED AND RECOMMENDATIONS

Sustainable events are achievable, and every event organiser can and should contribute. It's not always about doing everything perfectly, but about taking the first step. No one has to achieve 100% sustainability right from the start. The important thing is to take action. It's okay to acknowledge what you can't yet accom-

plish. As organisers, we have a significant impact on societal change. By leading the way, we can inspire our visitors, change their attitudes, and motivate them to take action in their daily lives. Together, we can reach a large number of people. So, let's take a stand, act as sustainably as possible, and talk about it!

BUDGET

The budget is around €145,000 and is made up of funding from the Hamburg environmental authority, sponsorship money, catering income and the company's own funds.

(3.3)
COM HO AFRONTEN
ALTRES CIUTATS?

(3.3)
¿CÓMO LO AFRONTAN
OTRAS CIUDADES?

(3.3)
HOW DO OTHER CITIES
ADDRESS THIS?

TREVISÓ (ITA)

S'està posant en marxa una comunitat energètica en un antic abocador de 98.000m², que inclou la reurbanització ambiental, un bosc de 88.000m² i un parc fotovoltaic per a la producció d'energia sostenible (4,3 milions d'euros de finançament assignats). L'energia produïda es compartirà amb altres usuaris.

Se está poniendo en marcha una comunidad energética en un antiguo vertedero de 98.000m², que incluye su reordenación medioambiental, un bosque de 88.000m² y un parque fotovoltaico para la producción de energía sostenible (4,3 millones de euros de financiación asignados). La energía producida se compartirá con otros usuarios.

An energy community is being launched on a former landfill site of 98,000m², which includes its environmental redevelopment, a forest of 88,000m², and a photovoltaic park for sustainable energy production (€4.3 million in funding allocated). The energy produced will be shared with other users.

WINTERSWIJK (NLD)

Ambiciós programa de pobresa energètica en col·laboració amb 14 voluntaris.

Ambicioso programa de pobreza energética en colaboración con 14 voluntarios.

Ambitious energy poverty programme in collaboration with 14 volunteers.

ELSINORE (DNK)

L'objectiu general és fer que la generació de calor al municipi d'Elsinore estiga lliure de fòssils com a molt tard el 2035. Elsinore està treballant per a facilitar la creació de plantes de calefacció de districte, locals i xicotetes (associacions de calefacció), per a fer més eficient la transició a la generació de calor sense fòssils.

El objetivo general es conseguir que la generación de calor en el municipio de Elsinore no utilice combustibles fósiles antes de 2035. Elsinore está trabajando para facilitar la creación de centrales locales de calefacción urbana y pequeñas "asociaciones de calefacción" para hacer más eficiente la transición a la generación de calor sin combustibles fósiles.

The overall goal is to make heat generation in the Municipality of Elsinore fossil-free no later than 2035. Elsinore is working to facilitate the creation of local district heating plants and small "heating associations" to make the transition to fossil-free heat generation more efficient.

Vilawatt va nèixer com a projecte de la UIA (2017-20) i ara és la nostra estratègia local de transició a les energies renovables. Promou un canvi cap a un model energètic descarbonitzat, renovable, local i més eficient, amb una forta participació ciutadana. Objectius: lluitar contra el canvi climàtic i una ciutat més habitable.	Vilawatt nació como un proyecto de la UIA (2017-20) y ahora es nuestra estrategia local de transición energética renovable. Promueve un cambio hacia un modelo energético descarbonizado, renovable, local y más eficiente, con una fuerte participación ciudadana. Objetivos: lucha contra el cambio climático y una ciudad más habitable.	Vilawatt was born as an UIA project (2017-20) and is now our local renewable energy transition strategy. Promotes a shift towards a decarbonised, renewable, local, & more efficient energy model, with strong citizen participation. Goals: combating climate change and a more liveable city.
---	---	---

Oficina de Rehabilitació Energètica: L'Ajuntament de Mollet del Vallès ha posat en marxa una oficina destinada a donar informació, orientació i assessorament a la ciutadania pel que fa a la tramitació de les ajudes per a la rehabilitació energètica d'edificis i habitatges. També ofereix informació sobre els incentius fiscals municipals actuals.	Oficina de Rehabilitación Energética: El Ayuntamiento de Mollet del Vallès ha puesto en marcha una oficina destinada a informar, orientar y asesorar a los ciudadanos sobre la tramitación de ayudas para la rehabilitación energética de edificios y viviendas. También ofrece información sobre los incentivos fiscales municipales vigentes.	Energy Rehabilitation Office: Mollet del Vallès City Council has launched an office aimed at providing information, guidance, and advice to citizens regarding the processing of aid for the energy rehabilitation of buildings and homes. It also provides information on current municipal tax incentives.
--	---	--

Pobles d'energia verda: Nyborg lidera dos projectes ciutadans destinats a eliminar gradualment el petroli i el gas als pobles més xicotets. Coheat: un projecte LIFE de la UE que promou l'establiment d'una solució col·lectiva de calefacció per terra a tres pobles. Tres pobles solars amb l'objectiu d'establir una central d'energia solar impulsada pels ciutadans.	Pueblos con energía verde: Nyborg lidera dos proyectos ciudadanos destinados a eliminar progresivamente el petróleo y el gas en los pueblos más pequeños. Coheat: Un proyecto LIFE de la UE que promueve el establecimiento de una solución colectiva de calefacción por suelo radiante en tres pueblos. 3 Pueblos Solares: cuyo objetivo es establecer una planta de energía solar impulsada por los ciudadanos.	Green energy villages: Nyborg leads two citizen projects aimed at phasing out oil and gas in smaller villages. Coheat: An EU LIFE project promoting the establishment of a collective ground heating solution in three villages. 3 Solar Villages aiming to establish a citizen-driven solar power plant.
--	---	---

Extens pla de rehabilitació de Sant Ildefons, programa de planta baixa + 5 edificis del barri de Sant Ildefons en el qual el lideratge públic té un paper predominant. Estalvi de consum energètic mínim del 45% en cada habitatge rehabilitat.	Plan de rehabilitación extensiva de Sant Ildefons, programa para la planta baja + 5 edificios del barrio de Sant Ildefons en el que el liderazgo público juega un papel predominante. Ahorro mínimo del 45% del consumo energético en cada vivienda rehabilitada.	Sant Ildefons' extensive rehabilitation plan, programme for the ground floor + 5 buildings in the Sant Ildefons neighborhood in which public leadership plays a predominant role. Minimum of 45% energy consumption savings in each rehabilitated home.
---	---	---

Liepāja va implementar el programa de model ESCO més gran dels països bàltics i va substituir més de 13.000 llums antigues per LED d'eficiència energètica en 27 edificis educatius.	Liepāja puso en marcha el mayor programa modelo de ESE del Báltico, sustituyendo más de 13.000 lámparas antiguas por LED de bajo consumo en 27 edificios educativos.	Liepāja implemented the largest ESCO model programme in the Baltics, replacing over 13,000 old lamps with energy-efficient LEDs in 27 educational buildings.
--	--	--

Hem creat 2 comunitats energètiques en 2 zones diferents del país. El nostre ajuntament va finançar tots els costos dels sistemes, disseny i gestió. Amb això, intentem lluitar contra la pobresa energètica i ajudar les famílies en situació de vulnerabilitat.	Hemos creado 2 comunidades energéticas en 2 zonas distintas del país. Nuestro ayuntamiento financió todos los costes de ambos sistemas, el diseño y la gestión. Con ello, intentamos luchar contra la pobreza energética ayudando a las familias en situación de vulnerabilidad.	We have created 2 energy communities in 2 different areas of the country. Our municipality financed all the costs of both the systems, design and management. With this, we are trying to fight energy poverty by helping families in vulnerability.
---	--	--

El projecte TIPS4PED pretén desenvolupar una plataforma basada en DigitalTwin per a donar suport als municipis en la implementació de districtes d'energia positiva i ajudar-los en la presa de decisions i proporcionar una sèrie de resultats basats en l'evidència.	El proyecto TIPS4PED pretende desarrollar una plataforma basada en DigitalTwin, para apoyar a los municipios en la implantación de distritos de energía positiva, ayudándoles en la toma de decisiones y proporcionándoles una serie de resultados basados en pruebas.	TIPS4PED project aims to develop a platform based on DigitalTwin, to support municipalities in the implementation of positive energy districts, helping them in decision making and providing a range of evidence-based results.
--	--	--

L'Acadèmia de Gimnàstica de Guimarães és un edifici públic autosostenible i quasi de zero carboni, que acull més de 400 atletes. Utilitza solucions passives, ecodisseny, energies renovables (solar, geotèrmica), reutilització d'aigua i materials sostenibles com el suro.

La Academia de Gimnasia Guimarães es un edificio público autosostenible con emisiones de carbono próximas a cero que acoge a más de 400 atletas. Utiliza soluciones pasivas, diseño ecológico, energía renovable (solar, geotérmica), reutilización del agua y materiales sostenibles como el corcho.

Guimarães Gymnastics Academy is a near carbon-zero, self-sustainable public building hosting over 400 athletes. It uses passive solutions, eco-design, renewable energy (solar, geothermal), water reuse, and sustainable materials like cork.

Parc de desembocadura del llit vell del Túria

El Jardí del Túria és el jardí lineal més gran d'Europa, i un dels símbols més destacats de la transformació urbana de la ciutat. Va naixer com una solució als problemes causats per les freqüents inundacions del riu Túria, que el 1957 van provocar una catàstrofe que va inundar la ciutat i va causar la mort de multitud de persones. Després d'este succés, es va decidir desviar el llit del riu al sud de la ciutat, deixant un gran espai buit que, després de molts debats i protestes veïnals, va ser convertit en un parc en lloc de fer-lo servir per construir una autopista, com inicialment s'havia plantejat.

Este desviament ha tingut un paper crucial a l'hora de minimitzar l'impacte sofrit a la ciutat de València per les inundacions causades per la DANA del 29 d'octubre del 2024. El nou llit va aconseguir mantenir les poblacions i barris més al nord fora de perill d'inundacions, i posa en valor este tipus d'actuacions d'adaptació i prevenció.

Inaugurat als anys 80, el parc del Túria s'estén per uns 10 quilòmetres, abastant des del Bioparc, a l'oest, fins a la Ciutat de les Arts i les Ciències, a l'est. Este parc serpenteja per l'antic llit del riu i s'ha convertit en el pulmó verd de València, que ofereix un espai per a l'oci, l'esport i la cultura a residents i visitants. Amb àrees àmplies per a caminar, anar en bicicleta, practicar esports, jugar i relaxar-se, el parc és un lloc que connecta diferents punts d'interés a la ciutat, amb la qual cosa funciona com un corredor verd que unix barris i alleuja el trànsit urbà.

Este projecte té com a objecte la urbanització i enjardinament de l'últim tram del jardí del riu Túria, des del pont de Drassanes fins a la desembocadura, per a connectar-lo amb

l'horta de la Punta i unir el medi ambient, la ciutat i els veïns del barri de Natzaret.

Es tracta d'un projecte en què la biodiversitat es realça com un dels tres eixos centrals, en què es recuperen els arbres i les plantes pròpies del nostre clima, que permetran atraure les espècies pròpies de la nostra zona que trobaran al parc el seu hàbitat més adequat. A més, el Parc de Desembocadura permetrà previndre inundacions a Natzaret i el Grau.

Un segon eix és el de la vertebració de la ciutat a través de la infraestructura verda, ja que gràcies al parc de Desembocadura València aconseguirà concloure la prolongació del riu Túria, que creuarà tota la ciutat d'oest a est.

Finalment, el tercer eix és la reparació històrica que comença amb Natzaret, ja que el parc de Desembocadura suposa la recuperació de parcs, horta i connexió al mar que durant anys ha anat perdent el barri.

I dins d'estos 3 eixos situem les persones com a grans protagonistes d'un projecte intergeneracional, verd, amable, atractiu, accessible, en el qual la trobada, l'esport i la vida a l'aire lliure prenen protagonisme.

Són 100.000 m² de parc que s'incorporen a la ciutat, en què els usos socials prenen gran protagonisme: així, destaquen les zones infantils que tindran un caràcter propi amb punts que el convertiran en únic; les zones de socialització canina; els equipaments esportius i recorreguts diferenciats per als ciclistes i per als vianants; les zones biosaludables destinades especialment per a les persones grans, que seran accessibles des de les diferents entrades al parc que suposaran una prolongació efectiva i real del mateix barri de Natzaret.

La disposició funcional de la llum, que passarà dels llums indirectes que eviten la contaminació lumínica i s'atenue als camins secundaris; l'ordenació d'un mobiliari urbà que prioritze la fusta com a element integrador, seran altres dels elements que dotaran de personalitat pròpia el desenvolupament del parc.

D'altra banda, la gestió eficient de l'aigua i l'eficiència energètica del parc mitjançant la il·luminació de baix consum possibilitarà la sostenibilitat ambiental de tot el parc. A més, en el projecte es minimitzen els paviments i actuacions més dures amb la intenció d'apostar per un aspecte naturalista.

I totes estes característiques giren en la intenció de crear un veritable bosc urbà, inspirat en els boscos mediterranis del nostre entorn. A esta creació s'hi unirà el valor didàctic que definirà la proposta amb rutes senyalitzades que ens descobriran i aproparan el coneixement mediambiental a través de les tecnologies digitals.

El parc de Desembocadura suposarà, per tant, la culminació d'un projecte global de ciutat que permetrà unir la València verda de l'oest fins al mar.

PER QUÈ ÉS UN PROJECTE EMBLEMÀTIC?

Hui en dia, el Jardí del Túria és fonamental per a la qualitat de vida i la protecció dels valencians. No només és un lloc per al descans i l'esport, sinó que també acull esdeveniments culturals i festivals, i és un punt clau en l'agenda social de la ciutat. El disseny variat, que inclou zones enjardinades, àrees esportives i espais naturals, l'ha consolidat com a un model de reutilització d'espais urbans.

Este projecte suposa la finalització del Jardí del Túria que té inici al parc de Capçalera i finalitzarà amb este projecte a la desembocadura del riu. Esta actuació constitueix el principal parc urbà de la ciutat de València, suposa la regeneració d'una àrea degradada i un element de connexió essencial de la ciutat amb el mar.

ÀREES I ALTRES AGENTS IMPLICATS

Es tracta d'un projecte amb incidència transversal en què tenen un rol important:

- Servei d'Urbanisme
- Servei de Parcs i Jardins
- Servei del Cicle de l'Aigua
- Port de València

PRESUPUESTO

16.723.453,61 €

LLIÇONS APRESES I RECOMANACIONS

- (1) La importància dels moviments veïnals: el moviment “El riu és nostre i el volem verd” va demostrar el poder de la participació ciutadana per a influir en decisions urbanístiques, que va impulsar la transformació del riu en un espai verd, en comptes d'una autopista.
- (2) La importància d'estudiar i implementar infraestructures de protecció davant d'esdeveniments meteorològics extrems, com l'exemple del nou llit del riu que va nàixer després de la riuada del 1957 i ha tingut un paper crucial a la DANA del 2024.
- (3) Planificació a llarg termini i per etapes: el Jardí del Túria es va desenvolupar en diverses etapes, cosa que va permetre que

cada secció fora completada i utilitzada mentre la resta seguia en construcció. Esta flexibilitat va facilitar ajustaments i adaptacions segons avançava el projecte.

- (4) Reutilització d'espais en desús: les ciutats haurien d'identificar espais en desús, com ara llits de rius, àrees industrials o terrenys buits, i buscar maneres de revitalitzar-los per a crear àrees verdes o espais públics.
- (5) Creació d'un corredor verd multifuncional: crear espais que combinen activitats recreatives, culturals, esportives i ambientals garanteix l'ús per una varietat de grups i fomenta la interacció entre diferents sectors de la població.

INDICADORS D'IMPACTE

- Aprovació del projecte
- Adjudicació del projecte d'obres
- Inici de les obres
- Finalització de les obres

CRONOLOGIA

- 1957 Gran Riuada de València
- 1961 Desviació del llit del riu Túria
- 1986 Inauguració dels primers trams del parc
- 1998 Inauguració de la Ciutat de les Arts i les Ciències
- 2004 Inauguració del parc de Capçalera
- 2007 Obertura del Bioparc
- 2015 Connexió total del parc
- 2024 Adjudicació de la redacció del projecte del parc de Desembocadura
- 2024 Inundacions provocades per la DANA del 29 d'octubre
- 2025 Adjudicació del contracte d'execució de les obres
- 2027 Finalització de les obres

Parque de Desembocadura del Viejo Cauce del Turia

El Jardín del Turia es el jardín lineal más grande de Europa, y uno de los símbolos más destacados de la transformación urbana de la ciudad. Nació como una solución a los problemas causados por las frecuentes inundaciones del río Turia, que en 1957 provocaron una catástrofe que inundó la ciudad y causó la muerte de multitud de personas. Tras este suceso, se decidió desviar el cauce del río al sur de la ciudad, dejando un gran espacio vacío que, tras muchos debates y protestas vecinales, fue convertido en un parque en lugar de utilizarlo para construir una autopista, como inicialmente se había planteado.

Este desvío ha tenido un papel crucial a la hora de minimizar el impacto sufrido en la ciudad de València por las inundaciones causadas por la DANA del 29 de octubre de 2024. El nuevo cauce consiguió mantener las poblaciones y barrios más al norte a salvo de las inundaciones, y pone en valor este tipo de actuaciones de adaptación y prevención.

Inaugurado en los años 80, el Parque del Turia se extiende por unos 10 kilómetros, abarcando desde el Bioparc, en el oeste, hasta la Ciudad de las Artes y las Ciencias, en el este. Este parque serpentea por el antiguo cauce del río y se ha convertido en el pulmón verde de València, ofreciendo un espacio para el ocio, el deporte y la cultura a residentes y visitantes. Con amplias áreas para caminar, andar en bicicleta, practicar deportes, jugar y relajarse, el parque es un lugar que conecta distintos puntos de interés en la ciudad, funcionando como un corredor verde que une barrios y alivia el tráfico urbano.

El presente proyecto tiene por objeto la urbanización y ajardinamiento del último tramo del jardín del río Turia, desde el puente de Astilleros hasta su desembocadura, conectando con la huerta de la Punta, de forma que une el medio ambiente, la ciudad y los vecinos del barrio de Nazaret.

Se trata de un proyecto donde la biodiversidad se realza como uno de los tres ejes centrales, donde se recuperan los árboles y plantas propias de nuestro clima, que permitirán atraer a las especies propias de nuestra zona que encontrarán en el parque su hábitat más adecuado. Además, el Parque de Desembocadura permitirá prevenir inundaciones en Nazaret y el Grau.

Un segundo eje es el de la vertebración de la ciudad a través de la infraestructura verde, ya que gracias al Parque de Desembocadura, València conseguirá concluir la prolongación del río Turia, cruzando toda la ciudad de oeste a este.

Finalmente, el tercer eje es la reparación histórica que se inicia con Nazaret, ya que el Parque de Desembocadura supone la recuperación de parques, huerta y conexión al mar que durante años ha ido perdiendo el barrio.

Y dentro de esos 3 ejes situamos a las personas como grandes protagonistas de un proyecto intergeneracional, verde, amable, atractivo, accesible, donde el encuentro, el deporte, la vida al aire libre cobra protagonismo.

Son 100.000 m² de parque que se incorporan a la ciudad, donde los usos sociales cobran gran protagonismo: así, destacan las zonas infantiles que tendrán un carácter propio con hitos que lo convertirán en único; las zonas

de socialización canina; los equipamientos deportivos y recorridos diferenciados para los ciclistas y para los peatones; las zonas biosaludables destinadas especialmente para los mayores, que serán accesibles desde las diferentes entradas al parque que supondrán una prolongación efectiva y real del propio barrio de Nazaret.

La disposición funcional de la luz, donde se pasarán de las luces indirectas que eviten la contaminación lumínica y se atenúe en los caminos secundarios; la ordenación de un mobiliario urbano donde se priorizada la madera como elemento integrador, serán otros de los elementos que dotarán de personalidad propia al desarrollo del Parque.

Por otro lado, la gestión eficiente del agua y la eficiencia energética del parque, a través de la iluminación de bajo consumo, posibilitará la sostenibilidad ambiental de todo el parque. Además, en el proyecto se minimizan los pavimentos y actuaciones más duras con la intención de apostar por un aspecto naturalista.

Y todas estas características giran en la intención de crear un verdadero bosque urbano, inspirado en los bosques mediterráneos de nuestro entorno. A esta creación se unirá el valor didáctico que definirá la propuesta con rutas señalizadas que nos descubrirán y acercarán al conocimiento medio ambiental a través de las tecnologías digitales.

El Parque de Desembocadura supondrá, por tanto, la culminación de un proyecto global de ciudad que permitirá unir la València verde de oeste a este hasta el mar.

Hoy en día, el Jardín del Turia es fundamental para la calidad de vida y la protección de los valencianos. No solo es un lugar para el esparcimiento y el deporte, sino que también alberga eventos culturales y festivales, siendo un punto clave en la agenda social de la ciudad. Su diseño variado, que incluye zonas ajardinadas, áreas deportivas y espacios naturales, lo ha consolidado como un modelo de reutilización de espacios urbanos.

Este proyecto supone la finalización del Jardín del Turia que tiene inicio en el Parque de Cabecera y finalizará con este proyecto en la desembocadura del río. Esta actuación constituye el principal parque urbano de la ciudad de València, con una transcendencia que supera a la propia ciudad al ser uno de los mejores parques de Europa. Además, supone la regeneración de un área degradada y un elemento de conexión esencial de la ciudad con el mar.

ÁREAS Y OTROS AGENTES IMPLICADOS	PRESUPUESTO
Se trata de un proyecto con incidencia transversal en el que tienen un rol importante: → Servicio de Urbanismo → Servicio de Parques y Jardines → Servicio del Ciclo del Agua → Puerto de València	16.723.453,61 €

- (1) La importancia de los movimientos vecinales: el movimiento “El río es nuestro y lo queremos verde” demostró el poder de la participación ciudadana para influir en decisiones urbanísticas, impulsando la transformación del río en un espacio verde, en lugar de una autopista.

(2) La importancia de estudiar e implementar infraestructuras de protección frente a eventos meteorológicos extremos, como el ejemplo del nuevo cauce del río que nació tras la riada de 1957 y ha tenido un papel crucial en la DANA de 2024.

(3) Planificación a largo plazo y por etapas: el Jardín del Turia se desarrolló en varias etapas, permitiendo que cada sección fuera
- completada y utilizada mientras el resto seguía en construcción. Esta flexibilidad facilitó ajustes y adaptaciones según avanzaba el proyecto.

(4) Reutilización de espacios en desuso: las ciudades deberían identificar espacios en desuso, como cauces de ríos, áreas industriales o terrenos vacíos, y buscar maneras de revitalizarlos para crear áreas verdes o espacios públicos.

(5) Creación de un corredor verde multifuncional: crear espacios que combinen actividades recreativas, culturales, deportivas y ambientales garantiza su uso por una variedad de grupos y fomenta la interacción entre diferentes sectores de la población.

INDICADORES DE IMPACTO	CRONOGRAMA
→ Aprobación del proyecto	1957 Gran Riada de València
→ Adjudicación del proyecto de obras	1961 Desviación del cauce del río Turia
→ Inicio de las obras	1986 Inauguración de los primeros tramos del parque
→ Finalización de las obras	1998 Inauguración de la Ciudad de las Artes y las Ciencias
	2004 Inauguración Parque de Cabecera
	2007 Apertura del Bioparc
	2015 Conexión total del parque
	2024 Adjudicación de la redacción del proyecto del Parque de Desembocadura
	2024 Inundaciones provocadas por la DANA del 29 de octubre
	2025 Adjudicación del contrato de ejecución de las obras
	2027 Finalización de las obras

Mouth Park of the Old River Turia

The Turia Gardens is the largest linear park in Europe and one of the most prominent symbols of the city's urban transformation. It was conceived as a solution to the problems caused by the frequent floods of the Turia River, which in 1957 led to a catastrophe that inundated the city and caused the deaths of many people. Following this event, it was decided to divert the riverbed south of the city, leaving a vast empty space that, after many debates and protests from residents, was converted into a park instead of being used for a motorway, as had originally been planned.

This diversion has played a crucial role in minimising the impact on the city of València of the floods caused by the DANA of 29 October 2024. The new channel managed to keep the northernmost towns and neighbourhoods safe from flooding and highlights the value of this type of adaptation and prevention actions.

Inaugurated in the 1980s, the Turia Park stretches over 10 kilometres, from the Bioparc in the west to the City of Arts and Sciences in the east. The park winds through the former riverbed and has become the green lung of València, offering a space for leisure, sport, and culture to both residents and visitors. With extensive areas for walking, cycling, sports, play, and relaxation, the park connects various points of interest across the city, functioning as a green corridor that links neighbourhoods and helps alleviate urban traffic.

This project aims to develop and landscape the final section of the Turia River Garden, from the Astilleros Bridge to its mouth, connecting to the La Punta agricultural area, thus linking the environment, the city, and the neighbourhood of Nazaret.

The aim of this project is the urbanisation and landscaping of the last stretch of the Turia river garden, from the Astilleros bridge to its mouth, connecting with the La Punta vegetable garden, in such a way as to unite the environment, the city and the residents of the Nazaret neighbourhood.

It is a project where biodiversity is highlighted as one of the three central axes, where trees and plants typical of our climate are recovered, which will attract the species typical of our area that will find their most suitable habitat in the park. In addition, the Mouth Park will help prevent flooding in Nazaret and El Grau.

A second axis is that of the vertebralisation of the city through the green infrastructure, since thanks to the Desembocadura Park, València will be able to complete the extension of the river Turia, crossing the whole city from west to east.

Finally, the third axis is the historical reparation that begins with Nazaret, since the Desembocadura Park means the recovery of parks, orchards, and connection to the sea that the neighbourhood has been losing for years.

And within these 3 axes we place people as the main protagonists of an inter-

generational, green, friendly, attractive, accessible project, where meeting, sport and life in the open air take centre stage.

There are 100,000 m² of parkland to be incorporated into the city, where social uses take centre stage: the children's areas will have their own character with landmarks that will make it unique; the canine socialisation areas; the sports facilities and differentiated routes for cyclists and pedestrians; the bio-healthy areas designed especially for the elderly, which will be accessible from the different entrances to the park and will be an effective and real extension of the Nazaret neighbourhood itself.

The functional layout of the lighting, where indirect lighting will be used to avoid light pollution and will be attenuated in the secondary paths; the arrangement of urban furniture where wood will be prioritised as an integrating element, will be other elements that will give the development of the park its own personality.

On the other hand, the efficient management of water and the energy efficiency of the park, through low-consumption lighting, will make the environmental sustainability of the entire park possible. In addition, the project minimises the use of pavements and hard landscaping, with the intention of going for a naturalistic look.

And all these features revolve around the intention of creating a real urban forest, inspired by the Mediterranean forests

of our environment. To this creation will be added the didactic value that will define the proposal with signposted routes that will discover and bring us closer to environmental knowledge through digital technologies.

The Desembocadura Park will therefore represent the culmination of a global city project that will link green València from west to east all the way to the sea.

¿WHY IS AN EMBLEMATIC PROJECT?	
Nowadays, the Turia Gardens are essential for the quality of life and the protection of the people of València. It is not only a place for recreation and sports but also hosts cultural events and festivals, becoming a key point in the city's social calendar. Its varied design, which includes landscaped areas, sports facilities, and natural spaces, has established it as a model for the reuse of urban spaces.	This project marks the completion of the Turia Gardens, which begin at the Cabecera Park and will end with this development at the river's mouth. This project represents the main urban park of the city of València, with an importance that extends beyond the city itself, as it is one of the best parks in Europe. Additionally, it signifies the regeneration of a degraded area and provides an essential connection between the city and the sea.
AREAS AND OTHER SATKEHOLDERS INVOLVED	BUDGET
This is a cross-cutting project in which the following services play an important role: → Urban Planning Department → Parks and Gardens Department → Water Cycle Department → Port of València	16.723.453,61 €
LIBRO VERDE VALÈNCIA	
152	
PROYECTOS EMBLEMÁTICOS	

LESSONS LEARNED AND RECOMMENDATIONS	
(1) The Importance of Neighbourhood Movements: The “The River is Ours and We Want It Green” movement demonstrated the power of citizen participation in influencing urban planning decisions, pushing for the transformation of the river into a green space instead of a highway. (2) The importance of studying and implementing infrastructures to protect against extreme meteorological events, such as the example of the new river channel that was created after the 1957 flood and has played a crucial role in the 2024 DANA. (3) Long-Term, Phased Planning: The Turia Garden was developed in multiple stages, allowing each section to be completed and used while the rest of the	park was still under construction. This flexibility enabled adjustments and adaptations as the project progressed. (4) Reutilisation of Disused Spaces: Cities should identify underused areas such as riverbeds, industrial zones, or vacant land, and find ways to revitalise them into green spaces or public areas. This approach not only improves urban spaces but also contributes to environmental sustainability. (5) Creating a Multifunctional Green Corridor: Designing spaces that combine recreational, cultural, sporting, and environmental activities ensures their use by a variety of groups and encourages interaction among different segments of the population, making the space more inclusive and engaging for all.
IMPACT KPI'S	TIMELINE
→ Project Approval → Awarding of the Construction Contract → Commencement of Works → Completion of Works	1957 Major Flood of València (Gran Riada de València) 1961 Diversion of the Turia River's course 1986 Inauguration of the first sections of the park 1998 Inauguration of the City of Arts and Sciences (Ciudad de las Artes y las Ciencias) 2004 Inauguration of the Cabecera Park (Parque de Cabecera) 2007 Opening of the Bioparc 2015 Complete connection of the park 2024 Awarding of the project design for the Mouth of the River Park (Parque de Desembocadura) 2024 Floods caused by the DANA on October 29th. 2025 Awarding of the contract for the execution of works 2027 Completion of the works
GREEN BOOK VALÈNCIA	
153	
FLAGSHIP PROJECTS	

(4.3) COM HO AFRONTEN ALTRES CIUTATS?	(4.3) ¿CÓMO LO AFRONTAN OTRAS CIUDADES?	(4.3) HOW DO OTHER CITIES ADDRESS THIS?
TREVISIO (ITA)		★
Pinqua és un projecte de regeneració de tot un barri densament poblat amb presència de col·lectius en risc. La intervenció se centra en la reurbanització estructural, sísmica i energètica dels edificis i també en els espais comuns del barri.	Pinqua es un proyecto de regeneración de todo un barrio densamente poblado y con presencia de colectivos de riesgo. La intervención se centra en la reurbanización estructural, sísmica y energética de los edificios y también en los espacios comunes del barrio.	Pinqua is a project for the regeneration of an entire densely populated neighbourhood with the presence of at-risk groups. The intervention focuses on the structural, seismic and energy redevelopment of buildings and also on the common spaces of the neighbourhood.
WINTERSWIJK (NLD)		★
La nostra visió per a l'habitatge 2020-2025 oferix una potent visió integrada de l'habitatge, que conté plans per a fer atractiu l'entorn de l'habitatge, el treball i la vida.	Nuestra Visión de la Vivienda 2020-2025 ofrece una potente visión integrada de la vivienda, que contiene planes para hacer atractivo el entorno de la vivienda, el trabajo y la vida.	Our Vision for Housing 2020-2025 offers a powerful integrated vision for housing, that contains plans to make the housing, working and living environment attractive.
ELSINORE (DNK)		★
El municipi d'Elsinore estava interessat en els efectes d'imposar requisits de sostenibilitat a l'hora de sol·licitar licitacions per a terrenys municipals. Un exemple que la sostenibilitat és el factor decisiu a l'hora de seleccionar un comprador, més que no el millor postor.	El Ayuntamiento de Elsinore se interesó por los efectos de imponer requisitos de sostenibilidad a la hora de licitar terrenos municipales. Un ejemplo de que la sostenibilidad es el factor decisivo a la hora de seleccionar un comprador, y no el mejor postor.	The Municipality of Elsinore was interested in the effects of imposing sustainability requirements when soliciting tenders for municipal land. An example of sustainability being the decisive factor when selecting a buyer, rather than the highest bidder.

(4.3) COM HO AFRONTEN ALTRES CIUTATS?	(4.3) ¿CÓMO LO AFRONTAN OTRAS CIUDADES?	(4.3) HOW DO OTHER CITIES ADDRESS THIS?
VILADECANS (ESP)		★
Edifici flotant: 1r edifici d'un nou campus que harmo-nitza activitat econòmica i paisatge natural, i recupera la biodiversitat del territori del delta. El disseny bioclimàtic optimitza els recursos naturals i integra sistemes de generació i eficiència, amb l'objectiu d'obtenir un balanç energètic net i un impacte ambiental mínim.	Edificio flotante: 1er edificio de un nuevo campus que armoniza actividad económica y paisaje natural, restaurando la biodiversidad del territorio deltaico. Su diseño bioclimático optimiza los recursos naturales e integra sistemas de generación y eficiencia, buscando el balance energético neto y el mínimo impacto ambiental.	Floating building: 1st building of a new campus that harmonises economic activity and natural landscape, restoring biodiversity of the delta territory. Its bioclimatic design optimises natural resources & integrates generation and efficiency systems, aiming for net energy balance and minimal environment impact.
MOLLET DEL VALLÈS (ESP)		★
L'Avaluació Ambiental Estratègica (SEA) avalua i assegura la incorporació dels aspectes ambientals a la formulació del marc urbanístic municipal. El SEA proposa mesures preventives i correctores, amb un enfocament clau en la naturalització dels espais urbans.	La Evaluación Ambiental Estratégica (EAE) evalúa y garantiza la incorporación de los aspectos ambientales en la formulación del marco urbanístico municipal. La EAE propone medidas preventivas y correctoras, con especial atención a la naturalización de los espacios urbanos.	The Strategic Environmental Assessment (SEA) evaluates and ensures the incorporation of environmental aspects into the formulation of the municipal urban planning framework. The SEA proposes preventive and corrective measures, with a key focus on the naturalisation of urban spaces.
NYBORG (DNK)		★
La planificació urbanística de Nyborg es basa en un pla amb quatre enfocaments estratègics per a desenvolupar encara més les parts centrals de la ciutat, per a garantir la qualitat a les zones urbanes noves i antigues i permetre espai de transició verds i blaus que caracteritzen el municipi al costat del mar.	La planificación urbanística de Nyborg se basa en un plan con 4 enfoques estratégicos para seguir desarrollando las partes centrales de la ciudad con el fin de garantizar la calidad en las zonas urbanas nuevas y antiguas y dejar espacio para las cuñas verdes y azules que caracterizan al municipio junto al mar.	Urban planning in Nyborg is based on a plan with 4 strategic approaches to further develop the central parts of the city to ensure quality in the new and old urban areas and allow space for the green and blue wedges that characterise the municipality by the sea.

Eines climàtiques per a la planificació de l'estructura de la ciutat. L'objectiu del projecte d'urbanisme de Lappeenranta és provar i desenvolupar ferramentes i mètodes d'avaluació de l'impacte climàtic i energètic en l'avaluació dels efectes dels plans directors. Implementació tant en plànols generals com d'emplaçament.

Herramientas climáticas para la planificación de la estructura urbana. El objetivo del proyecto de planificación urbana de Lappeenranta es probar y desarrollar herramientas y métodos de evaluación del impacto climático y energético en la evaluación de los efectos de los planes generales. Se aplicarán tanto en los planes generales como en los locales.

Climate tools for the city structure planning. The goal of the Lappeenranta urban planning project is to test and develop climate and energy impact assessment tools and methods in the assessment of the effects of master plans. Implementation in both general and site plans.

Edifici públic d'eficiència energètica al carrer Peldu 5. L'edifici municipal de Liepāja va ser guardonat com l'edifici públic més eficient energèticament de Letònia el 2021.

Edificio público energéticamente eficiente en la calle Peldu 5. El edificio municipal de Liepāja ha sido galardonado como el edificio público más eficiente energéticamente de Letonia en 2021.

Energy-Efficient Public Building at Peldu Street 5. The municipal building in Liepāja was awarded as the most energy-efficient public building in Latvia for 2021.

Climaborough és un projecte dissenyat per provar els conceptes ClimHub, Climate Sandbox i Climate Service dins de 12 ciutats europees. Pretén millorar els enfocaments tradicionals de planificació urbana i espacial mitjançant la presa de decisions basada en dades i coneixement.

Climaborough es un proyecto diseñado para probar sobre el terreno los conceptos de Sandbox climático y Servicio Climático en 12 ciudades europeas. Su objetivo es mejorar los enfoques tradicionales de planificación urbana y territorial mediante la toma de decisiones basada en datos y conocimientos.

Climaborough is a project designed to field test the ClimHub, Climate Sandbox and Climate Service concepts within 12 European Cities. It aims to enhance traditional urban and spatial planning approaches through data and knowledge-based decision making.

District C - Centre de creació de carboni zero: El nostre emplaçament, declarat Patrimoni de la Humanitat per la UNESCO, promou la justícia climàtica amb iniciatives ecològiques, assemblees ciutadanes i creació d'espais. Reduïx les emissions en energia, mobilitat, residus i ús del sòl. Un cinturó verd augmenta la biodiversitat i capturarà 23,97 tones de CO₂ l'any 2030.

District C - Centro creativo para el carbono cero: Nuestro emplazamiento, declarado Patrimonio de la Humanidad por la UNESCO, promueve la justicia climática con iniciativas ecológicas, asambleas de ciudadanos y la creación de espacios. Reduce las emisiones en energía, movilidad, residuos y uso del suelo. Un cinturón verde fomenta la biodiversidad y captura 23,97 toneladas de CO₂ para 2030.

District C - Creative hub for zero-carbon: Our UNESCO World Heritage site promotes climate justice with green initiatives, Citizens' Assemblies, and Placemaking. It reduces emissions in energy, mobility, waste, and land use. A Green Belt boosts biodiversity, capturing 23.97 tons of CO₂ by 2030.

Estratègia de Turisme Sostenible de la Ciutat de València

València és una de les principals destinacions turístiques en l'àmbit nacional i internacional amb un enorme potencial de creixement. La ciutat de València va tancar el 2023 amb una xifra de pernoctacions més alta que en els registres previs a la pandèmia i se situa com la segona ciutat espanyola amb més recepció de turistes amb un 78,3 per cent d'ocupació. A més, València va ser Capital Mundial del Disseny 2022 i Capital Europea del Turisme Intel·ligent; és Capital Verda Europea 2024 i ha estat de nou triada per InterNations com la millor ciutat del món per a viure i per diversos mitjans de comunicació internacionals com a destinació imprescindible.

Este creixement i les seues perspectives de futur són un repte que l'Ajuntament aborda amb rigor, en què la sostenibilitat es troba al centre de la política turística. La nova política turística de l'Ajuntament de València es basa principalment en 4 pilars: sostenibilitat turística, innovació, gestió eficient i governança participativa. L'objectiu és el desenvolupament d'una estratègia que impulse un creixement sostingut i sostenible, que contribueix a la rendibilitat del sector i ofereixa noves oportunitats, mantinga l'estil de vida dels ciutadans i garantisca la conservació, la recuperació i la promoció del patrimoni.

La tràgica DANA del 29 d'octubre del 2024 ha visibilitzat, de la pitjor forma possible, que el canvi climàtic i els esdeveniments extrems poden tenir un impacte enormement negatiu a la ciutat, en els seus habitants i en els seus visitants. Per això, cal una estratègia

de turisme sostenible. Cal concebre-la des de la mitigació al canvi climàtic, però també des de la protecció de les persones que viuen i visiten la ciutat.

En este sentit, la sostenibilitat turística es concep en una triple dimensió: mediambiental, social i econòmica. S'aplica de manera transversal a totes les àrees de gestió municipal i integra tots els agents de l'ecosistema turístic. L'estratègia de sostenibilitat turística de la destinació se centra a gestionar i intervinde en els impactes de l'activitat turística a la ciutat. El focus de la planificació i la gestió del turisme va més enllà del turista i inclou el resident. La gestió turística és concebuda, més enllà de l'impacte neutre a l'entorn local, des de la generació d'impactes positius que incrementen la qualitat de vida dels residents.

La trajectòria que avala la sostenibilitat com a eix de la nostra estratègia turística ve definida per una fita crucial: el Pla de Sostenibilitat Turística en Destinació (PSTD), un instrument per a orientar i impulsar la destinació en sostenibilitat, innovació, creació de valor i intel·ligència, d'acord amb els requisits i estàndards globals en l'àmbit mediambiental, econòmic i social, així com en els desenvolupaments més actuals en digitalització i governança turística.

El PSTD té com a objectiu consolidar València com a destinació turística intel·ligent sobre bases sòlides de millora del benestar dels residents, reducció de la petjada de carboni, la lluita contra el canvi climàtic, la transformació digital, la creació de valor i la millora de la governança.

Les actuacions més destacades del PSTD són:

1. Creació de l'Observatori de Sostenibilitat Turística.
2. Creació d'espais de confort climàtic a instal·lacions esportives.
3. Impuls de la mobilitat turística sostenible en el Palau de Congressos: infraestructura de recàrrega elèctrica i facilitats per a l'ús de la bicicleta.
4. Creació de bessó digital en el Palau de Congressos.
5. Digitalització de la interpretació del patrimoni cultural.
6. Sistema de senyalització accessible.
7. Pla de comunicació i sensibilització a turistes i residents.

Adicionalment, en col·laboració estreta amb l'Administració de l'estat i autonòmica, s'està implementant el model DTI, que exercix com a brúixola de la transformació digital.

Actualment, estem en un moment de reflexió estratègica per a definir el full de ruta per als propers anys que ens posicione com a referent en sostenibilitat i intel·ligència turística. La clau és definir el nou model que determine el volum de dimensionament turístic de la ciutat. Per això, València inicia un procés de reformulació amb el Pla Estratègic de Turisme 2024-2028. El pla concretarà la política turística dels propers anys, centrada en un model de creixement sostingut que garantisca la rendibilitat del sector, el manteniment de l'estil de vida dels ciutadans i la conservació dels recursos de la ciutat.

Un altre dels projectes que cal destacar és el projecte Zentropy MICE, que té com a

objectiu abordar la sostenibilitat i l'impacte del sector de reunions, incentius, congressos i exposicions (MICE) a la ciutat de València. Aplicant un enfocament d'entropia urbana, el projecte intenta maximitzar les externalitats positives d'este tipus de turisme i millorar el llegat que posseïx este sector per a la ciutat.

El Palau de Congressos de València es convertirà en el camp d'experimentació per a testar este enfocament i mesurar l'entropia associada al turisme MICE, i formularà el Palau com un sistema obert subjecte a interaccions i fluxos amb la ciutat de València.

La finalitat és poder erigir el projecte valencià de Zentropy MICE com a projecte tractor i emblema en l'àmbit europeu, capaç de millorar la sostenibilitat urbana i de contribuir a la transició verda de les ciutats i del seu turisme.

El projecte Zentropy MICE preveu la llicitació de 7 inversions:

1. Pàrquing dissuasiu per al foment del transport públic.
2. Intervenció d'eficiència energètica al Palau de Congressos.
3. Turbines microeòliques per a la producció d'energia renovable.
4. Compostador per a la gestió del malbaratament alimentari.
5. Infraestructura verda del Palau de Congressos.
6. Pantalles digitals per a reduir l'ús intensiu de materials.
7. Estructura 'dissipativa' per a promoure i ampliar el coneixement d'esdeveniments MICE entre la població.

La importància de la sostenibilitat com a eix de l'estratègia turística es veu instrumentalitzada en dos dels nostres projectes emblemàtics: el Pla de Sostenibilitat Turística (PSTD) i el projecte Zentropy-MICE.

El PSTD consolidarà València com a destinació turística intel·ligent i sostenible a través de l'execució d'actuacions al voltant de 4 grans eixos: la transició verda i sostenible, l'eficiència energètica, la transició digital i la competitivitat. Pivota en l'entorn de dos línies estratègiques que posicionaran València com a seu de congressos sostenibles i intel·ligents i l'impuls del turisme esportiu com a destinació de referència per a la pràctica

d'activitats a l'aire lliure i els esdeveniments esportius sostenibles.

A més, el pla té com a objectiu transversal incidir en la sostenibilitat social, per a la qual, a més dels turistes, els residents són també beneficiaris de la major part de les actuacions. També pretén crear i impulsar nous productes turístics que contribuïsquen a la diversificació, desestacionalització i descongestió de zones turístiques.

Pel que fa al projecte Zentropy MICE, la importància es deu a la rellevància i innovació de la proposta, en la qual s'aplica un enfocament d'entropia urbana mai abans aplicat al turisme.

ÀREES I ALTRES AGENTS IMPLICATS

- Ajuntament de València: Regidoria de Turisme i Regidoria d'Innovació, Tecnologia, Agenda Digital i Captació d'Inversions
- Entitats: Palau de Congressos, València Innovation Capital, Fundació Visit València
- Universitats: Universitat Politècnica de València i Universitat de València-Estudi General
- Sector civil: Consell Municipal de Turisme
- Agents implicats i de suport: SEGITTUR, Turespaña, Turisme CV, Diputació de València

PRESSUPOST

- Pressupost total PSTD: 7.500.000,00 €
- Pressupost total Zentropy MICE: 5.252.306 € Cofinançament 80% FEDER: 4.201.844,80 €
- Pressupost total: FU-TOURISM: 4.182.065,13 €

- (1) Cal tindre clara la definició del model de desenvolupament turístic i la determinació del volum del dimensionament turístic de la ciutat.
- (2) Importància de la determinació de la capacitat de càrrega de la destinació i dels índexs de saturació turística.
- (3) Disseny dels programes d'actuacions tenint en compte un equilibri entre l'activitat turística i l'estil de vida dels residents.
- (4) Importància del mesurament d'impactes derivats de la implantació de les actuacions: abans i després de l'execució de l'acció i la correlació amb el mesurament dels índexs de qualitat de vida dels residents.
- (5) Importància de la gestió de fluxos turístics per al manteniment de la sostenibilitat turística en termes de saturació.
- (6) Comptar amb un partenariats i equip humà divers i multidisciplinari, amb experiència en diferents àmbits i capaç de cobrir les diferents dimensions: acadèmia, administració pública i sector privat, amb una forta base social.
- (7) Assumpció del risc i la importància de l'equilibri entre una idea innovadora, mai abans provada, i una proposta sòlida.
- (8) La transició verda del sector turístic ha de vindre des d'un enfocament transversal i mitjançant intervencions diverses.
- (9) La transferibilitat de projectes a altres entorns ha de passar per processos de retroalimentació de la idea original.
- (10) El turisme sostenible ha d'incloure no només la reducció de l'impacte causat per l'activitat turística sinó també la protecció dels visitants davant dels fenòmens meteorològics.

INDICADORS D'IMPACTE

- Càlcul de la petjada de carboni generada pels esdeveniments
- Mesurament de fluxos turístics
- Intel·ligència turística: actuacions dirigides a l'avanç com a DTI (Governança, Digitalització, Accessibilitat, Sostenibilitat)
- Ocupació generada per la implementació dels projectes (núm.)

CRONOGRAMA PROJECTE ZENTROPY MICE

- 2022 Capital Mundial Turisme Intel·ligent
- 2022 Resolució concessió Pla Sostenibilitat Turística
- 2024 Selecció de València com a ciutat guanyadora EUI
- 2024 Inici Pla Estratègic Turisme 24-28
- 2024 50% execució dels fons Pla Sostenibilitat Turística en Destinació
- 2024 Llançament i començament de la implementació del projecte Zentropy
- 2026 Finalització Pla Sostenibilitat Turística en Destinació
- 2028 Finalització del projecte

Estrategia de Turismo Sostenible de la ciudad de València

València es uno de los principales destinos turísticos a nivel nacional e internacional con un enorme potencial de crecimiento. La ciudad de València cerró 2023 con una cifra de pernoctaciones mayor a los registros previos a la pandemia y se sitúa como la segunda ciudad española con mayor recepción de turistas con un 78,3% de ocupación. Además, València fue Capital Mundial del Diseño 2022 y Capital Europea del Turismo Inteligente, es Capital Verde Europea 2024 y ha sido de nuevo elegida por InterNations como la mejor ciudad del mundo para vivir y por diversos medios de comunicación internacionales como destino imprescindible.

Este crecimiento y sus perspectivas a futuro son un reto que se aborda con rigor por parte del Ayuntamiento y en el que la sostenibilidad está en el centro de su política turística. La nueva política turística del Ayuntamiento de València se basa, principalmente, en 4 pilares: sostenibilidad turística, innovación, gestión eficiente y gobernanza participativa. El objetivo es el desarrollo de una estrategia que impulse un crecimiento sostenido y sostenible, que contribuya a la rentabilidad del sector y ofrezca nuevas oportunidades, mantenga el estilo de vida de los ciudadanos y garantice la conservación, recuperación y promoción del patrimonio.

La trágica DANA del 29 de octubre de 2024 ha visibilizado, de la peor forma posible, como el cambio climático y los eventos extremos pueden tener un impacto enormemente negativo en la ciudad, sus habitantes y sus visitantes. Por ello, una estrategia de turismo sostenible debe concebirse desde la mitigación al cambio

climático, pero también desde la protección de las personas que viven y visitan la ciudad.

En este sentido, la sostenibilidad turística se concibe en su triple dimensión: medioambiental, social y económica, se aplica de forma transversal en todas las áreas de gestión municipal y se integra a todos los agentes del ecosistema turístico. La estrategia de sostenibilidad turística del destino se centra en gestionar e intervenir en los impactos de la actividad turística en la ciudad. El foco de la planificación y la gestión del turismo va más allá del turista e incluye al residente. La gestión turística es concebida, más allá del impacto neutro en el entorno local, desde la generación de impactos positivos que incrementen la calidad de vida de los residentes.

La trayectoria que avala la sostenibilidad como eje de nuestra estrategia turística viene definida por un hito crucial: el Plan de Sostenibilidad Turística en Destino (PSTD), un instrumento para orientar e impulsar al destino en sostenibilidad, innovación, creación de valor e inteligencia, de acuerdo con los requisitos y estándares globales a nivel medioambiental, económico y social, así como a los desarrollos más actuales en digitalización y gobernanza turística.

El PSTD tiene como objetivo consolidar València como destino Turístico Inteligente sobre bases sólidas de mejora del bienestar de los residentes, reducción de la huella de carbono, la lucha contra el cambio climático, la transformación digital, la creación de valor y la mejora de la gobernanza.

Las actuaciones más destacadas del PSTD son:

1. Creación del Observatorio de Sostenibilidad Turística.
2. Creación de espacios de confort climático en instalaciones deportivas.
3. Impulso de la movilidad turística sostenible en Palacio de Congresos: infraestructura de recarga eléctrica y facilidades para el uso de la bicicleta.
4. Creación de gemelo digital en Palacio de Congresos.
5. Digitalización de la interpretación del patrimonio cultural.
6. Sistema de señalización accesible.
7. Plan de Comunicación y sensibilización a turistas y residentes.

Adicionalmente, en estrecha colaboración con la Administración del Estado y Autonómica, se está implementando el modelo DTI, ejerciendo como brújula de su transformación digital.

Actualmente, estamos en un momento de reflexión estratégica en la que definir la hoja de ruta para los próximos años que nos posicionen como referente en sostenibilidad e inteligencia turística. La clave es definir el nuevo modelo que determine el volumen de dimensionamiento turístico de la ciudad. Por ello, València inicia un proceso de reformulación con el Plan Estratégico de Turismo 2024-2028. El Plan concretará la política turística de los próximos años, centrada en un modelo de crecimiento sostenido que garantice la rentabilidad del sector, el mantenimiento del estilo de vida de los ciudadanos y la conservación de los recursos de la ciudad.

Otro de los proyectos que merece destacar, es el proyecto Zentropy MICE, el cual tiene como

objetivo abordar la sostenibilidad e impacto del sector reuniones, incentivos, congresos y exposiciones (MICE) en la ciudad de València. Aplicando un enfoque de "entropía urbana", el proyecto trata de maximizar las externalidades positivas de este tipo de turismo y mejorar el legado que posee este sector para la ciudad.

El Palacio de Congresos de València se convertirá en el campo de experimentación para testar este enfoque y medir la entropía asociada al turismo MICE, formulando el Palacio como un sistema abierto sujeto a interacciones y flujos con la ciudad de València.

El fin es conseguir erigir el proyecto valenciano de Zentropy MICE como un proyecto tractor y emblema a nivel europeo, capaz de mejorar la sostenibilidad urbana y de contribuir a la transición verde de las ciudades y de su turismo.

El proyecto Zentropy MICE prevé la licitación de 7 inversiones:

1. Parking disuasorio para el fomento del transporte público
2. Intervención de eficiencia energética en el Palacio de Congresos
3. Turbinas microeólicas para la producción de energía renovable
4. Compostera para la gestión del desperdicio alimentario
5. Infraestructura verde del Palacio de Congresos
6. Pantallas digitales para la reducción del uso intensivo de materiales
7. Estructura 'disipativa' para promover y ampliar el conocimiento de eventos MICE entre la población.

La importancia de la sostenibilidad como eje de la estrategia turística se ve instrumentalizada en dos de nuestros proyectos emblema: El Plan de Sostenibilidad Turística (PSTD) y el proyecto Zentropy-MICE.

El PSTD consolidará València como Destino Turístico Inteligente y Sostenible a través de la ejecución de actuaciones en torno a 4 grandes ejes: la transición verde y sostenible, la eficiencia energética, la transición digital y la competitividad. Pivota entorno a dos líneas estratégicas que posicionará València como sede de congresos sostenibles e inteligentes y, el impulso del turismo deportivo como destino de

referencia en la práctica de actividades al aire libre y los eventos deportivos sostenibles.

Además, el plan tiene como objetivo transversal incidir en la sostenibilidad social donde además de los turistas, los residentes son también beneficiarios de la mayor parte de las actuaciones; así como crear e impulsar nuevos productos turísticos que contribuyen a la diversificación, desestacionalización y descongestión de zonas turísticas.

Respecto al Proyecto Zentropy MICE, su importancia es debida a la relevancia e innovación de la propuesta, aplicándose un enfoque de "entropía urbana" nunca antes aplicado al turismo.

ÁREAS Y OTROS AGENTES IMPLICADOS

- Ayuntamiento de València: Delegación de Turismo y Delegación de Innovación, Tecnología, Agenda Digital y Captación de Inversiones
- Entidades: Palacio de Congresos, València Innovation Capital, Fundació Visit València
- Universidades: Universitat Politècnica de València y Universitat de València-Estudi General
- Sector Civil: Consell Municipal de Turisme
- Agentes implicados y de respaldo: SEGITTUR, Turespaña, Turisme CV, Diputació de València

PRESUPUESTO

- PPresupuesto total PSTD: 7.500.000,00 €
- Presupuesto total Zentropy MICE: 5.252.306 €
- Cofinanciación 80% FEDER: 4.201.844,80 €
- Presupuesto total: FU-TOURISM: 4.182.065,13 €

- (1) Tener clara la definición del modelo de desarrollo turístico y la determinación del volumen del dimensionamiento turístico de la ciudad.
- (2) Importancia de la determinación de la capacidad de carga del destino y de los índices de saturación turística.
- (3) Diseño de los programas de actuaciones teniendo en cuenta un equilibrio entre la actividad turística y el estilo de vida de los residentes.
- (4) Importancia de la medición de impactos derivados de la implantación de las actuaciones: antes y después de la ejecución de la actuación y su correlación con la medición de los índices de calidad de vida de los residentes.
- (5) Importancia de la gestión de flujos turísticos para el mantenimiento de la sostenibilidad turística en términos de saturación.
- (6) Contar con un partenariado y equipo humano diverso y multidisciplinar, con experiencia en distintos ámbitos y capaz de cubrir las distintas dimensiones: academia, administración pública y sector privado, con una fuerte base social.
- (7) Asunción del riesgo e importancia del equilibrio entre una idea innovadora, nunca antes probada, y una propuesta sólida.
- (8) La transición verde del sector turístico tiene que venir desde un enfoque transversal y a través de intervenciones diversas.
- (9) La transferibilidad de proyectos a otros entornos debe pasar por procesos de retroalimentación de la idea original.
- (10) El turismo sostenible debe incluir, no sólo la reducción del impacto causado por la actividad turística, sino también la protección de los visitantes frente a fenómenos meteorológicos.

INDICADORES DE IMPACTO

- Cálculo de la huella de carbono generada por los eventos
- Medición de flujos turísticos
- Inteligencia turística: actuaciones dirigidas al avance como DTI (Gobernanza, Digitalización, Accesibilidad, Sostenibilidad)
- Empleos generados por la implementación de los proyectos (nº)

CRONOGRAMA PROYECTO ZENTROPY MICE

- 2022 Capital Mundial Turismo Inteligente
- 2022 Resolución Concesión Plan Sostenibilidad Turística
- 2024 Selección de València como ciudad ganadora EUI
- 2024 Inicio Plan Estratégico Turismo 24-28
- 2024 50% Ejecución de los fondos Plan Sostenibilidad Turística en Destino
- 2024 Lanzamiento y comienzo de la implementación del proyecto Zentropy
- 2026 Finalización Plan Sostenibilidad Turística en Destino
- 2028 Finalización del proyecto

Sustainable Tourism Strategy of the City of València

València is one of the leading tourist destinations both nationally and internationally, with immense potential for growth. In 2023, the city of València recorded a higher number of overnight stays than the pre-pandemic figures, making it the second most-visited city in Spain, with an occupancy rate of 78.3%. Furthermore, València was designated the World Capital of Design in 2022 and the European Capital of Smart Tourism, is the European Green Capital for 2024, and has once again been named by InterNations as the best city in the world to live in, as well as being highlighted by various international media as a must-visit destination.

This growth and its prospects present a challenge that the City Council is tackling with thoroughness, placing sustainability at the heart of its tourism policy. València's new tourism policy is built on four main pillars: sustainable tourism, innovation, efficient management, and participatory governance. The aim is to develop a strategy that promotes sustainable and sustained growth, supports the sector's profitability, offers new opportunities, maintains the lifestyle of the city's residents, and ensures the conservation, recovery, and promotion of heritage.

The tragic DANA of the 29 October 2024 has made visible, in the worst possible way, how climate change and extreme events can have an enormously negative impact on the city, its inhabitants and its visitors. Therefore, a sustainable tourism strategy must be conceived from the perspective of climate change mitigation, but

also from the perspective of protecting the people who live in and visit the city.

In this sense, sustainable tourism is viewed in its threefold dimension – environmental, social, and economic – and is applied transversally across all municipal management areas, involving all stakeholders in the tourism ecosystem. The destination's sustainability strategy focuses on managing and addressing the impacts of tourism activity in the city. The planning and management of tourism goes beyond the visitor and includes the local resident. The goal is not just to mitigate the environmental impact, but to generate positive impacts that improve the quality of life for residents.

The trajectory of sustainability as a core element of our tourism strategy is defined by a key milestone: the Tourism Sustainability Plan (PSTD), a framework designed to guide and boost the destination's sustainability, innovation, value creation, and intelligence in line with global environmental, economic, and social standards, as well as the latest advancements in digitalisation and tourism governance.

The PSTD aims to consolidate València as a Smart Tourist Destination, grounded on improving the well-being of residents, reducing carbon footprints, combating climate change, fostering digital transformation, creating value, and improving governance.

Key initiatives within the PSTD include:

1. Creation of a Tourism Sustainability Observatory.

2. Establishing climate comfort spaces in sports facilities.
 3. Promoting sustainable tourist mobility at the Congress Centre, including electric vehicle charging infrastructure and bike-sharing facilities.
 4. Development of a digital twin for the Congress Centre.
 5. Digitisation of cultural heritage interpretation.
 6. Implementation of an accessible signage system.
 7. A communication and awareness campaign for both tourists and residents.
- Additionally, in close collaboration with national and regional administrations, the DTI model (Smart Tourism Destination) is being implemented as a compass for the city's digital transformation.

We are currently in a phase of strategic reflection, where we aim to define the roadmap for the coming years to position ourselves as a leader in sustainable and intelligent tourism. The key lies in defining the new model that will determine the future volume of tourism in the city. To this end, València is embarking on the reformulation process with the Strategic Tourism Plan 2024-2028. This plan will define the tourism policy for the upcoming years, focusing on a model of sustained growth that guarantees sector profitability, preserves the lifestyle of residents, and ensures the conservation of the city's resources.

Another noteworthy project is Zentropy MICE, which aims to address the sustainability and impact of the Meetings, Incentives, Conferences, and Exhibitions

(MICE) sector in València. Adopting an “urban entropy” approach, the project seeks to maximise the positive externalities of this type of tourism and improve the legacy that the MICE sector leaves for the city.

The València Congress Centre will become the experimental field for testing this approach and measuring the entropy associated with MICE tourism, conceptualising the centre as an open system subject to interactions and flows with the city of València.

The aim is for the Zentropy MICE project to become a flagship and driving initiative at the European level, capable of improving urban sustainability and contributing to the green transition of cities and tourism.

The Zentropy MICE project foresees the tendering of 7 investments:

1. Park-and-ride facility to encourage the use of public transport.
2. Energy efficiency interventions at the Congress Centre.
3. Micro-wind turbines for renewable energy production.
4. Composting facilities for food waste management.
5. Green infrastructure at the Congress Centre.
6. Digital screens to reduce the use of materials.
7. ‘Dissipative’ structure to promote and expand knowledge of MICE events among the population.

The importance of sustainability as an axis of the tourism strategy is instrumentalised in two of our flagship projects: The Tourism Sustainability Plan (PSTD) and the Zentropy-MICE project.

The PSTD will consolidate València as a Smart and Sustainable Tourism Destination through the implementation of actions around 4 main axes: green and sustainable transition, energy efficiency, digital transition, and competitiveness. It pivots around two strategic lines that will position València as a venue for sustainable and intelligent congresses and the promotion of sports tourism as a destina-

tion of reference in the practice of outdoor activities and sustainable sporting events.

In addition, the plan has the transversal objective of influencing social sustainability where, in addition to tourists, residents are also beneficiaries of most of the actions, as well as creating and promoting new tourism products that contribute to diversification, depersonalisation and decongestion of tourist areas.

Regarding the Zentropy MICE Project, its importance is due to the relevance and innovation of the proposal, applying an approach of 'urban entropy' never applied to tourism.

AREAS AND OTHER STAKEHOLDERS INVOLVED

- València City Council: Delegation of Tourism and Delegation of Innovation, Technology, Digital Agenda and Investment Attraction
- Entities: Palacio de Congresos, València Innovation Capital, Fundació Visit València
- Universities: Universitat Politècnica de València and Universitat de València-Estudi General
- Civil Sector: Consell Municipal de Turisme
- Agents involved and support: SEGITTUR, Turespaña, Turisme CV, Diputación de València

BUDGET

- Total budget PSTD: 7.500.000,00 €
- Total budget Zentropy MICE: 5.252.306 €
- Co-financing 80% ERDF: 4.201.844,80 €
- Total budget: FU-TOURISM: 4.182.065,13 €

- (1) Be clear about the definition of the tourism development model and the determination of the volume of tourism dimensioning of the city.
- (2) Importance of determining the carrying capacity of the destination and the tourist saturation indexes.
- (3) Design of action programmes considering a balance between tourist activity and the lifestyle of residents.
- (4) Importance of the measurement of impacts derived from the implementation of the actions: before and after the execution of the action and its correlation with the measurement of the quality-of-life indices of the residents.
- (5) Importance of the management of tourist flows for the maintenance of tourist sustainability in terms of saturation.
- (6) Having a diverse and multidisciplinary team and partnership, with experience in different fields and capable of covering the different dimensions: academia, public administration, and private sector, with a strong social base.
- (7) Assumption of risk and importance of the balance between an innovative idea, never tested, and a solid proposal.
- (8) The green transition of the tourism sector has to come from a transversal approach and through diverse interventions.
- (9) The transferability of projects to other environments must go through feedback processes of the original idea.
- (10) Sustainable tourism must include not only the reduction of the impact caused by tourism activity, but also the protection of visitors from weather events.

IMPACT KPI'S

- Calculation of the carbon footprint generated by events
- Measurement of tourist flows
- Tourism intelligence: actions aimed at advancing as DTI (Governance, Digitalisation, Accessibility, Sustainability)
- Jobs generated by the implementation of the projects

ZENTROPY MICE PROJECT TIMELINE

- 2022 World Capital of Smart Tourism
- 2022 Resolution Concession of the Tourism Sustainability Plan
- 2024 València is selected as EU winning city
- 2024 Start of the Strategic Tourism Plan 24-28
- 2024 50% Execution of the funds of the Tourism Sustainability Plan in Destination
- 2024 Launch and start of the implementation of the Zentropy project
- 2026 Completion of the Tourism Sustainability Plan in Destination
- 2028 End of the project

TALLIN (EST)

EUROPEAN GREEN
CAPITAL 2023

Test in Tallinn

Test in Tallinn és un dels nostres programes d'innovació iniciat per la Capital Verda Europea l'any 2023, amb l'objectiu de transformar la ciutat en un laboratori viu de solucions urbanes sostenibles. En associar-nos amb empreses tecnològiques, institucions de recerca i empreses emergents, oferim un entorn real per a provar i implementar tecnologies en mobilitat, eficiència energètica i energies renovables.

Durant el programa hem rebut 61 sol·licituds, hem aprovat 28 projectes de prova i hem comptat amb socis de 18 països diferents d'arreu del món. Hem treballat els criteris

d'avaluació, la contribució dels projectes de prova a les necessitats de la ciutat i els riscos associats a les implementacions.

Esta iniciativa no només ens ajuda a assolir els nostres objectius climàtics, sinó que també posiciona Tallinn com a líder en solucions de ciutat intel·ligent. Per exemple, actualment estem provant dades de satèl·lit que controlen la qualitat de l'aire i les emissions, sistemes avançats de gestió energètica per als edificis i diversos projectes d'energies renovables que es podrien ampliar per a beneficiar tota la ciutat.

LLIÇONS APRESES I RECOMANACIONS

- (1) Ajudar les empreses a provar requereix enfocaments creatius per a implicar i comprometre els diferents departaments de la ciutat. Ajuda a fer créixer la competència de la ciutat per a avaluar la innovació i veure diferents possibilitats de desenvolupar servicis d'una manera més ecològica i rendible.
- (2) Recomanem la signatura de contractes amb les parts del projecte d'innovació i el compromís d'escalar solucions provades.
- (3) Les proves estan donant a la ciutat tecnologia gratuïta i una cooperació millorada amb empreses emergents, universitats, parcs científics i altres ciutats.

PRESSUPOST

Ha estat un projecte molt rendible. La ciutat cobrix el sou de l'expert en innovació responsable del projecte. Així mateix, les despeses

de les activitats de promoció de fins a 7.000 euros anuals estan en el pressupost municipal.

“El títol de Capital Verda Europea per a l'any 2023 va donar un impuls significatiu a la ciutat per a accelerar la transició verda i aplicar els principis de sostenibilitat de manera més àmplia. L'any titular va tindre un clar impacte en l'augment de la conscienciació dins de l'organització de la ciutat i va fomentar la comprensió que totes les activitats diàries i la prestació de servicis de la ciutat estan vinculades a la transició verda, i els objectius de sostenibilitat s'han de considerar cada dia.”

Alcalde Jevgeni Ossinovski

“El título de Capital Verde Europea para el año 2023 supuso un importante impulso para que la ciudad acelerara la transición ecológica y aplicara más ampliamente los principios de sostenibilidad. El año del título tuvo un claro impacto en la concienciación de la organización de la ciudad y fomentó la comprensión de que todas las actividades diarias y la prestación de servicios de la ciudad están vinculadas a la transición ecológica, y los objetivos de sostenibilidad deben tenerse en cuenta cada día.”

Alcalde Jevgeni Ossinovski:

“The title of European Green Capital for the year 2023 provided significant impetus for the city to accelerate the green transition and apply sustainability principles more extensively. The title year had a clear impact on increasing awareness within the city organisation and fostered the understanding that all daily activities and the provision of city services are linked to the green transition, and sustainability goals must be considered every day.”

Mayor Mr. Jevgeni Ossinovski

Test in Tallinn

Test in Tallinn es uno de nuestros programas de innovación iniciados por la Capital Verde Europea del año 2023, cuyo objetivo es transformar nuestra ciudad en un laboratorio viviente de soluciones urbanas sostenibles. Mediante la asociación con empresas tecnológicas, instituciones de investigación y startups, proporcionamos un entorno real para probar y aplicar tecnologías en movilidad, eficiencia energética y energías renovables.

Durante el programa hemos recibido 61 solicitudes, aprobado 28 proyectos de prueba y contado con socios de 18 países diferentes de todo el mundo. Hemos elaborado criterios de

evaluación, hemos estudiado cómo contribuyen los proyectos de prueba a las necesidades de las ciudades y hemos comprendido los riesgos asociados a las implantaciones.

Esta iniciativa no sólo nos ayuda a alcanzar nuestros objetivos climáticos, sino que también posiciona a Tallin como líder en soluciones para ciudades inteligentes. Por ejemplo, estamos probando datos por satélite que controlan la calidad del aire y las emisiones, sistemas avanzados de gestión energética para edificios y varios proyectos de energías renovables que podrían ampliarse para beneficiar a toda la ciudad.

LECCIONES APRENDIDAS Y RECOMENDACIONES

- (1) Ayudar a las empresas a realizar pruebas requiere enfoques creativos para implicar y comprometer a departamentos municipales de distinto nivel. Ayuda a aumentar la competencia de la ciudad en la evaluación de la innovación y a ver distintas posibilidades de desarrollar servicios de forma más ecológica y rentable.
- (2) Recomendamos firmar contratos con las partes del proyecto de innovación y comprometerse a ampliar las soluciones probadas.

(3) Las pruebas aportan a la ciudad tecnología gratuita y mejoran la cooperación con empresas emergentes, universidades, parques científicos y otras ciudades.

PRESUPUESTO

Ha sido un proyecto muy rentable. La ciudad sufraga el salario del experto en innovación responsable del proyecto. Además, los gastos de las actividades de promoción, hasta 7.000 euros al año, corren a cargo del presupuesto municipal.

Test in Tallinn

Test in Tallinn is one of our innovation programmes initiated by the European Green Capital year 2023, aimed at transforming our city into a living laboratory for sustainable urban solutions. By partnering with technology companies, research institutions, and startups, we provide a real-world environment to test and implement technologies in mobility, energy efficiency and renewable energy.

During the programme we have received 61 applications, approved 28 test projects, and had partners from 18 different countries around the world. We

have worked out evaluation criteria's, how testing projects contribute to city needs and understand the risks associated to implementations.

This initiative does not only help us achieve our climate goals but also positions Tallinn as a leader in smart city solutions. For instance, we are currently testing satellite data that monitors air quality and emissions, advanced energy management systems for buildings, and various renewable energy projects that could be scaled up to benefit the entire city.

LESSONS LEARNED AND RECOMMENDATIONS

- (1) Helping companies to test requires creative approaches to involve and commit different level city departments. It helps to grow the city's competence in evaluating innovation and see different possibilities to develop services in greener and cost-effective way.

(2) We recommend signing contracts with innovation project parties and take commitment to scale proven solutions.

(3) Testing is giving to the city free technology and enhanced cooperation with start-ups, universities, science parks and other cities.

BUDGET

It has been very cost-effective project. The city is covering the salary of the innovation expert who is responsible for the project. Also, the expenses of promotional activities up to 7.000 euros per year are in the city budget.

(5.3) COM HO AFRONTEN ALTRES CIUTATS?	(5.3) ¿CÓMO LO AFRONTAN OTRAS CIUDADES?	(5.3) HOW OTHER CITIES ARE DEALING WITH IT
TREVISO (ITA)★		
Microtunel per a ampliar el sistema de clavegueram i reduir els residus. S'estan construint microtunels sota el riu i el centre de la ciutat per a connectar un major nombre de ciutadans a les depuradores.	Microtúneles para ampliar el sistema de alcantarillado y reducir los residuos, se están construyendo microtúneles bajo el río y el centro de la ciudad para conectar un mayor número de ciudadanos a las depuradoras.	Microtunneling to expand the sewage system and reduce waste, microtunnels are being constructed under the river and the city center to connect a larger number of citizens to the sewage treatment plants.
WINTERSWIJK (NLD)★		
El camp solar més gran de la nostra província. Es combinarà amb l'emmagatzematge d'energia d'ací a uns anys.	El mayor campo solar de nuestra provincia. Dentro de unos años se combinará con el almacenamiento de energía.	The biggest solar field of our province. It will be combined with energy storage in a few years.
ELSINORE (DNK)★		
Nou mètode per a licitar obres de construcció. Aconseguim el màxim grau de sostenibilitat possible i la menor petjada de CO2 en la construcció acabada. La licitació s'emet en un contracte clau en el pany amb un preu fix (un programa de construcció i una proposta d'esbós dirigit per al disseny i la maquetació).	Nuevo método para licitar obras de construcción. Conseguimos el mayor grado de sostenibilidad posible y la menor huella de CO2 en la construcción terminada. La licitación se realiza mediante un contrato llave en mano con un precio fijo (un programa de construcción y una propuesta de boceto específico para el diseño y la distribución).	New method for tendering construction works. We get as high a degree of sustainability as possible, and the lowest CO2 footprint in the finished construction. The tender is issued in a turnkey contract with a fixed price (a building program and a targeted sketch proposal for design and layout).
VILADECANS (ESP)★		
Co-Carboni. Projecte de ciència ciutadana per a quantificar el CO2 capturat pels arbres urbans. 700 estudiants van mesurar les dades necessàries per a comptabilitzar el CO2 en 1300 arbres (la qual cosa ens va permetre extrapol·lar-lo a la coberta arbòria urbana total) per saber a quina distància es troba la ciutat de la neutralitat de CO2.	Co-Carbono. Proyecto de ciencia ciudadana para cuantificar el CO2 capturado por los árboles urbanos. 700 estudiantes midieron los datos necesarios para contabilizar el CO2 en 1300 árboles (lo que nos permitió extrapolarlo a la cubierta arbórea urbana total) para saber a qué distancia está la ciudad de la neutralidad de CO2.	Co-Carbon. Citizen science project to quantify CO2 captured by urban trees.700 students measured the data needed to account CO2 in 1300 trees (which allowed us to extrapolate it to the total urban tree cover) to know how far the city is from CO2 neutrality.

★ Projectes de ciutats Green Leaf / Proyectos de ciudades Green Leaf / Green Leaf City Projects

Molletlab, centre social d'experimentació i innovació. El projecte s'ha implementat per a promoure la innovació social a través del laboratori viu i apropar la tecnologia i la cultura del prototipatge als grups d'interés a través de l'espai per a assolir la transformació social i territorial.

Molletlab, centro social de experimentación e innovación. El proyecto se ha puesto en marcha para promover la innovación social a través del laboratorio vivo y acercar la tecnología y la cultura del prototipado a los interesados a través del maker space para lograr la transformación social y territorial.

Molletlab, experimentation and innovation social center. The project has been implemented to promote social innovation through the living lab and bring the technology and the culture of prototyping closer to stakeholders through the maker space to achieve social and territorial transformation.

El municipi de Nyborg ha adoptat un pla d'acció climàtic basat en els estàndards C40 per a la reducció d'emissions de gasos d'efecte hivernacle i zero emissions netes per al 2050. El pla inclou diverses mesures d'adaptació al clima.

El municipio de Nyborg ha adoptado un plan de acción por el clima basado en las normas del C40 para reducir las emisiones de gases de efecto invernadero y conseguir emisiones netas cero en 2050. El plan incluye diversas medidas de adaptación al clima.

Nyborg Municipality has adopted a climate action plan based on C40 standards for reduction of greenhouse gas emissions and net zero emissions by 2050. The plan includes various climate adaptation measures.

Desenvolupament Power-2-X amb empreses, municipis i universitats. Un model d'economia d'hidrogen que també reduiria les emissions de GEH a la ciutat.

Desarrollo de Power-2-X con empresas, municipios y universidades. Un modelo de economía del hidrógeno que también disminuiría las emisiones de GEI en la ciudad.

Power-2-X development with companies, municipalities and universities. A hydrogen economy model that would also decrease GHG emissions in the city.

Liepāja ha implementat el primer sistema de semàfor intel·ligent de Letònia a la intersecció dels carrers Uliha i Robeju. Amb la tecnologia de visió artificial, detecta violacions de la llum roja.

Liepāja ha implantado el primer sistema de semáforos inteligentes de Letonia en el cruce de las calles Uliha y Robežu. Con tecnología de visión artificial, detecta las infracciones de semáforo en rojo.

Liepāja has implemented Latvia's first smart traffic light system at the Uliha and Robežu streets intersection. With machine vision technology, it detects red light violations.

Cte Next és el centre de Torí per a tecnologies emergents, centrat en 5G, IoT, IA i Blockchain. Oferix infraestructura 5G, assessorament gratuït, suport per a proves i formació. En tres anys, ha recaptat 7 milions d'euros d'empreses emergents, i ha creat un ecosistema innovador per a la mobilitat intel·ligent i les ciutats intel·ligents.

Cte Next es el centro de Turín para las tecnologías emergentes, centrado en 5G, IoT, IA y Blockchain. Ofrece infraestructura 5G, consultoría gratuita, soporte de pruebas y formación. En tres años, ha recaudado 7 millones de euros de startups, creando un ecosistema innovador para la movilidad y las ciudades inteligentes.

Cte Next is Turin's hub for emerging technologies, focusing on 5G, IoT, AI, and Blockchain. It provides 5G infrastructure, free consultancy, testing support, and training. In three years, it has raised €7M from startups, creating an innovative ecosystem for smart mobility and smart cities.

El Landscape Lab destaca com a líder en investigació i educació ambiental, i aborda grans reptes com la sostenibilitat i el clima. En integrar la investigació científica amb la participació activa de la comunitat, crea solucions innovadores per a un futur més verd i resiliènt.

El Laboratorio de Paisaje destaca como líder en investigación y educación medioambiental, abordando grandes retos como la sostenibilidad y el clima. Integrando la investigación científica con la participación activa de la comunidad, crea soluciones innovadoras para un futuro más verde y resistente.

The Landscape Lab stands out as a leader in environmental research and education, tackling major challenges like sustainability, and climate. By integrating scientific research with active community involvement, it creates innovative solutions for a greener, more resilient future.

Aigua, alimentació i neteja

(6)

Agua, alimentación y limpieza

(6)

Water, food and cleaning

(6)

Descarbonització en la neteja de la ciutat

El projecte engloba tot un seguit d'actuacions per a avançar en la sostenibilitat de la gestió de residus i la neteja de la ciutat. L'objectiu és aconseguir un servei de recollida de residus i neteja de la ciutat més ecològic, més tecnològic i més humà, per a tindre una ciutat més neta i més verda.

Per a assolir estos objectius, el projecte s'estructura en diverses línies d'acció que busquen millorar la sostenibilitat, promoure la sensibilització ciutadana i reduir la petjada de carboni de la ciutat.

Vehicles més sostenibles: la ciutat avança en la modernització i descarbonització del parc de vehicles que es dediquen a la recollida de residus i neteja dels carrers. L'objectiu a curt termini és que dels 508 vehicles prop del 50% de la nova flota estarà conformada per vehicles elèctrics i l'altre 50% per vehicles ecològics, la qual cosa comporta una reducció molt significativa de la contaminació acústica i d'emissions de gasos contaminants, fet que reduïx la petjada de carboni de la ciutat. És important destacar que la DANA del 29 d'octubre del 2024 va causar danys greus en una part de la flota de vehicles dedicats a la recollida de residus i neteja de la ciutat. Tot i l'impacte econòmic, la ciutat ha decidit reposar els vehicles perduts amb les mateixes tipologies elèctriques i ecològiques per a continuar apostant per la sostenibilitat.

Recollida del residu orgànic: implanta-ció completa a tota la ciutat del contenidor específic per a la recollida de residus orgànics. Després d'un pla pilot reeixit als barris de Benimaclet i Sant Marcellí, i un programa de recollecció per a grans generadors de residus orgànics en una altra zona, el sistema de recollida separada de bioresidus ja s'ha estés

per tota la ciutat. La recollida separada de la matèria orgànica incrementa els nivells i la qualitat de la recollida de la resta de fraccions, cosa que ajuda a combatre el canvi climàtic, la petjada de carboni i contribuïx a reduir la quantitat de residus que acaben en abocadors. Amb esta iniciativa, València segueix els passos de diverses ciutats europees en què la recollida de residus orgànics separats ja és una pràctica estesa, i millora així el model de gestió de residus.

Agrupació de tots els contenidors en illes: en els darrers anys, la ciutat ha avançat significativament en l'organització dels seus contenidors, agrupant-los en "illes" que permeten disposar tots els tipus de residus en un únic espai. Esta mesura ha demostrat tenir un impacte notable en la participació de la ciutadania en la separació de residus, ja que facilita l'accés als contenidors en un sol viatge i reduïx el temps necessari per a fer una separació correcta. Les illes de reciclatge permeten una gestió més eficient dels residus i milloren l'aspecte visual de la ciutat, en eliminar la dispersió de contenidors a diferents ubicacions.

Sensibilització i transparència: en l'àmbit de la separació de residus i la neteja de la ciutat, és absolutament necessari implemen-tar accions de sensibilització i conscienciació de la ciutadania, que permeten que els veïns i les veïnes adopten hàbits responsables en la separació de residus i mantinguen una actitud proactiva cap a la neteja dels espais públics. Per això, entre altres campanyes d'informació, a partir del 2024 començarà la *Furgo-Neta*, que recorrerà els barris de la ciutat de València per a informa la ciutadania com hem de separar a casa i què hem de fer per a ajudar en la neteja de la ciutat.

PER QUÈ ÉS UN PROJECTE EMBLEMÀTIC?

Es tracta d'un projecte d'alt impacte a la ciutat de València, ja que assolix tot el terme muni-cipal i tota la ciutadania; és a dir, no és un pro-jecte que afecte únicament algun barri o zona especial de la ciutat, o que implique només algunes persones o col·lectius concrets, sinó que es desplega a tota la ciutat i afecta totes les persones que hi viuen o visiten València.

A més, el projecte implica un canvi cultu-ral i una adopció d'hàbits per part de la pobla-ció, a través de la conscienciació, la sensibi-lització i la informació i, per això, el potencial transformador de la ciutat és molt elevat.

Finalment, este projecte no només s'enfoca a la sostenibilitat, sinó també a millorar la qua-litat de vida dels habitants. De fet, la neteja de la ciutat és una de les principals preocupa-cions de la societat valenciana i, en general, de totes les grans ciutats europees. Per això, la neteja urbana millorada, la conscienciació de la població i l'organització eficient dels contenidors també contribuïxen a mantindre els carrers nets i oferir un espai públic més agradable per a la ciutadania. D'altra banda, la modernització dels vehicles de neteja i residus permeten una reducció de la contami-nació acústica i les emissions, cosa que crea un entorn menys sorollós i amb aire més net.

ÀREES I ALTRES AGENTS IMPLICATS	PRESSUPOST
→ Ajuntament, neteja i recollida de residus → Ajuntament, mobilitat → Ajuntament, parcs i jardins	Totes les accions s'inclouen en un contracte de 123 milions d'euros durant 13 anys de durada.

LLIÇONS APRESES I RECOMANACIONS	
(1) Cal fer una campanya d'informació barri a barri a les zones on s'instal·larà el contenidor de matèria orgànica. (2) S'ha de fer un bon estudi de camp per a agrupar els contenidors en illes, involucrant la resta de servicis afectats, mobilitat, jardineria perquè puguin actuar en matèria de la seua competència, moure aparcabicis, zones de càrrega i descàrrega, poda d'arbres.	(3) És necessari mantindre de forma periòdica les campanyes de sensibilització i informació a la ciutadania, insistint en la importància de la separació de residus. (4) Aprofitar el teixit social ja existent a la ciutat com, per exemple, les Falles, la qual cosa permet arribar amb les campanyes de sensibilització a la ciutadania de manera molt més eficient i reeixida.
INDICADORS D'IMPACTE	CRONOGRAMA
→ Nombre de contenidors → Nombre de tones recollides → % de separació per habitant i any → Nombre de visites realitzades → Despesa i tipus de combustible	2016 Fase I-A Orgànic: Benimaclet, Sant Marcel·lí i grans productors DM10-11 2017 Fase I-B Orgànic: Campanar-Sant Pau 2018 Fase II Orgànic: Pobles de l'Oest, Benicalap, Rascanya, la Saïdia, l'Olivereta, Patraix, Quatre Carreres 2019 Fase III-A Orgànic: Camins al Grau, el Cabanyal, Jesús 2020 Fase III-B Orgànic: Reorganització illes 2021 Fase IV Orgànic: Resta de la ciutat 2023 Inici nou contracte de neteja i recollida de residus 2023 Presentació nova imatge del servici 2024 Canvi model contenidor 2024 Ampliació contenidors de paper i cartó 2024 Eixida al carrer de la <i>Furgo-Neta</i>
CONTRACTES, PLECS I ORDENANCES	
→ Ordenança municipal de neteja urbana → PEARN-Pla d'educació ambiental → Pla local de residus	

(6.1)	(6.1)	(6.1)
Descarbonización en la limpieza de la ciudad		
El proyecto engloba una serie de actuaciones para avanzar en la sostenibilidad de la gestión de residuos y la limpieza de la ciudad. El objetivo es conseguir un servicio de recogida de residuos y de limpieza de la ciudad más ecológico, más tecnológico y más humano, para conseguir una ciudad más limpia y más verde. Para alcanzar estos objetivos, el proyecto se estructura en varias líneas de acción que buscan mejorar la sostenibilidad, promover la sensibilización ciudadana y reducir la huella de carbono de la ciudad. Vehículos más sostenibles: la ciudad avanza en la modernización y descarbonización del parque de vehículos que se dedican a la recogida de residuos y limpieza de las calles. El objetivo a corto plazo es que de los 508 vehículos, cerca del 50% de la nueva flota estará compuesto por vehículos eléctricos y el otro 50% por vehículos ecológicos, lo que conlleva una reducción muy significativa de la contaminación acústica, y de emisiones de gases contaminantes, reduciendo la huella de carbono de la ciudad. Es importante destacar que la DANA del 29 de octubre de 2024 causó graves daños en una parte de la flota de vehículos dedicados a la recogida de residuos y limpieza de la ciudad. A pesar del impacto económico, la ciudad ha decidido reponer los vehículos perdidos con las mismas tipologías eléctricas y ecológicas que las que se contaba para seguir apostando por la sostenibilidad. Recogida del residuo orgánico: implantación completa en toda la ciudad del contenedor específico para la recogida de restos orgánicos. Tras un plan piloto exitoso en los barrios de Benimaclet y Sant Marcel·lí, y un programa de recolección para grandes generadores de residuos orgánicos en otra zona, el sistema de recogida separada de biorresiduos se ha		
extendido ya por toda la ciudad. La recogida separada de la materia orgánica incrementa los niveles y calidad de la recogida del resto de fracciones, ayudando a combatir el cambio climático, la huella de carbono y contribuyendo a reducir la cantidad de residuos que terminan en vertederos. Con esta iniciativa, València sigue los pasos de diversas ciudades europeas donde la recogida de residuos orgánicos separados ya es una práctica extendida, mejorando así su modelo de gestión de residuos. Agrupación de todos los contenedores en islas: en los últimos años, la ciudad ha avanzado significativamente en la organización de sus contenedores, agrupándolos en "islas" que permiten depositar todos los tipos de residuos en un único espacio. Esta medida ha demostrado tener un impacto notable en la participación de la ciudadanía en la separación de residuos, ya que facilita el acceso a los contenedores en un solo viaje y reduce el tiempo necesario para realizar una correcta separación. Las islas de reciclaje permiten una gestión más eficiente de los residuos y mejoran el aspecto visual de la ciudad, al eliminar la dispersión de contenedores en distintas ubicaciones. Sensibilización y transparencia: en el ámbito de la separación de residuos y la limpieza de la ciudad, es absolutamente necesario implementar acciones de sensibilización y concienciación de la ciudadanía, que permitan que los vecinos y las vecinas adopten hábitos responsables en la separación de residuos y mantengan una actitud proactiva hacia la limpieza de los espacios públicos. Para ello, entre otras campañas de información, a partir de 2024 empezará la <i>Furgo-Neta</i>, que recorrerá los barrios de la ciudad de València informando a la ciudadanía de cómo debemos separar en casa y qué hacer para ayudar en la limpieza de la ciudad.		

Se trata de un proyecto de alto impacto en la ciudad de València puesto que alcanza todo el término municipal y toda la ciudadanía; es decir, no es un proyecto que afecte únicamente algún barrio o zona especial de la ciudad, o que implique sólo a algunas personas o colectivos concretos, sino que se despliega en toda la ciudad y afecta a todas las personas que viven o visitan València.

Además, el proyecto implica un cambio cultural y una adopción de hábitos por parte de la población, a través de la concienciación, la sensibilización y la información y, por ello, su potencial transformador de la ciudad es muy elevado.

Por último, este proyecto no solo se enfoca en la sostenibilidad, sino también en mejorar la calidad de vida de los habitantes. De hecho, la limpieza de la ciudad es una de las principales preocupaciones de la sociedad valenciana y, en general, de todas las grandes ciudades europeas. Por ello, la limpieza urbana mejorada, la concienciación de la población y la organización eficiente de los contenedores también contribuyen a mantener las calles limpias y a ofrecer un espacio público más agradable para todos. Por otro lado, la modernización de los vehículos de limpieza y residuos permiten una reducción de la contaminación acústica y las emisiones, lo cual crea un entorno menos ruidoso y con aire más limpio.

ÁREAS Y OTROS AGENTES IMPLICADOS

- Ayuntamiento, limpieza y recogida de residuos
- Ayuntamiento, movilidad
- Ayuntamiento, parques y jardines

PRESUPUESTO

Todas las acciones se incluyen en un contrato de 123 millones de euros durante 13 años de duración.

- (1) Es necesario realizar una campaña de información barrio a barrio en las zonas donde se vaya a instalar el contenedor de materia orgánica.
- (2) Se debe realizar un buen estudio de campo para agrupar los contenedores en islas, involucrando al resto de servicios afectados, movilidad, jardinería para que puedan actuar en materia de su competencia, mover aparcabici, zonas de carga y descarga, poda de árboles.
- (3) Es necesario mantener de forma periódica las campañas de sensibilización e información a la ciudadanía, insistiendo en la importancia de la separación de residuos.
- (4) Aprovechar el tejido social ya existente en la ciudad como, por ejemplo, las Fallas permite llegar con las campañas de sensibilización a la ciudadanía de una manera mucho más eficiente y exitosa.

INDICADORES DE IMPACTO

- Número de contenedores
- Número de toneladas recogidas
- % de separación por habitante y año
- Número de visitas realizadas
- Gasto y tipo de combustible

CRONOGRAMA

- 2016 Fase I-A Orgánico: Benimaclet, Sant
- Marcel·lí y grandes productores DM10-11
- 2017 Fase I-B Orgánico: Campanar-Sant Pau
- 2018 Fase II Orgánico: Poblets de L'Oest, Benicalap, Rascanya, La Sàidia, Olivereta, Patraix, Quatre Carreres
- 2019 Fase III-A Orgánico: Camins al Grau, Cabanyal, Jesús
- 2020 Fase III-B Orgánico: Reorganización islas
- 2021 Fase IV Orgánico: Resto de la ciudad
- 2023 Inicio nuevo contrato de limpieza y recogida de residuos
- 2023 Presentación nueva imagen del servicio
- 2024 Cambio modelo contenedor
- 2024 Ampliación contenedores de papel y cartón
- 2024 Salida a la calle *Furgo-Neta*

CONTRATOS, PLIEGOS Y ORDENANZAS

- Ordenanza municipal de limpieza urbana
- PEARN-plan de educación ambiental
- Plan local de residuos

Decarbonisation in city cleaning

The project includes a series of actions to advance the sustainability of waste management and city cleaning. The aim is to achieve a waste collection and city cleaning service that is more ecological, more technological, and more humane, in order to achieve a cleaner and greener city.

To achieve these objectives, the project is structured in several lines of action that seek to improve sustainability, promote public awareness, and reduce the city's carbon footprint.

More sustainable vehicles: the city is making progress in modernising and decarbonising the fleet of vehicles used for waste collection and street cleaning. The short-term objective is that of the 508 vehicles, around 50% of the new fleet will be made up of electric vehicles and the other 50% of environmentally friendly vehicles, which will lead to a very significant reduction in noise pollution and pollutant gas emissions, reducing the city's carbon footprint. It is important to note that the DANA of 29 October 2024 caused serious damage to part of the fleet of vehicles used for waste collection and cleaning in the city. Despite the economic impact, the city has decided to replace the lost vehicles with the same electric and ecological types as before in order to continue its commitment to sustainability.

Organic waste collection: full citywide implementation of the specific container for the collection of organic waste. Following a successful pilot scheme in the Benimaclet and Sant Marcel·lí neighborhoods, and a collection programme for large generators of organic waste in another area, the separate collection system for biowaste has now been ex-

tended throughout the city. The separate collection of organic matter increases the levels and quality of the collection of the remaining fractions, helping to combat climate change, the carbon footprint and contributing to reducing the amount of waste that ends up in landfills. With this initiative, València follows in the footsteps of several European cities where separate organic waste collection is already a widespread practice, thus improving their waste management model.

Grouping all bins into islands: In recent years, the city has made significant progress in the organisation of its bins, grouping them into 'islands' that allow all types of waste to be deposited in a single space. This measure has proven to have a significant impact on the participation of citizens in waste separation, as it facilitates access to the containers in a single trip and reduces the time required for proper separation. Recycling islands allow for more efficient waste management and improve the visual appearance of the city by eliminating the dispersion of bins in different locations.

Awareness-raising and transparency: in the area of waste separation and city cleanliness, it is absolutely necessary to implement actions to raise awareness among citizens, so that they can adopt responsible waste separation habits and maintain a proactive attitude towards the cleanliness of public spaces. To this end, among other information campaigns, the *Furgo-Neta* will begin in 2024, which will tour the neighborhoods of the city of València informing citizens about how to separate waste at home and what to do to help clean up the city.

¿WHY IS AN EMBLEMATIC PROJECT?

It is a project with a high impact on the city of València as it reaches the entire municipal area and all citizens; that is, it is not a project that affects only a neighborhood or special area of the city, or that involves only some people or specific groups, but it is deployed throughout the city and affects everyone who lives in or visits València.

Moreover, the project implies a cultural change and the adoption of habits by the population, through awareness-raising, sensitisation, and information, and therefore its potential for transforming the city is very high.

Finally, this project not only focuses on sustainability, but also on improving the quality of life of the inhabitants. In fact, the cleanliness of the city is one of the main concerns of Valencian society and, in general, of all large European cities. Therefore, improved urban cleanliness, public awareness and efficient organisation of containers also contribute to keeping the streets clean and providing a more pleasant public space for everyone. on the other hand, the modernisation of cleaning and waste vehicles allows for a reduction in noise pollution and emissions, which creates a less noisy environment with cleaner air.

AREAS AND OTHER STAKEHOLDERS INVOLVED	BUDGET
→ City Council, cleaning, and waste collection → City Council, mobility → City Council, parks and gardens	All actions are included in a contract worth 123 million euros over 13 years.

- (1) It is necessary to carry out a neighborhood-by-neighborhood information campaign in the areas where the organic waste container is to be installed.
- (2) A good field study should be carried out to group the containers into islands, involving the rest of the services affected, mobility, gardening so that they can act in matters within their competence, moving bicycle racks, loading, and unloading areas, tree pruning.
- (3) It is necessary to maintain regular awareness-raising and information campaigns for citizens, insisting on the importance of waste separation.
- (4) Taking advantage of the existing social fabric of the city, such as the Fallas, allows awareness-raising campaigns to reach citizens in a much more efficient and successful way.

IMPACT KPI'S

- Number of containers
- Number of tons collected
- % sorting per inhabitant per year
- Number of visits made
- Expenditure and type of fuel

TIMELINE

- 2016 Phase I-A Organic: Benimaclet, Sant Marcel·lí and big producers DM10-11
- 2017 Phase I-B Organic: Campanar-Sant Pau
- 2018 Phase II Organic: Poblets de L'Oest, Benicalap, Rascanya, La Saidia, Olivereta, Patraix, Quatre Carreres
- 2019 Phase III-A Organic: Camins al Grau, Cabanyal, Jesús
- 2020 Phase III-B Organic: Reorganisation islands
- 2021 Phase IV Organic: Rest of the city
- 2023 Start of new contract for cleaning and waste collection 2023
Presentation of new service image
- 2023 Presentation of new service image
- 2024 Change of container model
- 2024 Expansion of paper and cardboard containers
- 2024 Exit to the street *Furgo-Neta*

CONTRACTS, TENDER DOCUMENTS, AND BY-LAWS

- Municipal ordinance on urban cleanliness
- PEARN-environmental education plan
- Local waste plan

LISBOA (PRT)

“L'any 2020, Lisboa va ser Capital Verda Europea, un premi que va reconèixer la transformació de la ciutat per millorar el seu entorn urbà i la resiliència climàtica. Després de l'atorgament d'esta distinció, Lisboa va crear el “Lisbon Green Commitment”, que va llançar el repte a la societat, empreses, organitzacions, associacions i institucions, públiques i privades, d'incorporar-se a l'agenda climàtica de la ciutat durant la dècada.”

Alcalde Carlos Manuel Félix Moedas

“En 2020, Lisboa fue Capital Verde Europea, un galardón que reconocía la transformación de la ciudad para mejorar su entorno urbano y su resiliencia climática. Tras la concesión de esta distinción, Lisboa creó el “Compromiso Verde de Lisboa”, lanzando el reto a la sociedad, empresas, organizaciones, asociaciones e instituciones, públicas y privadas, para unirse a la agenda climática de la ciudad para la década.”

Alcalde Carlos Manuel Félix Moedas

“In 2020, Lisbon was European Green Capital, an award that recognized the city's transformation to improve its urban environment and climate resilience. Following the award of this distinction, Lisbon created the “Lisbon Green Commitment”, launching the challenge to society, companies, organizations, associations and institutions, public and private, to join the city's climate agenda for the decade.”

Mayor Mr. Carlos Manuel Félix Moedas

Água+

“Parcs i jardins de Lisboa: el mateix verd, l'aigua és diferent. Reg sostenible amb aigua+” és el primer projecte autoritzat a Portugal per a reutilitzar l'aigua per al reg dels jardins municipals. Va començar a Lisboa el 22 de març, Dia Mundial de l'Aigua, i és el resultat d'una col·laboració entre el municipi de Lisboa i Aguas do Tejo Atlantico.

El projecte va començar l'any 2022 a les zones verdes del parc Das Nações Norte, on es va començar a utilitzar Aigua+ en una superfície aproximada de 30 hectàrees, i un volum anual d'aigua per al reg de 300.000 m³. El nou reg sostenible utilitza les aigües residuals rebudes i tractades a la depuradora de Beirolas, com a alternativa a la captació natural.

L'any 2023, el municipi de Lisboa va iniciar el reg amb aigua recuperada ApR d'una nova àrea verda a la ciutat: un parc de 38 hectàrees en un abocador donat de baixa als anys noranta. Esta zona verda va ser rehabilitada per a acollir la Jornada Mundial de la Joventut l'any 2023.

Este projecte es va desenvolupar dins l'àmbit del Pla estratègic de reutilització de l'aigua de Lisboa. Este pla permetrà al municipi estalviar 3 milions de m³ d'aigua potable l'any 2025 (al voltant del 75% del consum actual) i als grans consumidors de la ciutat estalviar fins a 6 milions de m³ i suposa la creació d'una xarxa d'aigua per a la reutilització de 55 km, Aigua+, que ixen de les 3 depuradores d'aigües residuals de Lisboa.

LLIÇONS APRESES I RECOMANACIONS

Un component clau de l'estratègia d'adaptació de Lisboa és una infraestructura verda ben establida i en expansió, com una infraestructura verda-blava per a resoldre problemes i garantir la qualitat de vida dels ciutadans i la sostenibilitat de la vida urbana.

L'ús de l'aigua regenerada és de màxima importància, ja que Lisboa està compromesa amb la reutilització de l'aigua segura i l'efici-

ència a escala municipal. Això ens permet reduir la dependència de l'aigua dolça i eliminar l'ús d'aigua potable per a finalitats municipals no potables.

Els projectes de reutilització impliquen, però, inversions inicials importants, per a les quals seria recomanable més oportunitats de finançament.

PRESSUPOST

Actual.
Els costos de rehabilitació futura de les xarxes s'estimen en 700.000 euros.

El cost anual del seguiment és d'aproximadament 20.000 euros.

Água+

“Parques y jardines de Lisboa: el mismo verde, el agua es diferente. Riego sostenible con agua+” es el primer proyecto autorizado en Portugal para reutilizar el agua en el riego de jardines municipales. Comenzó en Lisboa el 22 de marzo, Día Mundial del Agua, y es fruto de la colaboración entre el Ayuntamiento de Lisboa y Águas do Tejo Atlântico.

El proyecto comenzó en 2022 en las zonas verdes del Parque das Nações Norte, donde se empezó a utilizar Água+ en un área de aproximadamente 30 hectáreas, con un volumen anual de agua para riego de 300,000 m³. El nuevo sistema de riego sostenible utiliza agua residual recibida y tratada en la Fábrica de Agua de Beirolos, como alternativa a la extracción de agua natural.

En 2023, el Ayuntamiento de Lisboa comenzó el riego con agua regenerada ApR en una nueva zona verde de la ciudad: un parque de 38 hectáreas ubicado en un vertedero clausurado en los años 90. Esta zona verde fue rehabilitada para recibir la Jornada Mundial de la Juventud en 2023.

Este proyecto se desarrolló en el marco del Plan Estratégico de Reutilización de Agua de Lisboa. Este plan permitirá al municipio ahorrar 3 millones de m³ de agua potable para 2025 (alrededor del 75% del consumo actual), y permitirá a los grandes consumidores de la ciudad ahorrar hasta 6 millones de m³. El plan incluye la creación de una red de 55 km de agua para reutilización, Água+, proveniente de las 3 plantas de tratamiento de aguas residuales de Lisboa.

LECCIONES APRENDIDAS Y RECOMENDACIONES

Un componente clave de la estrategia de adaptación de Lisboa es una infraestructura verde bien establecida y en expansión, como una infraestructura de solución de problemas verde-azul para garantizar la calidad de vida de los ciudadanos y la sostenibilidad de la vida urbana.

El uso de agua regenerada es de suma importancia, ya que Lisboa está comprometida

con la reutilización segura y eficiente del agua a escala municipal. Esto permite reducir la dependencia del agua potable y eliminar el uso de agua potable para fines municipales no potables.

Sin embargo, los proyectos de reutilización implican inversiones iniciales significativas, por lo que sería recomendable contar con más oportunidades de financiamiento.

PRESUPUESTO

Actualidad.
Los costos futuros para la rehabilitación de las redes se estiman en 700,000 €.

El costo anual de monitoreo es de aproximadamente 20,000 €.

Água+

“Lisbon Parks and Gardens: the same green, the water is different. Sustainable irrigation with water+” is the first licensed project in Portugal to reuse water for irrigating municipal gardens. It began in Lisbon on March 22, World Water Day, and is the result of a partnership between Lisbon Municipality and Águas do Tejo Atlântico.

The project started in 2022 in the green areas in Parque das Nações Norte, where Água+ started being used, in an area of approximately 30 hectares, and an annual water volume for irrigation of 300,000 m³. The new sustainable irrigation uses wastewater received and treated at the Beirolos Water Factory, as an alternative to natural abstraction.

In 2023, the Lisbon Municipality started irrigation with reclaimed water ApR of a new green area in the city - a 38 hectares park on a landfill site decommissioned in the 1990s. This green area was rehabilitated to receive the World Youth Day in 2023.

This project was developed under the scope of the Lisbon's Strategic Water Reuse Plan. This plan will allow the municipality to save 3 million m³ of drinking water by 2025 (around 75% of current consumption) and the city's large consumers to save up to 6 million m³ and involves the creation of a 55km network of water for reuse, Água+, coming out of Lisbon's 3 wastewater treatment plants.

LESSONS LEARNED AND RECOMMENDATIONS

A key component of Lisbon's adaptation strategy is a well-established and expanding green infrastructure, as a green-blue problem-solving infrastructure to ensure citizens' quality of life of and the sustainability of urban living.

The use of reclaimed water is of the utmost importance as Lisbon is commit-

ted with safe water reuse and efficiency at municipal scale. This allows us to reduce freshwater dependency and eliminating drinking water use for municipal non-potable purposes.

Reuse projects imply however, significant initial investments, for which more funding opportunities would be advisable.

BUDGET

Current.
Future rehabilitation of the network's costs are estimated in 700.000 €.

Annual cost for monitoring is of approximately 20.000 €.

(6.3) COM HO AFRONTEN ALTRES CIUTATS	(6.3) ¿CÓMO LO AFRONTAN OTRAS CIUDADES?	(6.3) HOW DO OTHER CITIES ADDRESS THIS?
TREVISO (ITA)		★
La gestió de residus es troba entre les primeres a Itàlia (la recollida selectiva de residus va passar del 53% el 2014 al 87% actual, amb una producció mínima de residus no reciclables i una tarifa de “pagament per llançar”). Treviso és la capital de província líder d'Itàlia des del 2018.	La gestión de residuos ocupa uno de los primeros lugares en Italia (la recogida selectiva de residuos pasó del 53% en 2014 al 87% en la actualidad, con una producción mínima de residuos no reciclables y una tarifa de “paga según desechas”). Treviso es la capital provincial líder en Italia desde 2018.	Waste management ranks among the top in Italy (separated waste collection went from 53% in 2014 to 87% today, with minimal production of non-recyclable waste and a “pay-as-you-throw” tariff). Treviso is the leading provincial capital in Italy since 2018.
WINTERSWIJK (NLD)		★
Durant els darrers anys, s'han fet esforços per a perfeccionar el sistema de recollida de residus domèstics i reduir els residus residuals.	A lo largo de los últimos años, se han realizado esfuerzos para perfeccionar el sistema de recogida de residuos domésticos y reducir los residuos residuales.	Over the past many years, efforts have been made to refine the system of household waste collection and reduce residual waste.
ELSNORE (DNK)		★
El menjador del municipi d'Elsinore ha creat una nova identitat culinària centrada en l'alimentació ecològica, la sostenibilitat i la reducció del malbaratament alimentari. El personal va plantejar cinc principis rectors per a garantir que els seus valors s'incorporen a tots els aspectes del funcionament del dia a dia del menjador.	La cafetería del municipio de Elsinore ha creado una nueva identidad culinaria centrada en alimentos orgánicos, sostenibilidad y reducción del desperdicio alimentario. El personal estableció cinco principios orientadores para garantizar que sus valores estén presentes en todos los aspectos de las operaciones diarias de la cafetería.	The Municipality of Elsinore's canteen has created a new culinary identity focused on organic food, sustainability, and reduced food waste. The staff came up with five guiding principles to ensure that their values are incorporated into all aspects of the canteen's day-to-day operations.

(6.3) COM HO AFRONTEN ALTRES CIUTATS	(6.3) ¿CÓMO LO AFRONTAN OTRAS CIUDADES?	(6.3) HOW DO OTHER CITIES ADDRESS THIS?
VILADECANS (ESP)		★
En el marc del Pacte Climàtic de Viladecans, s'han posat en marxa diverses accions amb els agents implicats: reduir el malbaratament alimentari a les escoles utilitzant taronges dels arbres urbans per a la mermelada; canalitzar els excedents d'alimentació des de l'hospital cap a les organitzacions socials, etc.	Como parte del Pacto Climático de Viladecans, se han lanzado varias acciones con partes interesadas: reducir el desperdicio de alimentos en las escuelas, utilizar las naranjas de los árboles urbanos para hacer mermelada, canalizar el excedente de alimentos del hospital hacia organizaciones sociales, etc.	As part of Viladecans Climate Pact, several actions have been launched with stakeholders: reducing food waste in schools, using oranges from urban trees for jam; channeling surplus food from hospital to social organisations, etc
MOLLET DEL VALLÈS (ESP)		★
Aprofitament de les aigües subterrànies al barri de la Riera Seca: A causa de la situació d'emergència del canvi climàtic, la primera fase d'este projecte es va dur a terme amb l'objectiu d'aprofitar les aigües subterrànies del barri de la Riera Seca per a regar els horts locals i omplir els vehicles de neteja viària de la ciutat.	Uso de agua subterránea en el barrio de Riera Seca: Debido a la situación de emergencia por el cambio climático, se implementó la primera fase de este proyecto con el objetivo de utilizar agua subterránea del barrio de Riera Seca para regar jardines locales y llenar los vehículos de limpieza de calles de la ciudad.	Use of groundwater in the Riera Seca Neighbourhood: Due to the climate change emergency situation the first phase of this project was implemented with the aim of using groundwater from the Riera Seca neighbourhood to irrigate local gardens and fill the city's street cleaning vehicles.
NYBORG (DNK)		★
Menjars sostenibles a les cuines públiques: Per tal de reduir les emissions dels aliments i reduir el malbaratament d'aliments, totes les cuines públiques ara segueixen 5 directrius per a menjar més sostenibles. Les ambicions es recolzen amb la formació del personal de cuina i una estratègia de compra verda per a garantir ingredients orgànics i locals.	Comidas sostenibles en cocinas públicas: Para reducir las emisiones de los alimentos y disminuir el desperdicio de comida, todas las cocinas públicas siguen ahora 5 pautas para ofrecer comidas más sostenibles. Estas metas están respaldadas con capacitación para el personal de cocina y una estrategia de compras verdes para garantizar el uso de ingredientes orgánicos y locales.	Sustainable meals in public kitchens: In order to reduce emissions from food and cut food waste all public kitchens now follow 5 guidelines for more sustainable meals. The ambitions are backed with training of kitchen staff and a green purchasing strategy to ensure organic and local ingredients.

La ciutat ha construït 9 estructures per a gestionar la contaminació procedent de les aigües pluvials i pluvials. Una estació de bombeig especial per a reduir els nivells de nutrients al llac d'aigua dolça. Més de 100 zones humides construïdes per a augmentar la biodiversitat i reduir la contaminació per nutrients.	La ciudad ha construido 9 estructuras para gestionar la contaminación causada por el agua de lluvia y las aguas pluviales. Una estación de bombeo especial reduce los niveles de nutrientes en el lago de agua dulce, y se han construido más de 100 humedales para aumentar la biodiversidad y disminuir la contaminación por nutrientes.	City has built 9 structures to handle pollution coming from rainwater and stormwater. A special pumping station to decrease nutrient levels in the freshwater lake. Over 100 wetlands built to increase biodiversity and decrease nutrient pollution.
--	--	---

L'Ajuntament, en col·laboració amb LIPOR, va invertir en la creació d'una xarxa d'horts per a promoure pràctiques d'agricultura sostenible.	El municipio, en colaboración con LIPOR, ha invertido en la creación de una red de huertos para promover prácticas de agricultura sostenible.	The Municipality, in a partnership with LIPOR, invested in the creation of a network of vegetable gardens, to promote sustainable agriculture practices.
---	---	--

Iniciativa “No en compreu més, porta-te’l!”: Liepāja fomenta la reducció dels envasos d'un sol ús mitjançant la promoció d'envasos reutilitzables per a menjar i begudes per emportar.	La iniciativa “No compres de más, trae tu propio envase!” de Liepāja fomenta la reducción de envases de un solo uso promoviendo el uso de contenedores reutilizables para alimentos y bebidas para llevar.	Initiative “Don't Buy Extra, Bring Your Own!”: Liepāja encourages reducing single-use packaging by promoting reusable containers for takeout food and drinks.
--	--	---

CWC (City Water Circles) va ser un projecte destinat a introduir i promoure mesures d'eficiència hídrica i la reutilització de recursos hídrics locals no convencionals, com ara l'aigua de pluja i les aigües grises, amb finalitats públiques i domèstiques dins i al voltant d'edificis públics i residencials.	El proyecto CWC (Círculos de Agua de la Ciudad) tenía como objetivo introducir y promover medidas de eficiencia hídrica y la reutilización de recursos hídricos no convencionales, como el agua de lluvia y el agua gris, para usos públicos y domésticos en edificios públicos y residenciales.	CWC (City Water Circles) was a project aimed to introduce and promote water efficiency measures and the re-use of non-conventional local water resources, such as rainwater and grey water, for public and domestic purposes in and around public and residential buildings.
--	--	--

360.come promou l'alfabetització ambiental i pràctiques sostenibles per a reduir el malbaratament alimentari en un 10% als menjadors escolars. Utilitza kits de cultiu i mapes de productors locals per a fomentar l'alimentació saludable i el consum local, que afecta la petjada ecològica de la ciutat.	360.come promueve la educación ambiental y prácticas sostenibles, reduciendo el desperdicio de alimentos en un 10% en las cantinas escolares. Utiliza kits de cultivo y mapeo de productores locales para fomentar una alimentación saludable y el consumo local, impactando la huella ecológica de la ciudad.	360.come promotes environmental literacy and sustainable practices, reducing food waste by 10% in school canteens. It uses growing kits and local producer mapping to encourage healthy eating and local consumption, impacting city's ecological footprint.
---	--	--

La ciutat verda i sostenible del 2030

La ciudad verde y sostenible de 2030

The green and sustainable city of 2030

Com es reflectix al llarg d'este llibre, la sostenibilitat i les polítiques mediambientals a València no són un fenomen passatger, sinó que fa dècades que són implementades i continuarà sent així en el futur.

La València Sostenible del 2030 s'alinea amb la visió que tenen moltes altres ciutats europees i globals per al seu desenvolupament sostenible. La visió d'avançar cap a un model urbà que permeta el desenvolupament econòmic, que tinga cura del medi ambient i que millore les condicions de vida de les persones que hi habiten i es relacionen amb la ciutat.

Esta visió de futur ve especialment reforçada per les tràgiques inundacions sofrides per la DANA del 29 d'octubre del 2024, que recalquen la importància d'avançar cap a una ciutat que protegeix les persones i el medi ambient, es prepare davant d'esdeveniments climàtics extrems i es pugui reconstruir seguint un model de desenvolupament sostenible en què la mobilitat, l'energia, l'urbanisme o la infraestructura verda compartisquen un eix clar de sostenibilitat.

Como se refleja a lo largo de este libro, la sostenibilidad y las políticas medioambientales en València no son un fenómeno pasajero, sino que llevan décadas siendo implementadas y seguirá siendo así en el futuro.

La València Sostenible de 2030 se alinea con la visión que tienen otras muchas ciudades europeas y globales para su desarrollo sostenible. La visión de avanzar hacia un modelo urbano que permita el desarrollo económico, que cuide del medioambiente y que mejore las condiciones de vida de las personas que habitan y se relacionan con la ciudad.

Esta visión a futuro viene especialmente reforzada por las trágicas inundaciones sufridas por la DANA del 29 de octubre de 2024, que recalcan la importancia de avanzar hacia una ciudad que proteja a las personas y al medioambiente, se prepare ante eventos climáticos extremos y pueda reconstruirse siguiendo un modelo de desarrollo sostenible donde la movilidad, la energía, el urbanismo o la infraestructura verde compartan un eje claro de sostenibilidad.

As reflected throughout this book, sustainability, and environmental policies in València are not a passing phenomenon but have been implemented for decades and will continue to be so in the future.

The Sustainable València of 2030 is aligned with the vision of many other European and global cities for their sustainable development. The vision of moving towards an urban model that enables economic development, cares for the environment, and improves the living conditions of the people who live in and interact with the city.

This vision for the future is particularly reinforced by the tragic floods suffered by the DANA of 29 October 2024, which underline the importance of moving towards a city that protects people and the environment, prepares for extreme meteorological events and can rebuild itself according to a sustainable development model where mobility, energy, urban planning and green infrastructure share a clear focus on sustainability.

Reptes i recomanacions per a avançar

Basat en les aportacions de les diferents ciutats que han contribuït en este document, a continuació s'enumeren els reptes principals que les ciutats enfronten a l'hora d'impulsar projectes de sostenibilitat, així com les recomanacions que ofereixen a altres ciutats que vulguen avançar cap a estos objectius del 2030.

Retos y recomendaciones para avanzar

Basado en las aportaciones de las diferentes ciudades que han contribuido en este documento, a continuación se enumeran los principales retos que las ciudades enfrentan a la hora de impulsar proyectos de sostenibilidad, así como las recomendaciones que ofrecen a otras ciudades que quieran avanzar hacia esos objetivos de 2030.

Challenges and recommendations for moving forward

Based on the contributions of the different cities that have contributed to this document, the following lists the main challenges cities face in advancing sustainability projects, as well as the recommendations they offer to other cities that want to move towards these 2030 goals.

(1)

GENERAR UN CANVI CULTURAL

Aconseguir el suport de la ciutadania i les entitats locals perquè canvien hàbits adquirits, com l'ús del transport privat o el consum energètic no eficient.

► Fomenta una comunitat més informada i compromesa mitjançant centres d'educació ambiental, recursos didàctics, xarxes de voluntariat, etc.

(1)

GENERAR UN CAMBIO CULTURAL

Conseguir el apoyo de la ciudadanía y entidades locales para que cambien hábitos adquiridos, como el uso del transporte privado o el consumo energético no eficiente.

► Fomenta una comunidad más informada y comprometida mediante centros de educación ambiental, recursos didácticos, redes de voluntariado, etc.

(1)

GENERATING CULTURAL CHANGE

Convincing citizens and local entities to change acquired habits, such as the use of private transport or inefficient energy consumption.

► Promote a more informed and committed community through environmental education centres, educational resources, volunteer networks, etc.

(2)

ACONSEGUIR SUPORT I PARTICIPACIÓ DE LA CIUTADANIA

Els projectes sostenibles de vegades necessiten un canvi d'hàbits per part dels habitants, cosa que requereix esforços de comunicació i escolta entre l'Administració i la ciutadania.

► Involucra la comunitat des del principi i fomenta la participació ciutadana des de la fase inicial del projecte per assegurar més compromís i acceptació.

(2)

CONSEGUIR APOYO Y PARTICIPACIÓN DE LA CIUDADANÍA

Los proyectos sostenibles a veces necesitan un cambio de hábitos por parte de los habitantes, lo que requiere esfuerzos de comunicación y escucha entre la administración y la propia ciudadanía.

► Involucra a la comunidad desde el principio y fomenta la participación ciudadana desde la fase inicial del proyecto para asegurar un mayor compromiso y aceptación.

(2)

BUILD PUBLIC SUPPORT AND PARTICIPATION

Sustainable projects are sometimes perceived negatively by citizens, which requires communication and listening efforts by the administration.

► Involve the community from the beginning and encourage citizen participation from the initial phase of the project to ensure greater commitment and acceptance.

(3)	GESTIONAR RECURSOS FINANCERS LIMITATS La falta de finançament adequat per a dur a terme projectes a gran escala és un obstacle recurrent. ► Comença amb projectes pilot per a, després, passar a una escala més gran de forma gradual. A més, assegura fons de diverses fonts, tant públiques com privades, per a mantindre els projectes a llarg termini.	(4)	GESTIONAR RECURSOS HUMANS LIMITATS Les ciutats requereixen més recursos personals i perfils qualificats suficients per a impulsar projectes sostenibles. ► Invertix en capacitat i formació del personal municipal per a executar els projectes de manera eficaç.	(5)	ACONSEGUIR SUPORT D'ALTRES ADMINISTRACIONS Moltes vegades, els municipis depenen de fons i regulacions nacionals o d'altres àmbits administratius per a poder avançar els projectes de sostenibilitat. ► Assegureu-vos de comptar amb el suport polític des del començament del projecte, i intenteu que el suport i la governança existisca per part de tots els àmbits necessaris de l'Administració.	(6)	COLLABORAR ENTRE DIFERENTS SERVICIS MUNICIPALS La implementació eficaç de projectes requereix una coordinació entre diferents departaments municipals, que moltes vegades funcionen com a àmbits estancs. ► Genera estructures i relacions de confiança que permeten als diferents departaments col·laborar i eixir de la seua zona de confort.
(3)	GESTIONAR RECURSOS FINANCIEROS LIMITADOS La falta de financiación adecuada para llevar a cabo proyectos a gran escala es un obstáculo recurrente. ► Empieza con proyectos piloto para, después, pasar a una escala mayor de forma gradual. Además, asegura fondos de diversas fuentes, tanto públicas como privadas, para mantener los proyectos en el largo plazo.	(4)	GESTIONAR RECURSOS HUMANOS LIMITADOS Las ciudades requieren de mayores recursos personales y perfiles cualificados suficientes para impulsar proyectos sostenibles. ► Invierte en capacitación y formación del personal municipal para conseguir ejecutar los proyectos de manera eficaz.	(5)	CONSEGUIR APOYO DE OTRAS ADMINISTRACIONES Muchas veces, los municipios dependen de fondos y regulaciones nacionales o de otros niveles administrativos, para poder avanzar sus proyectos de sostenibilidad. ► Asegúrate de contar con el respaldo político desde el comienzo del proyecto, e intenta que el apoyo y la gobernanza exista por parte de todos los niveles necesarios de la administración.	(6)	COLABORAR ENTRE DIFERENTES SERVICIOS MUNICIPALES La implementación eficaz de proyectos requiere una coordinación entre diferentes departamentos municipales, que a menudo funcionan como silos estancos. ► Genera estructuras y relaciones de confianza que permitan a los diferentes departamentos colaborar y salir de su zona de confort.
(3)	MANAGING LIMITED FINANCIAL RESOURCES Lack of adequate funding to carry out large-scale projects is a recurrent obstacle. ► Start with pilot projects and then gradually move to a larger scale. In addition, secure funds from various sources, both public and private, to sustain projects in the long term.	(4)	MANAGING LIMITED HUMAN RESOURCES Cities do not have sufficient staff and profiles to drive certain sustainable projects. ► Invest in capacity building and training of municipal staff to effectively implement projects.	(5)	OBTAIN SUPPORT FROM OTHER ADMINISTRATIONS Municipalities often depend on funds and regulations at national or other administrative levels to advance their sustainability projects. ► Make sure you have political backing from the beginning of the project and try to ensure that support and governance is in place at all necessary levels of administration.	(6)	COLLABORATE BETWEEN DIFFERENT MUNICIPAL SERVICES Effective project implementation requires coordination between different municipal departments, which often function as silos. ► Build trusting structures and relationships that allow different departments to collaborate and step out of their comfort zones.

(7)

COLLABORAR AMB L'ECOSISTEMA

La identificació i la col·laboració entre diferents actors (privats, públics, ONG, universitats, etc.) i sectors requereix temps, alineació d'interessos i generositat.

► Construeix aliances i col·labora amb socis estratègics que et permeten unir esforços i multiplicar els impactes del projecte.

(8)

SUPERAR BARRERES BUROCRÀTIQUES I REGULATÒRIES

Accelerar la transformació de la ciutat requereix simplificar la burocràcia i superar barreres reguladores.

► Iniciatives com els “sandbox urbans” o, simplement, alleugerir ordenances i tràmits administratius poden ajudar a superar certes càrregues burocràtiques.

(9)

MANTINDRE UNA VISIÓ A LLARG TERMINI

Garantir que els projectes continuïn sent sostenibles després que s'esgoten els fons o l'impuls polític inicial.

► Elabora un pla d'acció amb metes específiques per a assegurar-te que els recursos i els esforços estiguen ben dirigits. A més, no et desanimis per fracassos inicials. Els contratemps són part del procés i ens permeten aprendre.

(10)

RECUPERAR I PROTEGIR DAVANT D'ESDEVENIMENTS EXTREMS

Accelerar la recuperació de la ciutat, els habitants i les infraestructures, després dels danys causats per esdeveniments meteorològics extrems, així com protegir-se davant d'esdeveniments futurs.

► Mobilitza i coordina tots els recursos necessaris per a una recuperació sostenible, que no només recupere l'estat previ, sinó que aconseguisca espais més sostenibles i protegits davant d'esdeveniments futurs.

(7)

COLABORAR CON EL ECOSISTEMA

La identificación y colaboración entre distintos actores (privados, públicos, ONGs, universidades, etc.) y sectores requiere tiempo, alineación de intereses y generosidad.

► Construye alianzas y colabora con socios estratégicos que te permitan aunar esfuerzos y multiplicar los impactos del proyecto.

(8)

SUPERAR BARRERAS BUROCRÁTICAS Y REGULATORIAS

Acelerar la transformación de la ciudad requiere simplificar la burocracia y superar barreras regulatorias.

► Iniciativas como los “sandbox urbanos” o, simplemente, aligerar ordenanzas y trámites administrativos pueden ayudar a superar ciertas cargas burocráticas.

(9)

MANTENER UNA VISIÓN A LARGO PLAZO

Garantizar que los proyectos sigan siendo sostenibles después de que se agoten los fondos o el impulso político inicial.

► Elabora un plan de acción con metas específicas para asegurarte que los recursos y esfuerzos estén bien dirigidos. Además, no te desanimis por fracasos iniciales. Los contratiempos son parte del proceso y nos permiten aprender.

(10)

RECUPERAR Y PROTEGER FRENTE A EVENTOS EXTREMOS

Acelerar la recuperación de la ciudad, sus habitantes e infraestructuras, tras los daños causados por eventos meteorológicos extremos, así como protegerse frente a eventos futuros.

► Moviliza y coordina todos los recursos necesarios para una recuperación sostenible, que no solo recupere el estado previo, sino que consiga lugares más sostenibles y protegidos frente a eventos futuros.

(7)

COLLABORATE WITH THE ECOSYSTEM

Identification and collaboration between different actors (private, public, NGOs, universities, etc.) and sectors requires time, alignment of interests and generosity.

► Build alliances and collaborate with strategic partners that allow you to join forces and multiply the impacts of the project.

(8)

OVERCOMING BUREAUCRATIC AND REGULATORY BARRIERS

Accelerating city transformation requires simplifying bureaucracy and overcoming regulatory barriers.

► Initiatives such as ‘urban sandboxes’ or simply streamlining ordinances and administrative procedures can help to overcome certain bureaucratic barriers.

(9)

MAINTAIN A LONG-TERM VISION

Ensure that projects remain sustainable after the initial funding or political momentum has dried up.

► Develop an action plan with specific goals to ensure that resources and efforts are well targeted. Also, don't be discouraged by initial failures. Setbacks are part of the process and allow us to learn.

(10)

RECOVERING FROM AND PROTECTING AGAINST EXTREME EVENTS

Accelerate the recovery of the city, its inhabitants, and infrastructure after the damage caused by extreme meteorological events, as well as protect against future events.

► Mobilize and coordinate resources for a sustainable recovery, restoring the previous state and achieving more sustainable, better-protected places against future events.

València verda en dades

València verde en datos

Green València in data

El Jardí del Túria té ■ El Jardín del Turia cuenta con ■ The Turia Garden has

10

km transitables i ■ km transitables y ■ km of walkable space and

120

hectàrees que el convertixen en el pulmó de la ciutat i una de les àrees verdes urbanes més extenses d'Europa. ■ hectáreas que lo convierten en el pulmón de la ciudad y una de las áreas verdes urbanas más extensas de Europa. ■ hectares, making it the lungs of the city and one of the largest urban green areas in Europe.

Al Jardí del Túria hi ha ■ El Jardín del Turia cuenta con ■ The Turia Garden has

40

espècies arbòries, ■ especies arbóreas, ■ species of trees,

70

varietats d'aus i milers d'insectes, a més de ■ variedades de aves y miles de insectos, además de ■ varieties of birds and thousands of insects, as well as

18

ponts, horts col·lectius, carrils bici, zones de pícnic, àrees esportives, culturals i infantils, espais gastronòmics... ■ puentes, huertos colectivos, carriles bici, zonas de pícnic, áreas deportivas, culturales e infantiles, espacios gastronómicos... ■ bridges, collective vegetable gardens, bicycle lanes, picnic areas, sports, cultural and children's areas, gastronomic spaces...

L'Albufera és un aiguamoll únic a Europa perquè és la llar d'una gran diversitat de flora i fauna, amb més de ■ La Albufera es un humedal único en Europa por ser el hogar de una gran diversidad de flora y fauna, con más de ■ La Albufera is a unique wetland in Europe for being home to a great diversity of flora and fauna, with more than

350

espècies observades. ■ especies observadas. ■ species observed.

Dins del Parc Natural de l'Albufera hi ha ■ Dentro del Parque Natural de La Albufera hay ■ Within the Albufera Natural Park there are

17

quilòmetres de platges de sorra fina i daurada, sovint entre dunes protegides. ■ kilómetros de playas de arena fina y dorada, a menudo entre dunas protegidas. ■ kilometers of fine golden sandy beaches, often between protected dunes.

L'Horta de València compta amb més de ■ La Huerta de València cuenta con más de ■ The Huerta de València has more than

120

quilòmetres quadrats de camps i terres fèrtils, en què es recollecten fruites i hortalisses de primera qualitat, base de la dieta mediterrània i de la nostra gastronomia. ■ kilómetros cuadrados de campos y tierras fértiles, en los que se recolectan frutas y hortalizas de primera calidad, base de la dieta mediterránea y de nuestra gastronomía. ■ square kilometers of fertile fields and land, where top quality fruit and vegetables are harvested, the basis of the Mediterranean diet and of our gastronomy.

València disposa, actualment, de ■ València cuenta, actualmente, con ■ València currently has

223,35

km de carrils bici i ■ km de carriles bici y ■ km of cycle lanes and

37,57

km de ciclocarrers. ■ km de ciclocalles. ■ km of cycle streets.

Entre el 2021 i el 2024 s'han recuperat ■ Entre 2021 y 2024 se han recuperado ■ Between 2021 and 2024,

35.170

m² d'espai de vianants a València. ■ m² de espacio peatonal en València. ■ m² of pedestrian space have been recovered in València.

Més del ■ Más del ■ More than

70%

de la ciutadania disposa d'un espai verd a menys de cinc minuts a peu del domicili. ■ de la ciudadanía dispone de un espacio verde a menos de cinco minutos andando de su domicilio. ■ of citizens have a green space within a five-minute walk of their homes.

La ciutat disposa de ■ La ciudad dispone de ■ The city has

8,6

metres quadrats de zones verdes per habitant, però es pretén arribar als ■
metros cuadrados de zonas verdes por habitante, pero se pretende alcanzar los ■
square meters of green space per inhabitant, but the aim is to reach

10

metres quadrats el 2030. ■ metros cuadrados en 2030. ■ square meters by 2030.

A les zones verdes de València s'identifiquen ■ En las zonas verdes de València se identifican

405

espècies arbòries diferents, cosa que dona una idea de la magnífica
biodiversitat. ■ especies arbóreas distintas, lo que da una idea de su magnífica
biodiversidad. ■ Different tree species have been identified in València's
green spaces, which gives an idea of its magnificent biodiversity.

València compta amb ■ València cuenta con ■ València has

1

arbre per cada ■ árbol por cada ■ tree for every

1,92

habitants o ■ habitantes o ■ inhabitants or

1

arbre per cada ■ árbol por cada ■ tree for every

2,3

habitants si ens cenyim a l'àmbit estrictament urbà (valors superiors a la
recomanació de l'OMS). ■ habitantes si nos ceñimos al ámbito estrictamente urbano
(valores superiores a la recomendación de la OMS). ■ inhabitants if we stick to
the strictly urban sphere (values higher than the WHO recommendation).

Més de ■ Más de ■ More than

150

empreses ja s'han adherit al "Pacte Verd València", un compromís ferm amb
el desenvolupament sostenible a la ciutat. ■ empresas se han adherido ya
al "Pacto Verde València", un compromiso firme con el desarrollo sostenible
en la ciudad. ■ companies have already signed up to the 'Pacto Verde
València', a firm commitment to sustainable development in the city.

Esta pregunta ens ha assaltat durant el procés de disseny i producció d'este objecte, que de moment anomenarem llibre. En la majoria d'articles que es poden trobar en línia sobre la indústria editorial, usen les dades de l'Estadística de l'Edició Espanyola de Llibres, realitzada anualment pel Ministeri de Cultura. Estes dades registren exclusivament els llibres amb ISBN (International Standard Book Number), cosa que Viquipèdia definix com 'una cadena numèrica única internacional que servix per a identificar dades bàsiques de l'objecte com ara títol, editorial, tiratge, etc.'

El 2023 es van inscriure a Espanya 87.122 llibres. D'estos, 60.012 van ser en paper i 27.110 en altres suports. Este llibre té ISBN, però si no el tinguera, podria no ser considerat oficialment com a llibre en certs contextos. Què podria ser aleshores?

Provem amb un clàssic: segons la RAE, un llibre és un 'conjunt de molts fulls de paper o un altre material semblant que, enquadernats, formen un volum'. La definició pot semblar concisa, però és molt precisa i este objecte complix amb la definició. Podem, aleshores, afirmar sense por d'equivocar-nos que este llibre és un llibre. Un llibre més.

Ara bé, un llibre pot ser alguna cosa més? Pot transcendir la seua pròpia definició i convertir-se en una cosa diferent a un "conjunt de fulls enquadernats"? Si això és possible, sembla que este llibre podria encaixar en este apartat. De fet, anomenar-lo *llibre* podria fins i tot limitar-lo. És un llibre, però també és un símbol, un aparador, un obsequi d'edició limitada. És el colofó de l'any que València ha sigut Capital Verda Europea. Ha d'estar a l'alçada d'esta funció.

El paper que s'ha fet servir per a elaborar-lo utilitza residus de cítrics recuperats a més de fibra reciclada post-consum i cel·lulosa de boscos ben gestionats, excepte este darrer plec, per al qual hem seleccionat un altre paper 100% reciclat. El format de paper és de 14,5 × 21 centímetres, la mida que menys paper desaprofita. S'han fet servir només dos tintes per a imprimir-lo, negre i *Pantone Verd València*. La presència d'este color ho requeria l'encàrrec, i també que tot el contingut estiguera en 3 idiomes.

Estos dos factors han marcat el disseny del contingut, ja que una altra de les premis-

ses era fer servir el mínim paper possible. Tot això abraçat per una sobrecoberta que és el que el convertix en un objecte únic. Es tracta d'un biomaterial fabricat amb alga roja i pell de taronja recuperada de l'espremedora d'un supermercat proper al taller de Sirope Lab.

Tot això el convertix en el llibre més sostenible del món? Segurament no. O en símbol, aparador, obsequi d'edició limitada? No sabríem dir-ho. Però potser este llibre només vol ser llibre. No caiem en l'error de demanar-li massa coses a més de ser llibre. No ha de carregar amb responsabilitat excessiva, ja que podria perdre la seua essència. Deixem que es continue considerant a si mateix llibre. Nosaltres sempre sabrem que és més.

Raül Vicent i Cristina Alonso,
Fase Studio.

Del residu al recurs.

Materials com a procés regeneratiu.

Com els llibres, els materials són portadors d'històries, testimonis de les nostres decisions i de com habitem el món. Així com un llibre guarda en les seues pàgines el coneixement, la memòria o la identitat, cada material comporta les empremtes del seu origen, els valors de com van ser creats i l'impacte que tindran en l'entorn.

Els materials tenen el poder d'influir en el present i definir el futur. Cada elecció material és, en essència, una declaració de principis; és una acció política.

Concebem els productes per conservar o rebutjar? Els extraïem i creem amb respecte o indiferència? Optar per opcions ecològiques ens convida a replantejar com entenem el consum, el valor i la nostra reciprocitat amb l'entorn.

En un món que enfronta desafiaments ambientals crítics, el disseny de les ciutats i els seus productes i servicis ha de canviar radicalment. És inevitable no esmentar el que ha passat a València. S'ha vist que una catàstrofe mediambiental també provoca de manera directa una gran generació i acumulació de residus. No només són les pèrdues les que hi influïxen, les noves adquisicions per a la recuperació i tot el que estes engloben, agreugen indirectament la situació.

No podem continuar depenent de materials i processos que fan malbé els ecosistemes,

generen residus insondables i contribueixen a la crisi climàtica. És el moment de replantejar el paper dels materials, no com a simples recursos, sinó com a actors clau en la transformació cap a un futur més entranyable.

Els biomaterials i els cicles regeneratius ofereixen una resposta concreta a esta necessitat. Inspirats en la natura, estos materials estan dissenyats per integrar-se a l'entorn de manera respectuosa. En lloc de convertir-se en residus al final del seu cicle, es reintegren a l'ecosistema, enriuint el sòl o descomponent-se de manera natural.

La coberta d'este llibre està elaborada a partir de corfes de taronja de la ciutat de València, processades i deshidratades, transformant allò que seria un residu en un recurs bonic i de valor. Este material biobasat, que combina restes agroalimentàries amb una base d'algues, es presenta com una alternativa que reflecteix les possibilitats de creació a partir del món biomaterial i la transformació de deixalles.

Es tracta d'un material únic, adaptat a este projecte, que reacciona amb l'entorn, és biodegradable i, si el deixàrem en la natura, els microorganismes se'n alimentarien. Encara que és especial en la composició, la cura és tan senzilla com la de qualsevol altre llibre.

L'ús de materials locals és una estratègia sostenible i també un acte de coherència ambiental i cultural. Incorporar allò local, a més de fomentar l'economia i reforçar la identitat de la ciutat, implica reivindicar un missatge clar: el disseny i la producció sostenibles depenen d'un aprofitament intel·ligent i respectuós del que ja tenim al nostre voltant, deixant en un segon pla l'ús de les grans tecnologies.

En este context, el model d'economia lineal —produir, fer servir i rebutjar— és reemplaçat per una visió regenerativa: l'economia circular. En este paradigma, els materials mai no són deixalles finals, sinó recursos en trànsit. Des de Sirope Lab, apostem per esta narrativa, i proposem un exemple amb este mateix llibre en el qual reutilitzar, reciclar i transformar es convertix, a més d'un producte funcional, en un gest creatiu i cultural.

València, com a Capital Verda Europea, té l'oportunitat de redefinir la relació amb l'entorn, creant estratègies i replantejant els materials com una clau per a reinventar les nostres ciutats i el nostre futur. La ciutat del

demà no es construeix únicament amb tecnologia, necessita processos que respecten els límits del planeta i la participació activa dels ecosistemes.

Sirope Lab és un laboratori de disseny i sostenibilitat nascut a València, que explora noves materialitats regeneratives i bioinspirades a través del disseny. Pretenem que esta pràctica de transformació creativa inspire la ciutat a generar una nova narrativa ecosocial.

Alba Martínez y Luisa Tovar,
Sirope Lab

¿Qué hace libro a un libro?

Esta pregunta nos ha asaltado durante el proceso de diseño y producción de este objeto, que por el momento llamaremos, libro. En la mayoría de artículos que se pueden encontrar online sobre la industria editorial, usan los datos de la "Estadística de la Edición Española de Libros", realizada anualmente por el Ministerio de Cultura. Estos datos registran exclusivamente los libros con ISBN (International Standard Book Number), lo que Wikipedia define como "una cadena numérica única internacional que sirve para identificar datos básicos del objeto tales como título, editorial, tirada, etc."

En 2023 se inscribieron en España 87122 libros. De ellos, 60.012 fueron en papel y 27.110 en otros soportes. Este libro tiene ISBN, pero si no lo tuviera, podría no ser considerado oficialmente como libro en ciertos contextos. ¿Qué podría ser entonces?

Probemos con un clásico: según la RAE, un libro es un "Conjunto de muchas hojas de papel u otro material semejante que, encuadradas, forman un volumen." La definición puede parecer escueta, pero es muy precisa y este objeto cumple con ella. Podemos entonces afirmar sin temor a equivocarnos que este libro es un libro. Un libro más.

Ahora bien, ¿puede un libro ser algo más? ¿Puede trascender su propia definición y convertirse en algo diferente a un "conjunto de hojas encuadradas"? Si eso es posible, este libro parece que podría encajar en ese apartado. De hecho, llamarlo "libro" podría incluso limitarlo. Es un libro pero también es un símbolo, un escaparate, un obsequio de edición limitada. Es el colofón del año en que València ha sido Capital Verde Europea. Tiene que estar a la altura de este cometido.

El papel que se ha usado para elaborarlo utiliza residuos de cítricos recuperados además de fibra reciclada post-consumo y celulosa de bosques bien gestionados, excepto este último pliego, para el que hemos seleccionado otro papel 100% reciclado. El formato de papel es de 14,5 × 21 centímetros, el tamaño que menos papel desperdicia. Se han usado sólo dos tintas para imprimirlo, negro y *Pantone Verde València*. La presencia de este color lo requería el encargo, así como que todo su contenido estuviera en 3 idiomas.

Estos dos factores han marcado el diseño del contenido, pues otra de las premisas

era usar el mínimo papel posible. Todo esto abrazado por una sobrecubierta que es lo que lo convierte en un objeto único. Se trata de un biomaterial fabricado a base de alga roja y piel de naranja recuperada de la exprimidora de un supermercado cercano al taller de Sirope Lab.

¿Todo esto lo convierte en el libro más sostenible del mundo? Seguramente no. ¿O en símbolo, escaparate, obsequio de edición limitada? No sabríamos decir. Pero es que quizá este libro sólo quiere ser libro. No caigamos en el error de pedirle ser demasiadas cosas además de ser libro. No debe cargar con excesiva responsabilidad, pues podría perder su esencia. Dejemos que siga considerándose a sí mismo libro. Nosotros siempre sabremos que es algo más.

Raül Vicent y Cristina Alonso,
Fase Studio

Del residuo al recurso.

Materiales como proceso regenerativo

Al igual que los libros, los materiales son portadores de historias, testigos de nuestras decisiones y de cómo habitamos el mundo. Así como un libro guarda en sus páginas el conocimiento, la memoria o la identidad, cada material lleva consigo las huellas de su origen, los valores de cómo fueron creados y el impacto que tendrán en el entorno.

Los materiales tienen el poder de influir en el presente y definir el futuro. Cada elección material es, en esencia, una declaración de principios, es una acción política.

¿Concebimos los productos para conservar o desechar? ¿Los extraemos y creamos con respeto o con indiferencia? Optar por opciones ecológicas nos invita a replantear cómo entendemos el consumo, el valor y nuestra reciprocidad con el entorno.

En un mundo que enfrenta desafíos ambientales críticos, el diseño de las ciudades y sus productos y servicios debe cambiar radicalmente. Es inevitable no mencionar lo sucedido en València. Se ha visto como una catástrofe medioambiental también provoca de manera directa una gran generación y acumulación de residuos. No solo son las pérdidas las que influyen en esto, las nuevas adquisiciones para la recuperación y todo lo que estas engloban, agravan indirectamente la situación.

No podemos seguir dependiendo de materiales y procesos que dañan los ecosistemas,

generan residuos insondables y contribuyen a la crisis climática. Es el momento de replantear el papel de los materiales, no como simples recursos, sino como actores clave en la transformación hacia un futuro más entrañable.

Los biomateriales y los ciclos regenerativos ofrecen una respuesta concreta a esta necesidad. Inspirados en la naturaleza, estos materiales están diseñados para integrarse al entorno de manera respetuosa. En lugar de convertirse en residuos al final de su ciclo, se reintegran al ecosistema, enriqueciendo el suelo o descomponiéndose de forma natural.

La cubierta de este libro está elaborada a partir de cáscaras de naranja de la ciudad de València, procesadas y deshidratadas, transformando lo que sería un residuo en un recurso bello y de valor. Este material biobasado, que combina restos agroalimentarios con una base de algas, se presenta como una alternativa que refleja las posibilidades de creación a partir del mundo biomaterial y la transformación de desechos.

Se trata de un material único, adaptado a este proyecto, que reacciona con el entorno, es biodegradable y, si lo dejáramos en la naturaleza, los microorganismos se alimentarían de él. Aunque es especial en su composición, su cuidado es tan sencillo como el de cualquier otro libro.

El uso de materiales locales es una estrategia sostenible y también un acto de coherencia ambiental y cultural. Incorporar lo local, además de fomentar la economía y reforzar la identidad de la ciudad, implica reivindicar un mensaje claro: el diseño y la producción sostenibles dependen de un aprovechamiento inteligente y respetuoso de lo que ya tenemos a nuestro alrededor, dejando en un segundo plano el uso de las grandes tecnologías.

En este contexto, el modelo de economía lineal —producir, usar y desechar— está siendo reemplazado por una visión regenerativa: la economía circular. En este paradigma, los materiales nunca son desechos finales, sino recursos en tránsito. Desde Sirope Lab, apostamos por esta narrativa, proponiendo un ejemplo con este mismo libro, donde reutilizar, reciclar y transformar se convierte, además de en un producto funcional, en un gesto creativo y cultural.

València, como Capital Verde Europea, tiene la oportunidad de redefinir su relación con el entorno, creando estrategias y replanteando

los materiales como una clave para reinventar nuestras ciudades y nuestro futuro. La ciudad del mañana no se construye únicamente con tecnología, necesita procesos que respeten los límites del planeta y la participación activa de los ecosistemas.

Sirope Lab es un laboratorio de diseño y sostenibilidad nacido en València, que explora nuevas materialidades regenerativas y bioinspiradas a través del diseño. Pretendemos que esta práctica de transformación creativa inspire a la ciudad a generar una nueva narrativa eco-social.

Alba Martínez y Luisa Tovar,
Sirope Lab

What Makes a Book a Book?

This question has assailed us during the process of designing and producing this object, which for the moment we will call a book. In most of the articles that can be found online about the publishing industry, they use the data from the ‘Estadística de la Edición Española de Libros’ (Spanish Book Publishing Statistics), produced annually by the Ministry of Culture. This data exclusively records books with ISBN (International Standard Book Number), which Wikipedia defines as ‘a unique international numeric string that serves to identify basic object data such as title, publisher, print run, etc.’.

In 2023, 87,122 books were registered in Spain. Of these, 60,012 were on paper and 27,110 in other media. This book has an ISBN, but if it did not, it might not be officially considered as a book in certain contexts. What could it be then?

Let's try a classic: according to the RAE, a book is a ‘set of many sheets of paper or other similar material which, bound together, form a volume’. The definition may seem terse, but it is very precise, and this object meets it. We can therefore safely say that this book is a book. Just another book.

Now, can a book be something else? Can it transcend its own definition and become something other than a ‘set of bound pages’? If that is possible, this book seems like it could fit that bill. In fact, calling it a ‘book’ might even limit it. It is a book, but it is also a symbol, a showcase, a limited-edition gift. It is the culmination of the year in which València has been European Green Capital. It must live up to this task.

The paper used to make it uses recovered citrus waste as well as post-consumer recycled fiber and cellulose from well-managed forests, except for this last sheet, for which we have selected another 100% recycled paper. The paper format is 14.5 × 21 centimeters, the size that wastes the least paper. Only two inks have been used for printing, black and *Pantone Verde València*. The presence of this color was required by the commission of this work, as well as the fact that all the content was in 3 languages.

These two factors have marked the design of the content, as another of the premises was to use as little paper as possible. All of this embraced by a cover which is what makes it a unique object. It is a biomaterial made from red algae and orange peel recovered from the juicer of a supermarket near Sirope Lab's workshop.

Does all this make it the most sustainable book in the world? Surely not. Or a symbol, a showcase, a limited-edition gift? We don't know. But maybe this book just wants to be a book. Let's not make the mistake of asking it to be not just a book but too many things. We should not burden it with too many responsibilities, as it could lose its essence. Let it continue to think of itself as a book. We will always know that it is something more.

Raül Vicent & Cristina Alonso
Fase Studio

From Waste to Resource. Materials as a Regenerative Process.

Like books, materials are bearers of stories, witnesses of our decisions and of how we inhabit the world. Just as a book holds in its page's knowledge, memory or identity, each material carries with it the traces of its origin, the values of how it was created and the impact it will have on the environment.

Materials have the power to influence the present and define the future. Every material choice is, in essence, a statement of principle, it is a political action.

Do we conceive of products to keep or to throw away? Do we extract and create them with respect or with indifference? Opting for green choices invites us to rethink how we understand consumption, value, and our reciprocity with the environment.

In a world facing critical environmental challenges, the design of cities and their products and services must change radically. It is inevitable not to mention what happened in València. It has been seen how an environmental catastrophe also directly causes a large generation and accumulation of waste. It is not only the losses that influence this, the new acquisi-

tions for recovery and all that this entail, indirectly aggravate the situation.

We cannot continue to rely on materials and processes that damage ecosystems, generate unfathomable waste, and contribute to the climate crisis. It is time to rethink the role of materials, not as mere resources, but as key actors in the transformation towards a more endearing future.

Biomaterials and regenerative cycles offer a concrete response to this need. Inspired by nature, these materials are designed to integrate into the environment in a respectful way. Instead of becoming waste at the end of their cycle, they are re-integrated into the ecosystem, enriching the soil, or decomposing naturally.

The cover of this book is made from orange peels from the city of València, processed and dehydrated, transforming what would be waste into a beautiful and valuable resource. This bio-based material, which combines agri-food waste with a base of algae, is presented as an alternative that reflects the possibilities of creation from the biomaterial world and the transformation of waste.

It is a unique material, adapted to this project, which reacts with the environment, is biodegradable and, if left in nature, micro-organisms would feed on it. Although it is special in its composition, it is as easy to care for as any other book.

The use of local materials is a sustainable strategy and an act of environmental and cultural coherence. Incorporating the local, as well as boosting the economy and reinforcing the identity of the city, means claiming a clear message: sustainable design and production depend on an intelligent and respectful use of what we already have around us, leaving the use of big technologies in the background.

In this context, the linear economy model - produce, use and dispose - is being replaced by a regenerative vision: the circular economy. In this paradigm, materials are never final waste, but resources in transit. At Sirope Lab, we are committed to this narrative, proposing an example with this very book, where reusing, recycling, and transforming becomes, in addition to a functional product, a creative and cultural gesture.

València, as European Green Capital, can redefine its relationship with the environment, creating strategies and rethinking materials as a key to reinvent our cities and our future. The city of tomorrow is not only built with technology, it needs processes that respect the limits of the planet and the active participation of ecosystems.

Sirope Lab is a design and sustainability laboratory born in València, which explores new regenerative and bio-inspired materialities through design. We aim for this practice of creative transformation to inspire the city to generate a new eco-social narrative.

Alba Martínez y Luisa Tovar,
Sirope Lab

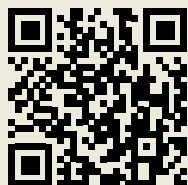

222	La taronja	La naranja	The orange
223	Neteja de la pell	Limpieza de la piel	Skin cleansing
224	Processament inicial	Procesado inicial	Initial processing
225	Deshidratat de la pell	Deshidratado de la piel	Dehydrated skin
226	Grandàries de gra: pols i trossos	Tamaños de grano: polvo y trozos	Grain sizes: powder and pieces
227	L'aglomerant en preparació	El aglomerante en preparación	The binder in preparation
228	Mescla dels ingredients I	Mezcla de los ingredientes I	Mixing the ingredients I
229	Mescla dels ingredients II	Mezcla de los ingredientes II	Mixing the ingredients II
230	Abocament en motle	Vertido en molde	Pouring into mold
231	Desemmotlat I	Desmoldado I	Unmolded I
232	Desemmotlat II	Desmoldado II	Unmolded II
233	Làmina de biomaterial I	Lámina de biomaterial I	Biomaterial sheet I
234	Làmina de biomaterial II	Lámina de biomaterial II	Biomaterial sheet II

llibreverdvalencia.com
libroverdevalencia.com
greenbookvalencia.com

